Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 115
Ljubljana, sreda 23. maja 1934
Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

DRŽAVNI IZDELKI V LJUBLJANI
12. V. 1934

Bolgarska diktatura

Že veliki krog diktatur, ali kakor se sedaj rajši imenujejo: avtoritarnih režimov v Evropi se je pretekli teden pomnožil za dve novi državi. Z državnim udarom se je najprej spremenil režim na Letonskem, nekaj dni kasneje, preteklo soboto, pa v Bolgariji. Vzrok je bil v obeh državah enak: prevelika razcepljenost političnih strank in z njo v zvezi ozkosrčno partizanstvo, ki je onemogočalo pozitivno delo za državo. Strankarska razcepljenost in zasleplјenost je na Letonskem ustvarila ugodna tla za širjenje obeh ekstremov, komunizma in fašizma, ki sta oba kovala načrte, kako bi se s silo polastila države. Na Bolgarskem je ista bolezen pehala vlado iz krize v krizo in ovirala vsako smotreno in plodno borbo proti strahoviti gospodarski stiski, ki tlači ravno bolgarski narod tako hudo kakor malokaterega drugega v Evropi. Na Letonskem je vlada demokratične sredine z uvedbo avtoritarnega režima prehitela fašiste in komuniste; rešila je s tem državo državljanske vojene, obenem onemogočila demagoško hujskanje, ki je v današnjih kritičnih časih tako lahko in ki tudi drugače trezne množice lahko zavede na napačna pota. Na Bolgarskem je vladar s pomočjo vojske izločil politično strankarske boje z željo, da ustvari možnost za sistematično gospodarsko in socialno delo.

Spominjamo se ob tej priliki, kako je završalo v Evropi, ko je bil pred petimi leti spremenjen režim v Jugoslaviji. Koliko časa je bilo potrebno, da so vsaj naši prijatelji v inozemstvu spregledali in priznali ne le upravičenost, marveč tudi nujno potrebo našega prevrata. Naši nasprotniki pa so nas še dolgo potem, ko so bili že jasno vidni koristni sadovi šestega januarja, obmetavali z blatom. Utihnili so šele, ko je po enaki ali slični poti šla država za državo in se je pokazalo, da je bila Jugoslavija le ena prvih, ki se je odločila za operacijo, ko se je pokazalo, da brez nje ne gre. Zgodovinski razvoj je dal najlepše zadoščenje našemu šestemu januarju in vsemu jugoslovenskemu narodu, ki se je novega režima tako hitro in tako iskreno oklenil.

Operacija, ki smo jo sami že prestali, nas usposablja, da s polnim razumevanjem presojamo tudi dogodke v drugih državah, ki se odločijo za isto ali slično pot. Ako vemo, da je štel letonski parlament sto poslancev, a da so ti bili razdeljeni na celih dvajset strank in skupin, se ne čudimo, zakaj je bila potrebna energična remedura. Kdor je zasledoval v zadnjem času politične borbe v Bolgariji, prepire o tem, ali bo imela ta stranka enega ministra več ali ona enega manj, ta bo razumel, da je bilo v takih razmerah tudi najboljšemu državniku nemogoče koristno in uspešno upravljati državo; ta se ne bo čudil ukrepu kralja Borisa.

Razume se, da nas prav posebno zanima razvoj dogodkov v Bolgariji. Ne samo zato, ker gre za našo sosedo, marveč še bolj zato, ker gre za bratski slovanski narod, ki mu želimo okrepitve in konsolidacije, sebi pa čim tesnejših odnošajev z njim. V redu je torej, da z vso pozornostjo poslušamo vesti, ki prihajajo od našega vzhodnega soseda.

Značilno za bolgarski prevrat je, da je nastopil ravno v dobi, ko se stranke niso in niso mogle zediniti glede tega, kako naj si razdelijo med seboj ministrska mesta. Ali poleg tega so vplivali še razlogi, ki so specialno bolgarski. O njih je danes še prezgodaj govoriti, zakaj ozadje prevrata se razkriva širši javnosti šele polagoma in prav tako se še ne more z zadostno zanesljivostjo soditi o nagibih, smernicah ter stremljenjih novega režima v raznih konkretnih vprašanjih.

Med vodilnimi možmi sobotnega prevrata so tudi taki, ki so imeli prav važne vloge tudi pri prevratu v l. 1923., ko je zarota opozicijskih politikov in vojaške lige strmoglavila Stambolijskega in njegov razredno kmetski režim. Toda to so možje, ki se s političnim razvojem pod vodstvom Cankova niso strinjali, marveč so se ločili od njega. S tem, da so vzeli v vlado enega od vodilnih ljudi iz zemljedelskega političnega tabora, so hoteli podčrtati, da se nikakor ne identificirajo z razpoloženji, ki so povzročila prevrat l. 1923., marveč da hočejo sodelovati pred vsem ravno z vasjo, s kmetom. Zato je novi režim ravno v vrstah zemljedelskega tabora dosegel takoj spočetka največ simpatij.

Drugo važno poglavje so makedonstvujušči. Dosedanje vesti trdijo, da se obrača prevrat tudi proti njim. To so velike stvari, zakaj obračunati s tem taborom ne bi bila majhna naloga. Treba je še počakati na konkretnejša poročila. Ali eno je gotovo: kompromisnih rešitev tu ne more biti in težko si je mogoče predstavljati, da bi mogel avtoritarni režim trpeti poleg sebe tako krepkega činitelja z diktatorskimi težnjami in najnasilnejšimi metodami kakor so makedonstvujušči. Vlada jih bo morala zato ali zatreti, ali pa se na nje nasloniti. Pri tem je evidentno, da se dajo postojanke makedonstvujuščih uničiti samo z diktatorskimi sredstvi in s prav tako odločno voljo. V tem pogledu mora že prav neposredna bodočnost pokazati pravo stanje.

Poglavje zase so še bolgarski fašisti, ki so se zbirali okrog Cankova. Novi režim jim je vzel tako rekoč veter z jader in prav nič ne more biti dvoma, da bo tudi tu potrebno naglo razčiščenje. Tudi tu je kompromis nemogoč.

Že iz teh kratkih razmotrivanj vidimo, da novi režim v Bolgariji ne stoji pred lahkimi nalogami, tudi če se ne oziramo na gospodarske in socialne težave. Čaka ga trdo delo, ki bo zanj treba velike sposobnosti, gigantske energije in silne volje. Olajšana mu bo njegova misija s tem, da ima zaupanje vladarja, zaslombo vojske in, kakor zatrjujejo vesti, tudi simpatije velikega dela prebivalstva.

Prevrat v Bolgariji je njena notranja zadeva. Kot bratje in sosedi ga motrimo z željo, da bi ji prinesel izboljšanje političnih in gospodarskih razmer, zlasti pa z željo, da bi še utrdil politiko zbližanja s sosedi, pred vsem pa z Jugoslavijo.

NOVA BOLGARSKA VLADA NA DELU

V notranji upravi je že izvršila dalekosežne reforme, v zunanji politiki pa obeta poglobitev politike mednarodnega sodelovanja in zbliževanja s sosedi

Sofija, 22. maja r. Bolgarska prestolnica dobiva po pomembnih dogodkih pretekle sobote polagoma zopet normalno lice. Gospodarsko in trgovsko življenje gre svojo normalno pot, a tudi v državnih uradih so s polno paro na delu, da čim prej izvedejo ukrepe nove vlade. Vlada je prevzela svojo odgovorno nalogo očividno že s točno pripravljenim načrtom in je že v prvih dneh izdala obsežne ukrepe o reformi državne uprave, o preureditvi upravne razdelitve države, pa tudi v pogledu izboljšanja administracije. Z radikalnimi ukrepi je posegla tudi v državno gospodarstvo in nastopila pot najstrožje štednje. Ljudstvo gleda z velikim zaupanjem v novi režim in temu je tudi v prvi vrsti pripisati, da doslej ni nikjer prišlo do kakih resnejših incidentov.

Inozemstvo je sicer še nekoliko rezervirano, ker čaka pred vsem na to, kakšno pot bo ubral novi bolgarski režim v zunanji politiki. Vendar pa v glavnem vsi inozemski komentarji naglašajo, da sme Bolgarija računati s podporo inozemstva, ako bo nadaljevala politiko miru, mednarodnega sodelovanja in zbližanja s sosednimi državami. To obetajo tudi vse doslej podane izjave predstavnikov novega režima.

Program nove vlade

Sofija, 22. maja. d. Iz okolice nove vlade poudarjajo, da je bila izprememba režima nujno potrebna, ker je dosedanja notranja politika vodila državo v propast. Najbolj opasno je bilo to, da se je posrečilo raznim ljudem brez moralnih in intelektualnih kvalifikacij povzpeti na najvišja mesta državne uprave. Novi režim hoče dvigniti kult države in družbe kot skupnosti ter doseči politični, socialni in gospodarski preporod.

Nadalje poudarjajo v okolici nove vlade, da je ves bolgarski narod za vlado in da so nasprotni samo nekateri okoreli partizani. Za novi režim je tudi vsa vojska in ima pristaše v vseh strankah in vseh političnih, socialnih ter prosvetnih skupinah. Ker je vojska za novi režim, ga bo tudi ščitila proti vsakemu napadu.

Smernice zunanje politike

Glede zunanje politike zatrjujejo vladni krogi, da so nosilci nove oblasti v Bolgariji, dokler so bili v opoziciji, vedno pridigovali mir in sporazum z vsemi velesilami, zlasti pa s sosednimi državami. V svojih mnogobrojnih deklaracijah in govorih so predstavniki novega režima doslej vedno poudarjali, da so za skupno bolgarsko nacionalno fronto z vsemi nijansami. Niso pripadniki tako zvane integralne Jugoslavije, pač pa prijatelji zbližanja z Jugoslavijo ter smatrajo, da bodo samo s pomočjo take politike zavarovani nacionalni in gospodarski interesi bolgarskega naroda. To politiko zbližanja je treba izpopolniti na podlagi ohranitve dostojanstva bolgarske države ter spoštovanja nacionalnih pravic Bolgarov v Jugoslaviji, kakor je to jasno obrazložilo »Zveno« lansko leto. Da se zunanja politika te skupine ni izpremenila, dokazuje izjava novega predsednika vlade Kimona Georgijeva ob prevzemu oblasti, ko je dejal: Naša zunanja politika bo izraz mirnih odnošajev s sosedi na podlagi enakopravnosti, gospodarskih zvez ter kulturne avtonomije bolgarskih manjšin, kjerkoli se nahajajo.

Zastopnikom jugoslovenskega tiska je včeraj predsednik vlade Georgijev izjavil med drugim: »Naša notranja politika je bila jasno začrtana že v našem manifestu in upoštevati je treba, da so naloge nove vlade v prvi vrsti čisto notranjega značaja. To pomeni, da se o naši zunanji politiki more težko kaj novega reči, tem manj, ker je poslednja smer zunanje politike bivše vlade naletela skoro na splošno narodno zaupanje, kar je najzanesljivejši znak, da je ta politika najbolj zdrava in najbolj koristna za našo državo.««

Upravne reforme

Sofija, 22. maja. d. Notranje ministrstvo je izdalo komunike o skorajšnji preureditvi državne uprave. Med drugim pravi komunike:

Nova vlada želi, da bi izvršilno oblast imeli pošteni uradniki z močno voljo, ki naj izvedejo nekaj novega, kar bi predstavljalo pravo in najsolidnejše jamstvo za aktivnost in poštenost nove vlade. Vprašanje pokrajinskih direktorjev je likvidirano. Direktorji novo osnovanih pokrajin so že imenovani. Pokrajinski direktor je vodja, upravnik in nadzornik vseh uradov in oblasti v svoji pokrajini. Na pokrajinske uprave se prenašajo vsi formalni posli ter posli druge kategorije notranjega ministrstva. V vsaki pokrajini se ustanovi tudi pokrajinski svet, čigar predsednik je pokrajinski direktor, člani pa načelniki oddelkov ter predsedniki okrajnih svetov. Občinske proračune potrjuje pokrajinski direktor. Pravice in dolžnosti sedanjih okrožnih upraviteljev se prenašajo na okrajne načelnike, brez pravice potrjevanja proračunov ter imenovanja občinskih in državnih uradnikov. V vsakem okraju se imenuje okrajni svet, v katerem bo predsednik okrajni načelnik, člani pa vsi načelniki odsekov pri okrajni upravi, vsi predsedniki občin in po dva ugledna domačina iz vsake občine. Reformirati se imajo tudi občine, tako da ne bo imela nobena manj kakor 6000 prebivalcev. Predsedniki občin se ne bodo volili, marveč bodo imenovani. Sofija bo imela enega predsednika občine s štirimi pomočniki, Plovdiv predsednika občine s tremi pomočniki, Burgas, Varna in Ruščuk predsednika občine z dvema pomočnikoma, enako tudi ostale občine, ki imajo nad 10.000 prebivalcev.

Skupna avdijenca nove vlade

Sofija, 22. maja. p. Danes dopoldne je kralj Boris v daljši skupni avdijenci sprejel člane nove vlade ter se z njimi delj časa razgovarjal o vseh aktualnih problemih, ki so sedaj na dnevnem redu notranje in zunanje politike.

Novi zunanji minister na potu v Sofijo

Beograd, 22. maja. p. Na potu iz Pariza v Sofijo je davi prispel v Beograd novo imenovani bolgarski zunanji minister Batalov, ki je bil doslej poslanik v Parizu. V Beogradu ni izstopil. V vlaku ga je pozdravil bolgarski poslanik g. Kjuseivanov.

Stališče političnih strank

Sofija 22. maja. p. Z velико nestrpnostjo je vsa javnost pričakovala, kako stališče bodo zavzele do nove vlade in novega stanja stvari v Bolgariji dosedanje politične stranke. Kakor znano, je Sobranje razpuščeno, vsa politična propaganda ustavljena, tako da so stranke prav za prav izgubile ves svoj pomen. Vodstva vseh strank so se včeraj in danes sestala k posvetovanju, da določijo smernice za svoje nadaljno postopanje. Po dosedanjih informacijah izgleda, da je večina strank prešla v tabor nove vlade, le nekatere so še rezervirane in zavzemajo stališče čakanja. **Radikalna** stranka profesorja Cenova je po kratkem posvetovanju sklenila soglasno, da se pridruži vladi in jo podpira pri njenem prizadevanju za obnovo države. Drugo krilo radikalne stranke, skupina Kosturkova, hoče še počakati, kako se bodo stvari razvijale, da vidi vlado na delu in po tem uravnava svoje stališče. **Narodna liberalna** stranka je sklenila svoj razid, svojim pristašem pa je priporočila, da se pridružijo vladnemu taboru. **Demokratska** stranka ima že dva dni trajajoč posvet, a se doslej še ni odločila. **Komunisti** in **socialisti** so proti diktaturi in bodo torej tvorili edino resno opozicijo. **Zemljoradniki** se še niso odločili. Iz dejstva pa, da je prejel prometni minister Zaharov od strankinih organizacij nešteviło pozdravov, sklepajo, da tudi oni odobravajo režim. Nac. organ **»Rodna zaštita«**, so vse po vrsti izrazile zaupnico vladi in ji obljubile vso svojo podporo. Celo **Cankovljevi fašisti**, ki so dali neposredno povod za te izpremembe, so sklenili, da bodo podpirali novo vlado. **»Demokratičeski Zgovor«** g. Cankova je objavil poziv svojim pristašem, naj podpirajo novo vlado. Kar se tiče Demokratičeskega zgovora gg. Burova in Molova, so glavni prvaki te skupine že dali listom izjave, v katerih odobravajo program nove vlade in pozivajo javnost, da s svoje strani pripomore k izvedbi tega programa.

Zveza rezervnih oficirjev se je izrekla za vlado. Glavni odbor te zveze je na včerajšnjem sestanku sklenil z vsemi močmi podpirati novi režim. Glavni odbor je vladi čestital in ji želel popolnega uspeha pri njenem reformatorskem delu.

Izjava praškega poslanika

Praga, 22 maja AA. ČTK poroča: ČTK je dobil od bolgarskega poslanika v Pragi g. Doreva izjavo, v kateri popisuje okolščine, ki so privedle do sedanje izpremembe v Bolgariji. G. Dorev je posebno naglasil, da je zajamčena kontinuiteta bolgarske zunanje politike, kar se tiče sodelovanja, zlasti pa zbližanja z Jugoslavijo. To zbližanje je stvar realne politike, ki se bo nadaljevala brez zahrbtnih misli proti komurkoli. Ideja mednarodnega zbližanja, zaključuje Dorev, stalno napreduje, in se ji nihče ne more upirati.

Bolgarski vladni tisk

Sofija, 22. maja AA. Oficiozna »La Bulgarie« komentira politično izpremembo na Bolgarskem in pravi, da je bila edini izhod iz zagate, v katero je bilo zašlo politično življenje Bolgarije. Nato list pravi:

Kar se tiče zunanje politike, moramo reči, da je nova vlada navdahnjena z iskrenimi in miroljubnimi težnjami. Kakor je posebno naglasil v svoji prvi izjavi poročevalcem listov predsednik vlade Georgijev, Bolgarija ne bo odnehala od politike miru in dobrih sosedstvenih odnošajev z velesilami, zlasti pa s sosedi. V tem pogledu obstoji popolna kontinuiteta bolgarske politike, ki se na tem polju naslanja na soglasno mišljenje naroda. V takšnih okoliščinah ne more biti najmanjšega dvoma o tem, da sme inozemstvo sprejeti spremembo v Bolgariji le z zaupanjem. Ta izprememba bo pridobila Bolgariji mnogo simpatij na vsem svetu.

Neodvisna »Zora« piše: Vsi Bolgari so gledali in občutili neugodne posledice, nastale zaradi stranpoti, na katere so zašle politične stranke. Prepiri med njimi so neugodno vplivali na moralno edinstvo države. To je tudi vzrok, da so novo oblast, ki je danes na čelu državne uprave, povsod sprejeli z najlepšimi nadami. Današnja vlada bo te nade opravičila, če bodo njena dejanja v smeri izpolnitve obljubljenih reform v skladu z velikim pogumom, s katerim je nova vlada prevzela odgovornost za upravo države.

Sodba v Londonu in Parizu

V Parizu čakajo, da se nova vlada pokaže na delu, v Londonu pa sodijo, da predstavljajo dogodki v Bolgariji neuspeh Italije na Balkanu

Pariz, 22. maja r. Tukajšnjih krogov dogodki v Bolgariji niso posebno presenetili, ker so jih prej ali slej pričakovali. Kljub temu pa so zaenkrat še rezervirani in poudarjajo, da je treba počakati, dokler se ne pokažejo zunanjepolitične smernice novega režima. Listi registrirajo zatrjevanja bolgarskih državnikov in bolgarskega tiska, da hoče tudi nova vlada nadaljevati miroljubno politiko. Kot dober znak smatrajo imenovanje dosedanjega pariškega poslanika Batalova za zunanjega ministra. V tem vidijo nekako jamstvo, da se bo Bolgarija bolj približala politiki Francije, kakor doslej. Pariški listi v zvezi s tem citirajo tudi angleške liste, ki se mnogo pečajo s prevratom v Bolgariji. Izjava, ki jo je podal novi predsednik bolgarske vlade Kimon Georgijev dopisniku londonskega »Daily Telegrapha« in v kateri poudarja, da bo njegova vlada **nadaljevala zunanjo politiko Mušanova in da je pripravljena skleniti pakte o nenapadanju z Jugoslavijo, Rumunijo, Grčijo in Turčijo, kakor tudi, da bo Bolgarija ostala zvesta Društvu narodov, je izzvala v tukajšnjih političnih krogih ugoden vtis. Pozornost je vzbudilo tudi pisanje angleškega tiska, da otvarja novi režim v Bolgariji pot zbližanja z Jugoslavijo ter intimnih odnošajev s Francijo.** Tudi londonski »Times« piše v tem smislu. Liberalni »News Chronicle« pa pravi, **da predstavlja izprememba režima v Bolgariji neuspeh italijanske politike na Balkanu. Znano je, da je bil Mušanov nekdaj izrazit revizionist in nasprotnik mednarodnega sodelovanja.** To stališče je kasneje iz temelja spremenil. Mušanov sicer ni podpisal niti londonskega pakta o nenapadanju, niti balkanskega pakta, toda pred meseci je pričel voditi politiko svoje vlade v smeri zbližanja z balkanskimi državami.

Predsednik vlade Georgijev je v svoji izjavi izrekel javno priznanje Mušanovu, piše levičarski »Notre Temps« ter poudaril, da bo nadaljeval zunanjo politiko, ki jo je započel Mušanov. Novi bolgarski zunanji minister ima samo nadaljevati že začeto politiko in bo naletel na manjše težkoče, ker so v vladi, osnovani po kralju Borisu, samo ljudje, ki so odločni nasprotniki makedonstvujuščih, glavne ovire zbližanja Beograda in Sofije. Ako zunanja politika nove bolgarske vlade ne bo naperjena proti nikomur in če bo vodila v okvir splošnega balkanskega sporazuma, bo brez dvoma mogla resno ojačiti mir na evropskem bližnjem jugovzhodu. V trenutku, ko želi Rusija ustvariti evropski blok o nenapadanju, je pacifikacija Balkana posebno zaželjena.

V Rimu se kažejo zadovoljne

Rim, 22. maja. p. Dočim so se fašistični listi sprva omejili na golo registriranje uradnih poročil iz Bolgarije, objavljajo danes svoje prve komentarje. Tako piše »Giornale d'Italia« med drugim, da je Italija prav zadovoljna z izvršenimi izpremembami. Imenovanje vlade močne roke je docela v duhu fašizma in se lahko smatra za uspeh bolgarskih fašistov. Prevrat, ki se je izvršil najprvo v Letonski, sedaj pa v Bolgariji, dokazuje, da politična obnova Evrope v duhu fašizma naglo napreduje. Ob koncu izraža nado, da bodo ostale pozicije Italije v Bolgariji tudi pod novim režimom neokrnjene. Obžaluje pa, da je zapustil svoje mesto dosedanji bolgarski poslanik v Rimu, general Vlkov, ki je bil znan prijatelj makedonstvujuščih.

Starhemberg se pogaja s Hitlerjem

Avstrijski podkancelar se je v Berlinu pogajal za sporazum s Hitlerjem in je pripravljen žrtvovati Dollfussa in Habsburžane — Hitlerjev pogoj: svoboda akcije

Berlin, 22. maja. č. Kljub ostri protinarodno-socialistični politiki avstrijske vlade so bili v zadnjih mesecih izvršeni razni poizkusi, da bi se dosegel sporazum med nemško in avstrijsko vlado. Poslednje razgovore je v tej smeri vodil sam avstrijski podkancelar Starhemberg. Nemška vlada je sicer Starhembergu priznala legitimacijo za pogajanja šele, ko se je formalno opravičil zaradi svojih napadov na Hitlerja ob priliki pogreba nekega člana Heimwehra, ki so ga ubili narodni socialisti, vendar pa so njegovi berlinski razgovori dosegli vsekakor nekaj uspeha. V Berlinu je Starhemberga sprejel Hitler njun sestanek pa je bil le formalnega značaj. Glavne razgovore je imel avstrijski podkancelar z nemškim zunanjim ministrom Neurathom in narodno-socialističnim zunanje-političnim eksponentom Rosenbergom. Starhemberg je zahteval ukinitev nemške protiavstrijske politike, Rosenberg pa takojšnjo izpustitev vseh narodnih socialistov iz avstrijskih zaporov, svobodno delovanje vseh nacionalnih skupin ter pobijanje avstrijskega habsburško-legitimističnega pokreta. Knezu Starhembergu so jasno povedali, da Dollfussa ne smatrajo za njegovega pravega partnerja, ker kancelar nikakor ni iskren pristaš avstrijsko-nemškega sodelovanja. Glede na to je Starhemberg odgovoril, da ima sicer samo omejeno pooblastilo, da pa bo vendarle v nekaterih zadevah skušal ugoditi nemškim zahtevam. Predvsem bo poskrbel, da bodo Habsburžani izločeni iz avstrijske politike. To bo sedaj toliko lažje mogoče, ker je glavni eksponent legitimistov in sovražnik avstrijskega narodnega socializma izgubil svoj dosedanji položaj avstrijskega zveznega podkancelarja. Starhemberg je narodnim socialistom tudi povedal, da se bo zavzel za to, da bo za avstrijskega državnega regenta imenovan član ene izmed najstarejših aristokratskih družin, kar bo še najbolj pripomoglo k odstranitvi legitimistične nevarnosti. Tudi Dollfussovo diktaturo bo skušal omajati.

Govoreč o najstarejši aristokratski rodbini je Starhemberg nedvomno mislil nase. Očitno je, da so se v Berlinu skovale nove intrige proti Dollfussu in Feyu in da so narodni socialisti pristali na to, da postane sam Starhemberg avstrijski kancelar ali pa celo regent. V ostalem so bili rezultati Starhembergove poti v nemško Canosso zelo pičli. Stvarno je dosegel le to, da je nemška vlada za mesec dni ukinila takso na potne liste v Avstrijo, ki je znašala doslej 1000 mark, avstrijski vladni krogi pa niti tega uspeha niso sprejeli z zadovoljstvom. Dollfussov režim se boji, da bi namestu nezainteresiranih turistov prišli v Avstrijo narodno-socialistični agenti, ki bi mogli Dollfussovemu režimu bolj škoditi nego koristiti.

Prepovedane legitimistične manifestacije

Dunaj, 22. maja. č. Avstrijski legitimisti so se pripravljali na velike manifestacije, ki so jih nameravali uprizoriti ob povratku Evgena Habsburškega v Avstrijo. Že v Innomostu so mu hoteli prirediti svečan sprejem, pa tudi na vsej njegovi poti po Tirolski, Solnograški, Zgornji in Spodnji Avstriji naj bi se mu prirejale prave proslave. Svoj višek naj bi te legitimistične manifestacije dosegle seveda na Dunaju. Nenadoma pa je avstrijska vlada prepovedala vse te legitimistične demonstracije in opozorila Evgena Habsburškega, da se bo moral izogibati slehernim manifestacijam in se odpovedati vsaki politični aktivnosti.

Volitev prezidenta češkoslovaške republike

Volitev bo v četrtek — Edini kandidat je Masaryk
Proti njemu bodo samo fašisti in komunisti

jk. — **Praga, 20. maja.**

V četrtek, dne 24 majnika se bo izvršila v zgodovinski Vladislavovi dvorani na Hradčanih volitev prezidenta češkoslovaške republike. Nobenega dvoma ni, da bo izvoljen ponovno T. G. Masaryk, ki stoji na čelu mlade države od njenih prvih početkov. Ustava sicer v načelu določa, da noben prezident ne more biti izvoljen več kakor dvakrat zaporedoma, vendar je za prvega predsednika ustanovljena izjema, po kateri zanj ne velja nobena časovna omejitev. Ustavodajni odbor se je brez dvoma zavedal zgodovinske nujnosti, da vodi in reprezentira državo njen pravi in resnični utemeljitelj, dokler je ta možnost sploh podana. To spoznanje ljudskega zastopnika dokazuje politično modrost in dalekovidnost, kajti osebnost Masarykova je danes ena glavnih garancij zdravega napredka svobodne, demokratske države. V današnjih težavnih razmerah bi si bilo težko misliti, da bi mogel kdorkoli polnovredno nadomestiti moža takega svetovnega ugleda in take popularnosti, kakor je prvi češkoslovaški prezident.

Češkoslovaška voli letos prezidenta četrtič. Zgodovina dosedanjih volitev je prav zanimiva in značilna za razvojno zgodovino države in njenih narodov. Prvikrat je bil oficielno izvoljen prezident novorojene republike na zgodovinski seji narodnega predstavništva, v kateri je dr. Karel Kramář slovesno proglasil, da so pretrgane vse vezi češkoslovaškega naroda s Habsburžani in njihovo monarhijo. Izvolitev Masaryka za državnega glavarja je bila vrhunec in krona zmagovite nacionalne revolucije. Izvršila se je brez formalnih predpisov soglasno z viharno aklamacijo. Masaryk sam se je mudil v trenutku svoje prve izvolitve še v inozemstvu, kjer je med vojno polagal prve temelje češkoslovaške državnosti. Vsled tega je šele meseca decembra storil zaobljubo in prevzel državne posle. Ves ta pomembni državni akt je nosil še značaj revolucije, narodno zastopstvo ni bilo še izšlo iz ustavnih volitev in narodne manjšine v njem niso bile zastopane

Funkcijsko dobo prezidenta določa ustava na sedem let. Vendar je Masaryk sam v svoji demokratski vestnosti iztrajal na tem, da se prva, revolucijska, doba skrajša, odnosno da se zaključi s trenutkom, ko se prične redno ustavno življenje. Čim je bil po sprejetju ustave izvoljen prvi redni parlament, se je odredila na 27. maja 1920 — torej po manj kakor dveh letih, tudi volitev prezidenta, prvič po formalnih ustavnih predpisih. Ta volitev je stala v znamenju narodnostnega boja. Nemška manjšina je bila sklenjena v načelni opoziciji, ki je vejala država sami. Pridružili so se tej fronti seveda tudi Madžari. To pa je bil povod za koncentracijo čeških in slovaških narodnih strank, tudi onih, ki niso bile v vladi zastopane. Masaryk je bil izvoljen z 284 češkoslovaškimi glasovi, njegov nemški protikandidat Naegel je dobil 61 glasov, dočim so ostale glasovnice nemških socialistov prazne.

Pri naslednjih volitvah leta 1927. je bila parlamentarna in medstrankarska situacija popolnoma izpremenjena. Nemški tabor se je razcepil na dve fronti in aktivistično krilo — agrarni in krščanski socialci — je bilo zastopano v Švehlovi vladi. Zato ni prišlo več do postavitve nemškega protikandidata; saj je večina nemških poslancev glasovala za Masaryka. Razcepljen pa je bil tudi češki narodni tabor, in tako je bilo mogoče, da je dosegel prezident le pičlo število 13 glasov nad zakonito tripetinsko večino. Predsedniška kandidatura komunista Šturca pa je bila samo brezizgledna demonstracija, ki je nikdo ni smatral za resno. Že v letu 1927. se je pokazalo, da se je narod oklenil Masaryka tako trdno, da bi morala vsaka protikandidatura ostati brezizgledna. Če je tudi strankarska konstelacija dala znatno število negativnih glasov, se je vendar obenem izkazalo, da ni bilo v vsej državi nobene politične osebnosti, ki bi bila mogla stopiti v resno tekmo. Še bolj pa je pokazal svojo zvestobo Masaryku narod sam, ki je izven zbornice zopet izvoljenemu prezidentu z viharnimi ovacijami manifestiral svoje mišljenje.

Volitve leta 1927. so bile značilne za rastočo notranjo konsolidacijo češkoslovaške republike. Nemški lev je bil prebit, centrifugalna opredeljenost se je začela vedno bolj umikati treznemu preudarku in priznanju državne misli. Masarykova državna politika, sloneča neomajno na temeljih zdrave demokracije in narodne pravičnosti je zmagovala.

Še bolj kakor pred sedmimi leti, pa se bo letos manifestirala notranja sklenjenost češkoslovaške države. Vsi državotvorni elementi so danes v Masarykovem taboru, in četudi sta si opozicionalni skupini narodnih demokratov in Hlinkovih slovaških avtonomistov končno odločitev še pridržali, je vendar že v naprej zagotovljena prezidentu impozantna večina.

Proti Masaryku se bosta postavili le ekstremni skupini komunistov in ligistov Stříbrnega, tedaj načelnih nasprotnikov demokracije. Med Nemci utegne samo neznatni drobec nemških nacionalcev markirati opozicijo, dočim bodo po vsej priliki tudi one nemške stranke, ki v vladi ne sodelujejo, podpirale Masarykovo kandidaturo.

V Masaryku je pooseblena češkoslovaška državna enotnost, zato bo njegova letošnja nedvomna izvolitev ob enem zmaga državne ideje in manifestacija konstruktivne državljanske solidarnosti.

Delo za novo Evropo

Po italijanskih informacijah skuša Francija skleniti z Rusijo tesno zvezo, ki naj bi namestu razorožitvene pogodbe zajamčila Evropi mir

Rim, 22. maja. r. Po navodilih tiskovnega urada italijanske vlade so pričeli fašistični listi pripravljati italijansko javnost na važne dogodke, ki jih je pričakovati v bližnjih dneh. Nove diplomatske akcije, ki ne izhajajo iz Rima in niso v skladu s politiko pakta štirih, se bodo po trditvah italijanskih političnih krogov izkoristile na sestanku glavnega odbora razorožitvene konference, na katerem naj se postavijo temelji novemu političnemu sistemu v Evropi. Vprašanje varnosti, čigar ureditev pripravlja sedaj francoska diplomacija, naj bi se rešilo na ta način, da bi se sistem francoskih zvez razširil na Rusijo, tako da bi se organizirala širša skupina držav, ki bi jamčila za ohranitev miru in današnjih mej v Evropi.

Nenadni prihod ruskega zunanjega ministra Litvinova v Ženevo in njegova pot v Pariz sta očividno zelo iznenadila rimsko javnost. »Tribuna« piše, da je bil Litvinov poset v Franciji že domenjen med francosko in rusko vlado. Ko je Litvinov prišel v Ženevo, da se sestane z Barthoujem, je prispel v Švico tudi načelnik francoskega zunanjega ministrstva in prinesel s seboj neke važne dokumente. Razgovor med Litvinovim in Barthoujem se je sukal okrog teh dokumentov, vendar pa se ni moglo izvedeti, kaj sta oba državnika govorila. Očividno, meni »Tribuna«, sta razpravljala o balkanskem paktu in uradnem priznanju sovjetske Rusije po državah Male antante, kakor tudi o razorožitvi in varnosti ter o skorajšnjem vstopu Rusije v Društvo narodov. Ženevski politični krogi že nekaj časa trdijo, da namerava Rusija vstopiti v Društvo narodov zato, da bi pospešila razorožitvena pogajanja in da bi v okviru ženevske mednarodne ustanove organizirala sistem jamstev za ohranitev miru in zaščito evropske varnosti. Glavna naloga Barthoujevega potovanja v Varšavo, pravi list nadalje, je bila prav v tem, da bi se tudi poljska vlada zavzela za francoske načrte in za pristanek na ruski vstop v Društvo narodov.

Pobudo za vse te politične načrte je podvzela sicer Francija, vendar pa je idejo dala ruska vlada lani meseca septembra, ko je bil Herriot v Moskvi. Po Herriotu je sovjetska vlada predlagala sklenitev zvezne pogodbe. Sličen predlog je Rusija poslala tudi Poljski. Sovjetske predloge so tako v Varšavi kakor v Parizu vsestransko proučili in končno je na njihovi osnovi francoska vlada sestavila načrt nekega pakta o vzajemni pomoči na osnovi znane formule o definiciji napadalca. Ta pakt bi vseboval tudi posebne določbe o jamstvih za mir in varnost. Sestavljen bi bil tako, da bi ga lahko podpisale vse evropske vlade.

Preden bi se ta pakt sklenil, bi bilo treba odstraniti še resno oviro. Znano je, pravi »Tribuna«, da Francija ne more z orožjem podpirati nobene države, ki bi bila napadena, ako ni članica Društva narodov. To je glavni razlog, da dela francoska diplomacija sedaj za vstop Rusije v Društvo narodov. Čeprav se ni moglo izvedeti, kaj sta Barthou in Litvinov sklenila na svojem poslednjem ženevskem sestanku, je malone gotovo, da pomeni ta sestanek nov korak na poti k ustvaritvi francoskih načrtov.

Pariške informacije

Pariz, 22. maja. r. Tudi v Parizu je, kakor v vsej ostali Evropi, sestanek Litvinova z Barthoujem izzval veliko pozornost. »Newyork Herald« je v svoji pariški izdaji objavil poročilo iz Ženeve, da *sta se Barthou in Litvinov na svojem sestanku do vseh podrobnosti domenila glede pakta o vzajemni pomoči, ki naj bi se sklenil med Rusijo in Francijo najkasneje v dveh mesecih. Odprto je ostalo le še vprašanje o proceduri in kako naj se pakt inavgurira. Po poročilu lista naj bi bil pakt defenzivna pogodba, naperjena proti Nemčiji, in sicer povsem slična predvojni pogodbi med Francijo in carsko Rusijo. Pakt naj bi v glavnem določal, da si bosta obe državi v primeru napada na njune evropske meje druga drugi priskočili na pomoč. Za sedaj še ni določeno, ali bo k podpisu pakta povabljena tudi Mala antanta ali pa morda celo vsi nemški sosedi. Rusija naj bi meseca septembra vstopila v Društvo narodov, s čimer bi si obenem zavarovala hrbet v primeru kakega svojega konflikta z Japonsko.*

V vseh teh francoskih načrtih vidi list dokaz, da je tudi Francija obupala nad razorožitvijo in si poiskala novih poti, da se kar najbolj zavaruje pred vsakim morebitnim presenečenjem. Francoski listi so glede teh vesti znatno bolj rezervirani. Pri tem poudarjajo, da bi rusko-francoska zveza ne bila v skladu s paktom Društva narodov in da bo na drugi strani predhodni vstop Rusije v Društvo narodov naletel še na mnogo ovir. Kljub temu pripisujejo razgovoru Barthouja z Litvinovom poseben pomen za splošni mednarodni položaj.

Po poročilih nekaterih ženevskih listov, zlasti »Journala de Geneve«, naj bi se med Rusijo in Francijo sklenil sličen pakt, kakor je bil sklenjen med Nemčijo in Poljsko. Končna pogajanja za sklenitev tega pakta naj bi se vršila že prihodnji mesec v Parizu.

Nemško mnenje

Berlin, 22. maja g. O razgovorih francoskega zunanjega ministra Barthouja z ruskim ljudskim komisarjev Litvinovim piše »Berliner Tageblatt«:

O možnostih rusko-francoskega vojaškega pakta se ne more govoriti mnogo. Ako bi Francija sklenila s Sovjetsko unijo vojaško konvencijo, more biti naperjena samo proti Nemčiji. Ta pakt pa bi mogel postati učinkovit le tedaj, če bi Poljska dala svoje ozemlje na razpolago rdeči vojski. Mnogokrat se namreč pozablja, da leži Poljska med Sovjetsko unijo in Nemčijo. Tak pakt s Francijo bi Poljsko naravnost prisilil, da pristopi k taki zvezi, to pa bi vzelo Poljski zopet njeno samostojnost, ki se izraža v njeni pogodbi z Nemčijo. Ako pa Poljska ne bi pristopila k taki zvezi, bi vendarle obstojala nevarnost, da postane predmet francosko-ruske kombinacije. S tem bi poljska prišla v stadij velike negotovosti. Posledice za Poljsko pri sklenitvi francosko-ruske vojaške zveze se ne morejo pravilno oceniti in na to mora Francija pred vsem misliti.

Odmev na Japonskem

Tokio, 22. maja w. Vsi listi objavljajo na prvih mestih poročila o načrtih zveze med Francijo in Rusijo. Splošno se izraža prepričanje, da bi bila taka zveza nenaravna, ker so si osnove obeh držav docela nasprotne. Za ugoden razvoj take zveze razlike v socialnih pogledih ne nudijo baš najboljših pogojev.

Dva velika shoda JNS v slovenjgraškem srezu

V nedeljo 27. maja priredi sreska organizacija JNS dva velika manifestacijska shoda, in sicer:

ob 10. v Velenju,

ob 15.30 v Slovenjgradcu.

Shoda se bo poleg domačega narodnega poslanca g. **dr. Vošnjaka** udeležilo tudi več poslancev iz drugih pokrajin, udeležbo pa so obljubili tudi ministri gg. dr. Albert **Kramer,** dr. Fran **Novak** in dr. Grga **Andjelinović.** Somišljeniki, poskrbite za častno udeležbo!

Pred sestankom Narodne skupščine

Beograd, 22. maja. p. Kakor se doznava v parlamentarnih krogih, se bo Narodna skupščina sestala k poletnemu zasedanju prve dni prihodnjega meseca. Prihodnja seja Narodne skupščine bo po vsej priliki sklicana za 5. ali 6. junij. Na dnevnem redu je več zakonskih načrtov, med njimi zakon o fidejkomisih, zakon o mestnih občinah in zakon o izvensodnem postopniku. Razen tega pride na dnevni red več mednarodnih konvencij in sporazumov.

Kaj ne: ZITNA KAVA ZADRUGA **je nad vse!**

Trgovinski sporazum z Bolgarijo

Beograd, 22. maja. p. Danes so bila z uspehom zaključena trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki so se več tednov vršila v Beogradu. Sklenjena trgovinska pogodba, ki ureja in olajšuje medsebojni trgovinski promet, bo jutri dopoldne slovesno podpisana v kabinetu ministra za trgovino Jurija Demetrovića. Za našo državo bo pogodbo podpisal trgovinski minister, za Bolgarijo pa pooblaščeni minister in poslanik Kjoseivanov. Minister Demetrovič je nocoj priredil na čast bolgarski delegaciji banket v hotelu »Srpski kralj«. Udeležili so se ga vsi člani bolgarske in jugoslovenske delegacije ter bolgarski poslanik z osobjem poslaništva.

Senator dr. Ivan Gmajner †

Zagreb, 22. maja. č. V Zagrebu je dopoldne umrl senator dr. Ivan Gmajner, zagrebški odvetnik. V času svetovne vojne je bil avstrijski oficir, pa je s svojo četo prestopil v srbsko vojsko. Kasneje je delal v jugoslovenskem odboru v Nišu in na Krfu. Mnogo zaslug si je pridobil za širjenje jugoslovenske ideje. V poslednjem času je bil senator in je vršil funkcije senatskega tajnika. Rojen je bil l. 1884. v Brdovcu pri Zagrebu.

Dijaški izgredi v Beogradu

Beograd, 22. maja. r. Skupina komunističnih dijakov je imela včeraj v vseučiliški avli shod, na katerem so govorili proti vseučiliški uredbi o akademskih društvih. Po shodu so dijaki vdrli v neko učilnico na pravni fakulteti, preprečili predavanje in pometali več klopi na ulico. Drugih incidentov ni bilo. Ker se je vse to odigralo v poslopju vseučilišča, policija ni intervenirala. Akademske oblasti so uvedle preiskavo.

Upokojitev

Beograd, 22. maja p. Upokojen je vršilec dolžnosti direktorja tobačne tovarne v Ljubljani g. Ivan Tomc.

Poskus z zračnim vlakom

Moskva, 22. maja. AA. Danes je odplul na poizkusni polet na Krim takozvani letalski vlak. Vlak sestoji iz letala, ki vleče tri druga brezmotorna letala, na katerih so prav tako piloti. Projektanti tega letalskega vlaka so med drugim imeli na umu tudi prihranek časa. Potniki in pošta se lahko spuste na vmesnih postajah na zemljo na vseh treh brezmotornih letalih, ne da bi moralo glavno letalo, ki vleče vlak, pristati.

Povratek poljske ekspedicije iz Južne Amerike

Varšava, 22. maja AA. Iz Gdynije poročajo, da se je tja vrnila prva skupina članov poljske znanstvene ekspedicije, ki se je mudila v Južni Ameriki, kjer se je povzpela tudi na Aconcaguo, najvišji vrh v Južni Ameriki (7035 m).

Huda železniška nesreča v Španiji

Barcelona, 22. maja AA. Kakih 10 km od Barcelone sta trčila dva vlaka. 11 oseb je bilo ubitih, okoli 20 ranjenih.

Silen požar v Chicagu

Uničena je cela šestina mesta, ves klavniški okraj — Dve milijardi dinarjev škode — 1500 ranjencev — Število smrtnih žrtev še ni znano

Chicago, 22. maja d. V soboto popoldne je izbruhnil v Chicagu ogromen požar, kakršnega še ne pomnijo. Požar je uničil celo šestino mesta in brez strehe je ostalo ogromno število ljudi. Stvarno škodo cenijo na 40 miljonov dolarjev (2 milijardi dinarjev). Plen plamenov so postale vse stavbe na površini treh kvadratnih kilometrov, med njimi večina ogromnih klavniških hlevov ter 12 ogromnih hišnih blokov. Požar je popolnoma uničil živinsko borzo, tri velike konzervne tvornice, garažo s 150 tovornimi vozovi, dve banki, več velikih hotelov in nad tisoč hiš. V plamenih je zgorelo tudi več tisoč glav živine. Število smrtnih žrtev še ni znano, ranjencev pa je najmanj 1.500, med njimi 400 gasilcev. Šele v nedeljo ob 9. dopoldne se je po 15 urnem prizadevanju posrečilo gasilcem obvladati položaj.

O tej ogromni požarni katastrofi se doznavajo še naslednje podrobnosti:

Požar je izbruhnil v soboto ob 5. popoldne v 43. aveniji pri živinskih hlevih in klavnicah, v najbolj obljudenem delu Chicaga. Domnevajo, da ga je povzročil ogorek kake proč vržene cigarete. Ogenj se je razširil zaradi hudega vetra v nekaj minutah na sosedne okraje, zaradi česar so bili gasilci skoro popolnoma brez moči. V hišah ogroženega okraja je nastala silna panika in mnogi ljudje so imeli komaj čas, da so si rešili golo življenje. Ogenj se je širil tako naglo, da je večina prebivalcev mogla zapustiti stanovanje šele tedaj, ko so strehe že gorele. Panika je naraščala z vsakim trenutkom. Matere so kričale po otrocih, otroci po starših, možje, ki so se vračali z dela, pa so zaman iskali svoje družine.

V tem času je bilo na cestah na tisoče avtomobilov, kar je povzročilo velike zastoje prometa in so gasilci le s težavo prišli v bližino požara. V okolici požara so se zbrale tudi ogromne množice ljudi, da bi zadostile svoji radovednosti, kar je še bolj otežkočilo smotreno reševalno akcijo.

Ob 7. zvečer je pričela goreti telefonska centrala prizadetega okraja in 150 nameščencev v njej je moralo v begu zapustiti uradne prostore. Gašenje je bilo zaradi tega še bolj otežkočeno, ker se je do takrat vsa reševalna akcija dirigirala iz telefonske centrale.

Po treh urah brezuspešnega gašenja so spoznali, da ognja ni mogoče omejiti z običajnimi sredstvi, zaradi česar so se odločili za razstreljevanje hiš z dinamitom. Vse bloke hiš v okolici požarnega ognjišča so razstrelili z dinamitom, da bi preprečili širjenje ognja na sosedne okraje. Medtem se je tudi že pokazalo pomanjkanje vode, čeprav so povsod zaprli vodovode za zasebno uporabo.

Razstreljevanje z dinamitom je povzročalo ogromen hrup. Z velikim truščem so se rušili ogromni zidovi nebotičnikov ter dušili pod seboj plamene, ki so že segali v posamezne hiše.

Medtem je že nastala noč, vendar pa je bilo nebo vse krvavo-rdeče, tako da so menili prihajajoči letalci, da gori vse mesto. Oblaki dima so se dvigali do 1.200 m visoko. V teku noči so poslali nad goreči del mesta tudi letalce, ki so metali posebne bombe z dušikom za gašenje plamenov.

Slično katastrofo je mesto Chicago doživelo že l. 1871., ko je požar uničil okoli 18.000 hiš in ko so morali skoro polovico mesta na novo zgraditi.

Onemogočen sporazum o Posaarju

Nemčija je odbila zahtevo po jamstvih, da se po plebiscitu ne bo znašala nad onimi, ki bi glasovali proti Nemčiji

Ženeva, 22. maja. d. Do zadnje seje sveta Društva narodov v soboto zvečer so upali, da bo prišlo do povoljne ureditve vprašanja plebiscita v Posaarju. V pogajanjih z nemško vlado je šlo predvsem za določitev roka plebiscita in za varstvo oseb in imetja v Posaarju po izvršenem plebiscitu. Francoski zunanji minister Barthou je ti dve vprašanji vezal med seboj kot neločljivi. Bilo je dejansko nemogoče ugoditi Nemčiji, ki je zahtevala, naj bi se že sedaj določil rok plebiscita, ne da bi se zagotovilo za vse prebivalstvo Posaarja primerno varstvo, ki ga zahtevajo humanost in gotove izkušnje. Italijanski zastopnik Aloisi in njegovi sotrudniki so menili, da bi se našla za Nemčijo sprejemljiva formulacija, če bi Francija in Nemčija pristali na vsak ukrep, ki bi ga izvršilo Društvo narodov za zaščito Posaarja. Barthou je na to formulacijo pristal, nemška vlada pa se je branila, češ, da bi bil to nekakšen diktat in da ne more priznati sklepov, pri katerih ni sodelovala, ker ni več zastopana v svetu Društva narodov. Prišlo je tudi do drugega predloga, ki je bil predmet razgovorov med Aloisijem in nemško vlado. Nemčija pa je vztrajala na svojem stališču ter je celo zahtevala, naj se rok plebiscita določi neodvisno od vsake točnejše formulacije jamstev. Pogajanja se glede na vse to niso mogla nadaljevati, zaradi česar sta se zunanji minister Barthou in odbor treh zavzela sporazumno za odgoditev pogajanj do izrednega zasedanja sveta Društva narodov dne 30. maja, ko se bo obravnavalo celotno vprašanje posaarskega plebiscita.

Pariz, 22. maja. AA. Zunanji minister Barthou je konferiral s predsednikom vlade Doumergueom in mu poročal o seji sveta Društva narodov o Posaarju in o razorožitvenih razgovorih s tujimi delegati.

Izredno zasedanje sveta Društva narodov

London, 22. maja. AA. Dne 30. maja se bo sestal svet Društva narodov k posebnemu zasedanju. Razpravljal bo o sporu med Paraguayem in Bolivijo. Tajništvo Društva narodov se je obrnilo na vse države članice, naj se izjavijo glede prepovedi izvoza orožja in municije v vojujoče se države. 31 držav je odgovorilo, da pristaja na to prepoved. Londonski krogi pripisujejo ta preobrat predvsem energičnemu in pozitivnemu odgovoru predsednika Roosevelta.

Kulturni boj v Mehiki

Mexico, 22. maja. w. Guverner severne mehiške države Sonore, Calles, je odredil zatvoritev vseh cerkva ter je odredil duhovnikom, da morajo v 12. urah zapustiti državo. Ta ukrep utemeljuje s tem, da je duhovščina odgovorna za šolske stavke, ki so izbruhnile kot protest proti nedavno uvedenemu nacionalističnemu pouku. Mnogo katoličanov je pobegnilo v Zedinjene države. Katoličani očitajo guvernerju, da nadaljuje s protiversko politiko svojega očeta generala Callesa, ki je mnogo cerkvenih dostojanstvenikov prisilil, da so zapustili državo.

Nova ofenziva Hedžasa

Aleksandrija, 22. maja. k. Dočim se zastopniki islamskega kongresa trudijo, da bi mirovna pogajanja med Jemenom in Hedžasom v Tajifu rodila pozitiven uspeh, je prispela iz Port Sudana vest, da so Ibn Saudove čete, ki so bile nameščene na Tehamski planoti, pričele nenadoma zopet ofenzivo in zavzele mesto Zebit, ki leži sredi poti med Hodeido in Moko, prav blizu obale Rdečega morja. Ta novi pohod hedžarskih čet tolmačijo kot nov dokaz, da namerava Ibn Saud okupirati vse ozemlje ob Rdečem morju do britanskega protektorata na južnem koncu Arabije. Sporazuma med Ibn Saudom in imamom Jahijo vsekakor še ni. Pogajanja so obtičala pri vprašanju glede idrisitov, asirskih emirov. Imam je pripravljen izgnati jih iz asirske pokrajine, vendar pa jih ne namerava izročiti Ibn Saudu. Jemenski prestolonaslednik in njegovi ljudje tudi nočejo pristati na to, da bi imam odstopil kakršenkoli del svoje dežele zmagovalcem. Tudi mir naj bi se sklenil le za dobo 5 let in ne za 20, kakor zahteva Ibn Saud.

Mednarodna radijska konferenca

London, 22. maja AA. Prihodnji mesec bo v Londonu mednarodna radijska konferenca. Na dnevnem redu bo med drugimi tudi vprašanje politične propagande potom radija, naperjene proti sosednimi državam. Angleški krogi so mnenja, da ne kaže zanašati v radio politične borbe. Konference v Londonu se bo udeležilo 120 zastopnikov iz vseh krajev Evrope.

Letonci pozdravljajo diktaturo

Riga, 22. maja. AA. Agencija »Leta« poroča: Notranji položaj v državi je vsestransko konsolidiran. Povsod vladata red in mir. Življenje je krenilo v normalni tok. Predsednik vlade Ulmanis je prejel tisoče pozdravnih brzojavov in čestitk od najraznovrstnejših ustanov. Čestitale so mu ugledne osebnosti z vseučilišč do dijaških društev, iz meščanskih krogov in občinskih uprav do borzne uprave, razne trgovske in industrijske ustanove, zemljoradniške zadruge, bojevniki in razna kulturna društva. Voditelji demokratskega centruma, ki je bil dosdaj v opoziciji, so obiskali predsednika Ulmanisa in mu čestitali.

Aljehin pred končno zmago

Kissingen, 22. maja. č. Za Binkošti sta Aljehin in Bogoljubov dokončala svojo 17. partijo, ki se je po 41. potezi zaključila z zmago svetovnega prvaka. V ponedeljek sta 18. partijo remizirala. Sedanje stanje je: za Aljehina 6, za Bogoljubova 1 partija, 11 partij pa je bilo remis. Aljehin je s svojo šesto zmago dosegel velik uspeh, ker mu bo tudi v bodoče zagotovljen naslov svetovnega šahovskega prvaka, če bo le znal vse nadaljnje partije vsai remizirati.

Zaključek šahovskega turnirja v Budimpešti

Mednarodni šahovski turnir v Budimpešti je končan in je prinesel našemu mojstru Pircu, ki je zasedel drugo mesto, lep uspeh. Dr. Vidmar ni dosegel niti 50 odst. in je prišel na osmo mesto brez nagrade. Pred zadnjim kolom so se končale prekinjene partije. Flohr je premagal A. Steinerja, Liliental L. Steinerja. Tudi Pirc je v lepi končnici nadvladal L. Steinerja. Remis so ostale partije Rethy-Eliskases, A. Steiner-Sterk, dr. Vidmar-Rethy in Thomsa-Sterk.

Zadnje kolo je dalo naslednje rezultate: Grünfeld je premagal dr. Treybala, Liliental Rethyja, A. Steiner dr. Vidmarja, Pirc Thomasa, Eliskases L. Steinerja, Stahlberg pa Starka. Remis so ostale partije Havasi-Frydman ter Flohr - dr. Tartakower.

Končno stanje je torej bilo: 1. Liliental 11, 2. *Pirc 10 in pol,* 3. in 4. Flohr in Frydman 9, 5. 6. in 7. Stahlberg, Grünfeld in Eliskases 8 in pol, *8. dr. Vidmar 7.* Sledijo Rethy, L. Steiner in dr. Treybal 6 in pol, dr. Tartakower, Havasi in A. Steiner 6, Sterk 5 in pol in Thomas 5.

Društvo »Soča« vabi svoje člane k pogrebu pokojne gospe Marije Buničič, tašče svojega člana Antona Gasperini-Geržina. Pogreb bo danes ob pol 5. popoldne z Lepe poti na pokopališče k Sv. Križu

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za sredo: Večinoma jasno.

Vsak dan Ti pomaga zoper zobni kamen SARGOV KALODONT

Naši kraji in ljudje

Jugoslovenska delegacija pri vseslovanskem gasilskem kongresu v Opavi

Jugoslovensko gasilstvo bodo zastopali za vseslovanskem gasilskem kongresu v Opavi starešina Josip Turk, prvi podstarešina Mirko Klesić, inspektor Pintar, član zvezne uprave Franjo Bulc, gasilce dravske banovine pa zastopajo Ljudevit Musek, Stanko Pristovšek, Zdravko Mikuž, Engelbert Gostiša in Fran Pristovšek. Med ostalimi delegati je tudi 83letni Djoka Živanović iz Sremske Mitrovice, ki je že leta 1875. ustanovil gasilsko četo v Petrovaradinu. Delegacija se je ustavila v Bratislavi, kamor ji je prišel nasproti iz Prage glavni referent češkoslovaške gasilske zveze inž. Mužik. V imenu bratislavskega gasilstva je jugoslovenske tovariše pozdravil glavni poveljnik Vojteh Šulc. Bratislavski gasilci so gostom razkazali svoj gasilski dom in njegovo odlično opremo, v petek pa je jugoslovensko gasilsko delegacijo sprejel mestni župan dr. Krno, ki je goste sam vodil po krasnih magistratnih dvoranah ter jim razkazal tudi muzej. V soboto je naša delegacija odpotovala v Opavo. Na sliki, ki je bila posneta na starem gradu Bratislave, so od leve proti desni Bulc, Gostiša, Mikuž, Pristovšek, inspektor Pintar, Pristovšek st., starešina Turk, delegat savske banovine Vukelić, podstarešina Klesić, Žagar iz Križevcev, inž. Mužik iz Prage in predstavnik bratislavskih gasilcev Šulc.

Pisatelj Josip Kostanjevec

je, kakor je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, v nedeljo umrl v Mariboru po večdnevnem trpljenju. Rodil se je 19. februarja 1864 v Vipavi. Kot učitelj je služboval na Vipavskem, od leta 1901. do 1910. pa na vadnici ljubljanskega učiteljišča, kjer je bil upokojen. Po prevratu se je nastanil v Mariboru. Pisateljevati je pričel že pred 50 leti; bil je nadarjen in zelo marljiv.

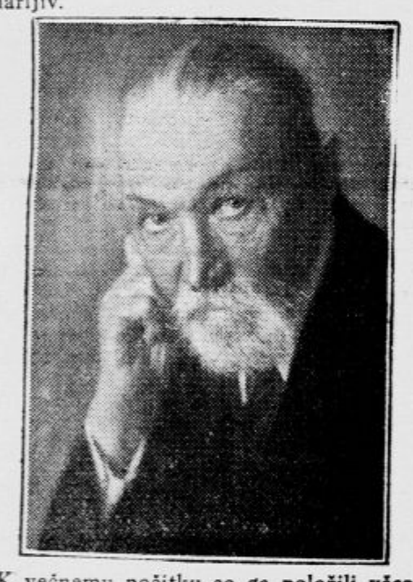

K večnemu počitku so ga položili včeraj ob pol 16. na magdalenskem farnem pokopališču v Mariboru. Na zadnji poti so ga spremili poleg otrok, bratov in drugih sorodnikov tudi zastopniki raznih oblastev in društev, številno pa so bili zastopani tudi njegovi stanovski tovariši učitelji. Po pogrebnih obredih je spregovoril v slovo dr. Ivo Šorli v imenu Kluba književnikov v Mariboru, ki se je spominjal njegovega pisateljskega dela in življenja. V imenu Slovenske Matice je govoril ravnatelj dr. Tominšek, naglašujoč Kostanjevčeve zasluge za to naše najvažnejše knjižno društvo. V imenu rojakov se je poslovil glavni urednik »Večernika« g. Radivoj Rehar, v imenu ljubljanskih književnikov pa pesnik Radivoj Peterlin Petruška. Pevci mariborskih pevskih društev pod vodstvom »Jadranovega« pevovodje Laha so peli žalostinke. Okrog groba so bili položeni mnogi krasni venci in šopki, med njimi lep venec z narodnimi trakovi in napisom: Klub književnikov v Mariboru Josipu Kostanjevcu.

Povratek bolgarskih zdravnikov

Zagreb, 22. maja

Zaradi važnih političnih dogodkov v Bolgariji so bolgarski zdravniki, ki so že več dni potovali po naši državi, prekinili svoje potovanje ter včeraj ob 12.30 odpotovali iz Zagreba. S programa njihove ekskurzije so črtani tako obiski primorskih krajev in Slovenije.

»Jutro« je že poročalo, kako presrčno so šumadinski kmetje sprejeli ugledne bolgarske goste ter jim izročili najiskrenejše pozdrave bolgarskim kmetom. V Zagrebu so si bolgarski zdravniki ogledali vse zdravstvene zavode in so se posebno divili uspešnemu delu Higienskega zavoda pri asanaciji vasi. Lepe primere tega uspešnega dela so videli v Mraclinu, kjer so jim priredili kmetje presrčne ovacije. Iz Mraclina so se odpeljali z avtobusom v Sisak, kjer so obiskali tudi zdravilno kopališče in Teslićevo tovarno. V spremstvu zagrebških zdravnikov in članov Higienskega zavoda so napravili tudi izlet v Hrvatsko Zagorje, potem pa so se vrnili v Zagreb.

O velikih političnih izpremembah v svoji domovini so doznali šele iz časopisov in so bili sprva očividno razburjeni zaradi nepričakovanih dogodkov. Kmalu pa so spoznali bistvo izprememb ter so svojim spremljevalcem pripovedovali, da je bil že skrajni čas za obračun z raznimi nevarnimi eksperimenti v bolgarskem notranjem političnem življenju in s samopašnostjo nekaterih strankarjev. Izražali so tudi svoje prepričanje, da bodo izpremembe dale Bolgariji notranji mir in možnost intenzivnejšega razvoja. Ker pa so vsi v javni zdravstveni službi — večinoma okrožni in okrajni zdravniki, so zaradi nove administrativne razdelitve Bolgarije smatrali za potrebno vrniti se domov. Z novo upravno razdelitvijo bo potrebna seveda tudi reorganizacija zdravstvene službe.

Naval krvi, tesnobo srca, zasopljenost, tesnobnost, dražljivost živcev, migreno, otožnost, nespanje, odpravimo kmalu z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi **»Franz Josefova« voda** pri zaganjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Strašna nesreča na železniški progi

Brod, 22. maja

Na prehodu železniške proge med Sibinjem in Orlovcem se je pripetila na binkoštno nedeljo zvečer po usodnem naključju strašna nesreča, ki je že doslej zahtevala pet človeških žrtev, pa jih bo najbrž še več. V Slavonski Požegi je bilo v nedeljo veliko proščenje in se je tja odpeljalo že v soboto na velikem vozu 10 najboljših sosedov iz Orlovca. Ker je na slavonskih proščenjih vedno zelo veselo, so se tudi Orlovčani v nedeljo proti večeru veseli vračali proti domu. S seboj so vzeli tudi precej vina in so tako v najboljšem razpoloženju prišli do prehoda preko železniške proge Zagreb-Beograd blizu čuvajnice št. 72. Na progi je bil baš tedaj osebni vlak iz Broda. Prehod ni zavarovan z zatvornico in je železniški čuvaj že od daleč klical veseli kmečki družbi, naj počaka, ker se bliža vlak. Bolj ko je železniški čuvaj vpil: Stojte, stojte!, — bolj so veseli kmetje in ženske priganjali kočijaža: Poženi, poženi! — Kočijaž je po nesreči ubogal svoje gospodarje in ko je pognal konje ter dosegel progo, je kakih 10 m ob strani že zagledal lokomotivo osebnega vlaka, ki se je bližala s polno brzino. Če bi bil tedaj pognal, bi bil mogoče še preprečil strašno nesrečo, ker pa se je ves razburjen obotavljal, je vlak, ki ga je strojevodja sicer zaviral že od trenutka, ko je zapazil nesrečo, podrl voz ter se ustavil kakih 40 m dalje.

Ko je bil vlak ustavljen, se je nudil potnikom grozen prizor — strašna kopica razmesarjevih teles in razbitih delov voza. Prvim potnikom in železničarjem, ki so prihiteli na pomoč, se je zdelo, da ni nihče več živ. Pri priči mrtvi pa so bili samo trije, ostali pa so še vsi kazali znake življenja. Med prevozom v bolnišnico sta izdihnili še dve žrtvi, tako da je doslej mrtvih pet oseb in sicer en moški in štiri ženske. Najlažje je poškodovan kmet Mato Tomanović, ki pa je pri strašni nesreči izgubil ženo in hčerko. V veliki nevarnosti so še trije ranjenci.

ŽENE MED SEBOJ

hvalijo Mirim čokolado, ker je okusna in izdatna — torej dobra in ob istem času poceni.

Prepričajte se sami o tem in zahtevajte v najbližji trgovini Mirim kuhinjsko čokolado — ali samo Mirim, ker je

Mirim kraljica čokolade

Recept za »Mirim« venčke.

25 dkg surovega masla, 25 dkg moke, 3 jajca, 9 dkg sladkorja in 2 žlici mrzlega mleka zgnetí v testo, katerega nato razdeli v dva dela. Enemu delu primešaj še 3 dkg kuhinjske čokolade »Mirim«, nakar oblikuj iz belega in črnega dela tenke šibice, iz katerih sestavi nato majhne obročke, katere pomaži z beljakom in peči v pečici.

Zborovanje »Akademske akcije za univerzitetno knjižnico«

Ljubljana, 22. maja

Prošlo sredo se je vršil v zbornični dvorani na univerzi izredni občni zbor akademske akcije, katerega namen je bil podati izčrpno poročilo o njenem polletnem delovanju. Obisk nad 400 slušateljev je pričal o živem zanimanju za ta naš pereč problem. G. rektor in nekaj univerzitetnih profesorjev je zastopalo profesorski zbor, študijsko knjižnico pa njen upravnik g. dr. Šlebinger, dalje g. dr. Glonar in ga dr. Pivec-Stele.

Iz poročil odbora in predsedstva je bilo razvidno, da je bil napor usmerjen v propagandno delo, ki je seznanilo široke plasti naše javnosti o važnosti centralne univerzitetne biblioteke, in delo za dosego gradbenih kreditov, državnih in banovinskih, kar bi naj vedlo do skorajšnega uresničenja zastavljenega cilja.

Propaganda se je vršila osebno, s pismi predavanji, časopisnimi članki in razpravami v revijah. S te strani je bil uspeh popoln.

Mnenja o denarnih ovirah so bila različna. Predlagana je bila nabiralna akcija, podpora banovine in mestne občine in končno apel na državo. Naša javnost je pokazala popolno umevanje, mestna občina je poklonila zemljišče nekdanjega knežjega dvorca za zgradbo knjižnice in s tem ustanovila realno bazo nadaljnjemu delu. Tudi banovina je sprejela v svoj proračun postavko v znesku 200.000 Din v ta namen. Gg. banovinski svetniki pa so zbrali temeljni kamen kot dar g. bana dr. Marušiča, kar je vzbudilo mnogo posnemanja. Vsi ti uspehi bi naj podkrepili glavno stremljenje akcije, vnesti v državni proračun postavko v znesku 1,115.000 Din. Napor v tej smeri se je žal izjalovil. Akcija je doživela neuspeh ob priliki rešitve fidejkomisnega vprašanja in pri razdelitvi izrednih kreditov državnega proračuna. Odbor akademske akcije je iz teh razlogov podal demisijo.

Občni zbor je bil verna slika enotnega mnenja vseh akademikov, da je poklicana predvsem država za gradnjo podobnih institucij. Znatne razlike pa so bile zaznavne v smernicah in taktiki za bodoče delo, kar so pričale volitve novega odbora v razmerju glasov 179 : 154. Delo »Akademske akcije za univerzitetno knjižnico« se bo vršilo tudi nadalje, kljub velikim oviram z nezmanjšano silo.

Vlom v trboveljsko cementarno

Ljubljana, 22. maja

Pred prazniki je bila obveščena ljubljanska policijska uprava o drznem vlomu v blagajniške prostore cementarne TPD v Trbovljah. Poročilo je navajalo, da je bil izvršen vlom v noči na soboto in da so storilci odnesli 97.000 Din v kovancih, ter nekaj pisemskih znamk.

V Trbovlje sta takoj odpotovala šef kriminalnega oddelka g. Ivan Žajdela in daktiloskop g. Podobnik. Orožniki, ki so bili že prej na delu, so zasražili pisarniške prostore in ohranili vse sledove. Gospod Podobnik je posnel več odtisov prstov vlomilca na razbitem oknu in odlil tudi storilčeve stopinje v pesku. Intenzivno poizvedovanje g. Žajdele, orožnikov in drugih organov je dognalo, da sta se odpeljala z jutranjim vlakom v soboto s kolodvora dva neznana moška in sicer eden v Moškanjce drugi pa v Mursko Soboto. Ker je bil ukraden samo kovan denar, so ga morali storilci odnašati v vrečah ali nahrbtnikih, kakršna sta baš imela ta dva potnika. Imenovana moža, zidarja po poklicu, sta bila kmalu izsledena, a se je izkazalo, da sta nosila v nahrbtnikih le zidarsko orodje.

Orožniki so kmalu nato dobili drugo sled in izsledili storilca v osebi sluge cementarne Antona Boriška. Ta ni mogel utajiti nekih okoliščin, ki so govorile za njegovo krivdo. Borišek je zanikal svojo krivdo, slednjič pa se je včeraj le udal in priznal, da je sam vlomil v pisarno in odnesel srebrne kovance, ki jih je zakopal doma na vrtu. Varnostni organi so pozneje na označenem mestu res našli zakopani zaklad; manjkalo je le nekaj petdesetakov, ki jih je Borišek porabil med prazniki, Boriška so danes odvedli v zapore sreskega sodišča v Laškem.

Danes sta med nami kralja smeha
PAT in PATACHON
v veselem in zabavnem filmu
MESEČNIKA
ZVOČNI KINO DVOR, Tel. 27-30
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri
Bombe smeha in grohota!

Smrt zglednega gospodarja

Ljubljana, 22. maja

Iz Zalega loga v Selški dolini je prispela danes v Ljubljano tužna vest, da je umrl tam po dolgem trpljenju g. Fran *Demšar*. Z njim je legel v grob eden najboljših in najtrdnejših gorenjskih gospodarjev, plemenit človek, dober oče in velik človekoljub.

K Strojevčevi domačiji v Zalem logu je prišel pokojnik iz Železnikov, ko se je poročil z vdovo go. Marijo Webrovo. Trdna domačija je dobila tedaj trdnega in podjetnega gospodarja.

Življenje pokojnega g. Frana Demšarja pomeni delo. Strojevčeva hiša je bila prava gostoljubna slovenska domačija, kamor so se radi zatekali vsi oni, ki so iskali dobrega sveta in možate besede. Okrog Franceta Demšarja so se jeli kmalu zbirati vsi napredni ljudje Selške doline in je pokojnik nastopil tudi kot kandidat na napredni listi za bivši deželni zbor. Bil je tudi med ustanovitelji Hranilnice in posojilnice v Železnikih, ki ji je bil podpredsednik do smrti. Dolga leta je županoval v občini Sorici in storil zlasti veliko za tujski promet. Planinci so z njegovo izdatno pomočjo postavili Krekovo kočo na Ratitovcu. Demšar je bil med ustanovitelji Sokola v Železnikih in je predsedoval podružnici CMD v Selški dolini. Trgovci so ga poslali v trgovsko združenje za Gorenjsko v Kranju.

Pri vsem delu v javnosti pokojni France Demšar nikoli ni zanemarjal doma in svoje številne družine. Vsem otrokom, ki jih je enajst, je preskrbel dobro vzgojo in se nahajajo vsi v uglednih pozicijah, ali gospodarijo na svojih posestvih.

Franceta Demšarja je dohitela smrt šele v 63. letu starosti. Že dalj časa je bolehal na srcu in slednjič bolezni podlegel. Pogreb zaslužnega moža in prvoboritelja za koristi Selške doline bo v sredo ob 15. na domače pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin, ugledni družini pa naše iskreno sožalje.

Janševa proslava in zbor čebelarjev

Za praznike so čebelarji iz vse države lepo proslavili 200 letnico rojstva našega prvega učenega čebelarja Antona Janše, hkrati so pa imeli velik zbor čebelarji iz vse dravske banovine. Na sliki so člani čebelarskega društva za Slovenijo, matice vseh čebelarskih organizacij v državi. V sredi predsednik društva prof. Verbič (×).

KULTURNI PREGLED

Koncert zborov „Sava“ in „Rodna pesen“ v Ljubljani

Na binkoštno nedeljo dopoldne sta nastopila v nabito polni dvorani hotela Union pevska zbora »Sava« iz Zagreba in »Rodna pesen« iz Plovdiva. Prvi, po obsegu manjši, saj šteje le 34 članov, je podal v lepi vokalizaciji in čisti intonaciji pet pesmi skladateljev Stepanova, Foersterja, Vrhovskega, Vilharja in Širole in z njim dosegel zelo lep uspeh. Publika je sledila vsaki pesmi z napeto pozornostjo, primerjaje kvalitete zbora z onimi, ki smo jih pri nas vajeni. Pravo razodetje za poslušalce je bil nato nastop moškega zbora »Rodna pesen« iz Plovdiva. 78 mož broječi zbor je pod vodstvom svojega pevovodje Kočetova podal pesmi Bethlejeva-Stajnova, Mokranjca in drugih. V vsem je bil zbor bolgarskih pevcev, ki so to pot prvič obiskali Ljubljano, vzor pravega moškega zbora. Razpolaga z odličnim glasovnim materialom, osobito profundni basi dajejo celemu zboru značilno noto. Kakor redkokdaj zveni ta zbor simfonično, nekako orkestralno v svojih barvah. Vzorna intonacija, brezhibna tudi pri najdaljših skladbah, krasna vokalizacija, skladbam primerna interpretacija, vse te kvalitete odlikujejo zbor, ki bi mu v tej zasedbi težko našel sličnega pri nas. Po pravici so bili pevci za vsako točko nagrajeni z navdušenim aplavzom ter so bili predmet vsesplošnega občudovanja. Bolgarska pesem je našo sicer posebno za zborovsko petje zelo razvajeno in zaradi tega kritično publiko zavzela in navdušila, kar pomeni mnogo. L. M. Š.

Koncert ‚Slavca‘ v Ljubljani

Na binkoštno nedeljo zvečer je proslavilo pevsko društvo »Slavec« petdesetletnico svojega obstoja in priredilo velik koncert slovenske in slovanske pesmi v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. »Slavec« je nedvomno bilo jako pomembno narodnoobrambno društvo, v katerega okrilju se je zbiralo mnogo nacionalno čutečih. Danes seveda ni več onega, na videz skritega, a tako poznanega cilja, ki je družil takrat one, ki so sestavljali pevsko društvo. Danes je tudi »Slavec« samo eno številnih pevskih društev, ki ima svoj bolj ali manj važni lokalni pomen.

Slavnostna prilika je prav dobro napolnila unionsko dvorano, ki je letos dala streho toliko koncertnim prireditvam, kakor pač že mnoga leta ne. Uvodoma je pomnoženi orkester 40. pešp. Triglavskega zaigral pod vodstvom kapelana - kapelnika Dragoljuba Živanovića, ki je v kratki dobi svojega bivanja med nami že mnogokrat in pomembno stopil v ospredje glasbenega udejstvovanja, državno himno in nato Glinkovo živahno, nacionalnost le še bolj slutečo kot izpolnjujočo uverturo k operi »Ruslan in Ljudmila«. Po tej točki je doživela svoj ognjeni krst pesem »Kad dan mine«, koje avtor je tudi kapelnik Živanović in ki jo je s spremljavo orkestra občuteno in z velikim tonom zapel tenorist Francl. Skladba, ki se prosto v obliki naslanja na besedilo, je dosegla pri publiki dolgotrajen aplavz, ki je bil namenjen skladatelju, kakor tudi izvajalcem. Kapelniku Živanoviću in tenoristu Franclu je nato s primernim nagovorom izročil zastopnik »Slavca« šopke cvetja.

Sledil je koncert slovenske umetne pesmi, v kronološkem redu. Dr. Krek, Emil Adamič, Stanko Premrl in Zorko Prelovec so bili zastopani v prvi polovici, Marij Kogoj, Srečko Koporc in Vilko Ukmar pa v drugi polovici sporeda. A capella zbori teh skladateljev so bili zanimivi ne le s historičnega, temveč tudi z glasbenega stališča. Tako je n. pr. Adamičeva »Vasujejo«, ki je gotovo stara že preko 20 let (izšla je v »Novih Akordih«), presenetljiva zaradi svojih, še danes moderno zvenečih sredstev. Mešani zbor »Slavca«, ki šteje okrog 50 grl, je vse pesmi pel na pamet ter položil vanje vse svoje znanje. Njegov pevovodja Rupnik, morda kar nekoliko preveč miren, vodi zbor brez razburjenja preko vseh intonacijskih, ritmičnih in interpretacijskih ovir, ki so jih posebno moderne skladbe polne. Ne da bi bile vse pesmi enako dobro izvajane — posebno pri najmlajših je bilo ponekod opaziti nekaj neorientiranosti in nesigurnosti v često mnogo zahtevajoči intonaciji —, je »Slavec« vendar pokazal lepo stopnjo zborovske izvžbanosti in predvsem mnogo navdušenja in ljubezni do stvari. Ta ljubezen, ki ne straši ne truda, ne žrtev, je vez, ki omogoča uspehe in ki je tudi »Slavcu« pripomogla do gorkega odobravanja, ki ga je bil deležen na tem koncertu. V odmoru je predsednik Jugoslovenskega pevskega saveza dr. Švigelj z nagovorom počastil jubilanta ter mu izročil venec, prav tako pa tudi mnogo drugih zastopnikov pevskih in glasbenih društev, kakor Glasbene Matice, Trboveljskega Zvona, Hubadove župe itd. Zaključno točko sporeda je tvorila Rimski - Korzakova himna »Slava« za zbor in orkester, ki je svečano zaključila slavnostno prireditev. Koncert so poleg mnogega občinstva posetili tudi predstavniki oblasti, mesta, vojske ter mnogo kulturnih odličnikov. L. M. Š.

Sokolski roman

V zadnjem času pomeni enega največjih uspehov češke knjige roman Adolfa Zemana **»Plukovnik Švec«**, ki je izšel pri podjetni založbi Sfinx (B. Janda) v Pragi. V teku četrt leta sta bili razgrabljeni prvi dve izdaji, vsaka po 10.000 izvodov. Kritika je primerjala Zemanov spis z znamenitimi legionarskimi epopejami Medka in Kopte.

Glavni junak Zemanovega romana je sloveči legionar Švec, čigar telesne ostanke so 1. oktobra lani ob velikih svečanostih položili v Panteon na Žižkovu. Tako se je danes že legendarni junak sibirskih legij vsaj s svojim prahom vrnil v svobodno domovino. Življenjsko dramo polkovnika Ševca je sijajno upodobil general Rudolf Medek v igri »Plukovnik Švec«, ki je imela pred leti ogromen uspeh v vseh češkoslovaških gledališčih.

Zeman ni v svojem romanu obdelal samo prezanimive življenjske usode tega legionarskega junaka, predstavitelja stare možatosti, požrtvovalnosti in vojaške zvestobe v češkoslovaškem narodu, marveč je v dolgem nizu epičnih trdno povezanih slik iz Rusije v letih 1914 — 1920 upodobil tudi usodo Ševcove generacije in z novimi pogledi na legionarsko akcijo postavil krasen pesniški spomenik Ševcu in njegovim legijam. Čeprav so ruski legionarji obdelani skoraj že izčrpno, zlasti z memoarsko-dokumentarične strani, a tudi epično prikazani in osvetljeni z mnogih strani (pri tem je treba vnovič opozoriti na spise Rudolfa Medka), je vendar Zemanu uspelo, da z očitnim pripovedniškim talentom iznova zagrabil vse gradivo, ga postavi v novo luč in ga oživi tako, da tudi nelegionar in Nečeh zavzeto prebira in brez diha sledi polkovniku Ševcu in njegovim.

Toda Zemanov roman ni samo legionarski. »Plukovnik Švec« je obenem tudi sokolski roman, zato ni brez pomena posvetilo, ki ga je avtor zapisal na čelo knjige: »Legionarji in Sokoli so eno. Njim posvečam ta spis«. Resnično, Sokoli bodo uživali ta

SAMO ŠE DANES HANSI NIESE V ZABAVNI OPERETI

VESELI SVATJE

ELITNI KINO MATICA, telefon 21-24 Predstave danes ob 4., 7¼ in 9¼ uri

Domače vesti

Slamnati možje

Eden glavnih govornikov na nedeljskem pojevniškem shodu v Domžalah je v svojem govoru žigosal ljudi, ki brez lastnega dela in truda »živijo od dela in truda drugih«. Rekel je tudi to-le:

»Večino so to tuji kapitalisti, ki pa so v svoje upravne svete postavili nekaj naših ljudi, nekaj slamnatih mož, ki imajo dobre zveze in zato mastne dohodke. Tuji kapitalisti si lahko privoščijo nekaj drugih ljudi, ker potem lahko kopičijo svoje, pri nas zaslužene milijone v inozemstvu. Ti naši dragi ljudje pripadajo k posebni kliki, ki je sicer maloštevilna, a zato zase nič manj ne zahteva od žuljev vsega naroda.

Gospodje bojevniški generali, bodite enkrat korajžni, pa povejte radovedni slovenski javnosti, kdo so ti »slamnati možje«, ti »dragi ljudje«, uslužbeni tujemu kapitalu! Kje pa je ona »maloštevilna klika«, ki pomaga inozemcem kupičiti milijone, iztisnjene iz žuljev slovenskega ljudstva?

Na celjskem shodu je g. Vidmar izjavil, da bojevniški govorniki ne marajo govoriti tako, da bi se dalo koga prijeti za jezik. V skladu s tem lepim načelom je tudi domžalska izjava formulirana tako, da si govornik lahko vsak čas umije roke, češ: nisem tako mislil, da pa je puščica vendarle odletela v smer, kamor so v prvi vrsti naperjeni bojevniški kanoni: proti dr. Kramerju ter njegovim prijateljem in sodelavcem.

Poznamo celo vrsto inozemskih podjetij v Sloveniji. Med člani njihovih upravnih in nadzornih odborov ter med njihovimi pravnimi zastopniki ne poznamo prav nobenega, ki bi bil iz kroga prijateljev in sodelavcev g. dr. Kramerja. Našli pa smo med njimi — bojevnike!

Zato odgovora na svoj poziv pač ne bomo dobili.

Pri nas kupljene filme razvijamo po Din 1.—

FOTO »VENUS« nasproti glavne pošte.

* **Važna politična konferenca.** Kakor nam sporoča ljubljansko tajništvo glavnega odbora JNS, se bo v ponedeljek, 4. junija vršila v Ljubljani konferenca slovenskih senatorjev, narodnih poslancev, članov banovinskega sveta in delegatov sreskih organizacij JNS. Na sestanku bodo razpravljali o aktualnih političnih, gospodarskih in socialnih problemih dravske banovine.

* **Tradicionalni kmečki praznik na Krškem polju** bo kakor običajno tudi letos 15. avgusta. Ob tej priliki bodo konjska in živinska razstava, velike konjske dirke itd. Naprošamo organizacije in društva, da se pri izbiri datuma za eventualne prireditve ozirajo na ta dan. — Dirkalno in jahalno društvo v Krškem.

* **Ustanovni občni zbor podružnice NSZ v Kamniku.** Na binkoštno nedeljo popoldne so si delavci Kamnika in okolice ustanovili podružnico Narodno strokovne zveze. Ustanovni občni zbor se je vršil ob 15 v prostorih gostilne Herle na Duplici, ki je bila nabito polna zborovalcev Občni zbor je otvoril in vodil g. Anton Sturm, ki je poročal o delu pripravljalnega odbora. Za njim je v daljšem govoru orisal položaj delavstva in pojasnil pomen strokovne organizacije g. Vladimir Kravos, tajnik NSZ iz Ljubljane, nakar so se vršile volitve novega odbora. Po volitvah so se obravnavala še razna delavska vprašanja in začrtan je bil program dela podružnice. Občni zbor, ki je nadvse lepo uspel, je zaključil z lepim govorom novi predsednik g. Rajko Gruden. Z ustanovnega občnega zbora so bili poslani pozdravi banu dravske banovine g. Marušiču, narodnemu poslancu g. Antonu Cerarju in sreskemu načelniku g. Vovšku. Podružnica NSZ v Kamniku ima lepo bodočnost, ker se je še pred ustanovitvijo prijavilo v članstvo 131 delavcev in delavk. Odbor podružnice prosi vse zavedno delavstvo, naj se samo prijavi v članstvo. Prijave sprejemajo vsi odborniki podružnice.

* **Diplomski izpit** pri ladijskostrojnem odseku državne pomorske akademije v Bakru sta napravila gg. Artnak Franjo iz Celja in Zajec Rado iz Ljubljane. Čestitamo!

* **Skrb za brezposelne rudarje.** Te dni se je vršila v Beogradu druga plenarna seja centralnega odbora za podpiranje brezposelnih rudniških in topilniških delavcev. Tej seji centralnega odbora, ki je vrhovni organ za podpiranje brezposelnih rudarjev v naši državi, so prisostvovali predstavniki vseh glavnih bratovskih skladnic iz države ter zastopniki podjetij in delavcev. Ministrstvo za šume in rudnike — rudarski oddelek sta zastopala gg. inž. Miler in inž. Kifer, glavno bratovsko skladnico v Ljubljani pa gg. Teodor Sporn kot predstavnik podjetnikov in Alojzij Hrušovar kot zastopnik delavcev. Iz letnega poročila je razvidno, da se je lani število brezposelnih rudarjev v naši državi povečalo za okrog 2000 delavcev, če tudi so se v nekaterih panogah rudarske in topilniške industrije kazali znaki zboljšanja. Povprečno število brezposelnih je v posameznih mesecih znašalo med 2000 do 3000 delavcev. Največ brezposelnih rudarjev je na področju ljubljanske bratovske skladnice, oziroma v dravski banovini. Podpor je bilo deležnih lani 6085 brezposelnih rudarjev z 9036 rodbinskimi člani ali skupaj 15.121 oseb. Vsota izplačanih podpor je iznašala 826.631.65 Din, pri tem pa niso vračunane podpore, ki so jih bratovske skladnice izplačale v nujnih in izrednih primerih v breme dotacije ministrstva za šume in rude, ki je iznašala 30.000 Din. Centralni odbor je posvečal glavno skrb posredovanju in oskrbi dela, ter je delo preskrbel tudi 932 delavcem. Na seji je bilo soglasno sklenjeno, da se rodbinam ponesrečenih rudarjev v Kaknju dodeli 25.400 Din in da bo to podporo sarajevska glavna bratovska skladnica razdelila po svoji krajevni bratovski skladnici v Kaknju.

* **Rodbinam ponesrečenih rudarjev v Kaknju** se je zbralo že za preko 1,300.000 dinarjev denarne pomoči. V tem so vračunani prispevki, ki so jih prejeli za rodbine ponesrečencev banska uprava v Sarajevu, Rdeči križ rudniška direkcija in pododbor v Kaknju. Pri banski upravi v Sarajevu je bila te dni seja centralnega odbora za zbiranje podpor, ki je ugotovila, da darovi še prihajajo in da bodo dosegli gotovo vsoto od poldrugega milijona. Podpore iz teh sredstev se ne bodo delile povprečno po številu rodbinskih članov, temveč individualno. Odbori in ustanove, ki so uvedle podporno akcijo, so že doslej zbrale precej podatkov o položaju posameznih rodbin ponesrečenih rudarjev in ko se bodo ti podatki še izpopolnili, bo z nabranimi sredstvi omogočena pomoč, ki bo za vsako rodbino najprikladnejša. V prvi vrsti pa se bo skrbelo za vzgojo otrok, ki so jih zapustili ponesrečeni rudarji.

Kopališče Pieštany

v dolini Vage, ČSR. Za občutljive revmatike 3 hoteli spojeni s kopališči: Therma-Palace, Ciril, Pro Patria. Natančneje: Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ulica štev. 5.

* **Nova grobova.** Na Čatežu ob Savi je umrla gospa Barica Radaj, ki jo bodo jutri ob pol 5. položili k večnemu počitku na domače pokopališče. — V Ljubljani je ugrabila smrt soprogo marnariškega podkapetana gospo Marijo Buničičevo. Pokopali jo bodo danes ob pol 17. — Pokojnicama blag spomin, žalujočim iskreno sožalje.

* **Smrt zaslužnega pedagoga in zgodovinarja.** V Kosovski Mitrovici je umrl upokojeni ravnatelj gimnazije Avram Popović, ki je bil eden od najpomembnejših narodnih delavcev na Kosovem. Velike zasluge si je pridobil ne samo kot pedagog, temveč tudi kot zgodovinar, ki je odkril in opisal mnogo spomenikov iz srbskega srednjega veka. Kot profesor je služboval v turški dobi v Prizrenu, potem pa v raznih krajih stare Srbije. Udeležil se je tudi balkanske in svetovne vojne kot rezervni častnik, po vojni pa je do svoje upokojitve služboval v Kosovski Mitrovici.

* **Proglasitve za mrtve.** Okrožno sodišče v Novem mestu je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci: France Tolar iz Toplic na Dolenjskem, ki je baje leta 1926. utonil v Savi; Frančiška Črtalič iz Grobelj na Dolenjskem; Anton Kavšek iz Vrhpolja; Ivan Eppich iz Poloma in Janez Tročinar iz Dolenjega Vrhpolja, ki so se vsi izselili v Ameriko in se od takrat pogrešajo; nadalje Janez Zupančič iz Trebnjega, ki je odšel kot vojak v Galicijo in se pogreša izza ruske ofenzive v Karpatih; posestnik Josip Švalj, ki je baje kot vojak padel na tirolski fronti; posestnik Jožef Klun iz Banjaloke na Dolenjskem, ki je baje padel v bitki pri Grodku; dimnikarski pomočnik Ivan Kraker iz Občic, ki se je leta 1895. izselil v Ameriko; Henrik Lackner iz Mozlja, ki je baje padel na gališkem bojišču leta 1914.; Ivan Šute iz Nemške Loke na Dolenjskem, ki ga je baje ubila sovražna granata pri Krasniku v Galiciji. Vsakdo, ki bi kaj vedel o teh pogrešancih, naj to sporoči okrožnemu sodišču v Novem mestu.

* **Pristanišče v Ohridu,** ki so ga gradili, kakor znano, dve leti in pol, je dovršeno in je tako na Ohridskem jezeru, ki je zelo burno v zimski dobi, na dveh straneh napravljeno varno zavetišče za ladje in čolne. Najprej so dovršili pristanišče pod samostanom sv. Nauma, ki je stalo 200.000 dinarjev, ohridsko pristanišče, ki je zgrajeno ob središču mesta na južni strani, pa je stalo preko 900.000 Din.

LUTZ LEPA

emajl. peč. Tovarna Ljubljana VII.

* **Srbski lovci proti zakupnemu sistemu.** V Beogradu so zborovali v nedeljo člani lovskega društva za področje predvojne Srbije ter se v glavnem bavili z vprašanjem zakupnega ali realnega sistema lova. Vsi so se izjavili proti zakupnemu sistemu, češ, da bi bil na ta način omogočen lov samo bogatim ljudem. V tem smislu je bila sprejeta tudi resolucija, s katero soglaša okrog 10.000 lovcev iz predvojne Srbije.

* **Našim kadilcem.** Monopolska uprava je sklenila izdati za 14. Ljubljanski velesejem od 30. maja do 10. junija posebno vrsto »Vardar« in »Drina« cigaret ki so bodo prodajale poleg vseh naših specialitet v sejmski trafiki za obiskovalce velesejma. Omenjene »Vardar« in »Drina« cigarete se bodo prodajale v škatljicah po 20 kom. po ceni, ki velja za navadne »Vardar« oziroma »Drina« cigarete, v trafiki na sejmišču.

PRIDE! PRIDE!

Hotel na OCEANU

* **Znižano voznino na tramvaju** bo imel v času od 30. maja do 10. junija t. l., vsakdo, ki bo v posesti velesejmske legitimacije. Cene vožnjam bodo naslednje: za direktne vožnje 1 Din, za vožnje s prestopom 1.50 Din, in za Št. Vid preko remize) 2 Din.

* **Zdravilišče Dobrna.** Po avtobusnem izletu o binkoštnih praznikih se upravi in osobju iskreno zahvaljujejo za prvovrstno prijazno in tako poceni postrežbo udeleženci izleta iz Ljubljane, Kranja in Tržiča ter vsakomur poset tega prvovrstnega zdravilišča najtopleje priporočajo.

* **»Rejec malih živali«.** 5. številka je izšla ter je bogata na vsebini raznih poučnih člankov in nasvetov za perutninarje, golobarje, kuncerejce, gojitelje papig, kanarčkov in ribic itd. Za vse rejce živali zelo privlačna zadeva je razpis tridesetih nagrad, ki obsegajo: jagnje, plemenske kokoši in kunce, koklje s piščanci, golobe, papigice, pegatke, morske prašičke itd. Poleg tega je še več predmetov kot zaklopno gnezdo, napajalnik, koritca in knjižice o reji malih živali. Najlepše darilo pa je brezdvomno Brilant foto aparat 6×6 »Voigtländer«, ki ga je v ta namen podarila drogerija Kanc v Ljubljani, kjer si aparat lahko ogledate. Čim poravnate naročnino za list v znesku 30 Din ste lahko gotovi, da boste deležni enega ali drugega darila. Poštnočekovni račun je 11.763.

* **Starešina sodišča kot atentator.** Boljevac, mirno in tiho mestece na vznožju planine Rtnja ima krvavo senzacijo. Starešina sreskega sodišča Nikola Stojanović je na ulici ustrelil odvetnika Živka Pavlovića, potem pa tudi sebi pognal kroglo v glavo ter se nevarno ranil. Sodnik Stojanović je šele pred tremi leti prišel v Boljevac, ko je bilo tam ustanovljeno sresko sodišče, in je kmalu postal ogorčen nasprotnik odvetnika Pavlovića. Vzrok tega sovraštva so bile spletke. Odvetnik ki je bil prej prvi veljak v malem kraju, je spletkaril proti sodniku, sodnik pa mu je vračal milo za drago. Pred tedni je bil odvetnik anonimno ovaden odvetniški zbornici in je preiskava ugotovila, da je ovadbo spisal sam sodnik. Ta zadeva je sovraštvo še povečala in je sodnik v svoji razburjenosti postal atentator. Odvetnik Pavlović je bil sklical sestanek odvetnikov, da bi se dogovorili o složnem nastopu proti sodniku Stojanoviću, in baš na poti k temu sestanku ga je sodnik ustrelil.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3 temperatura, 4 relativna vlaga, v %, 5 smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin.

Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo

21. maja

Ljubljana 7, 769.2, 13.2, 89, mirno, 10, 4.6 dež; Maribor 7, 767.4, 15.0, 90, NNW1, 4, 0.7 dež; Zagreb 7, 767.9, 16.0, 80, SSW1, 0, 7.0, dež; Beograd 7, 766.4, 15.0, 80, W1, 5, —, —; Sarajevo 7, 768.0, 13.0, 80, mirno 3, —, —; Skoplje 7, 765.5, 18.0, WNW3, 10 —, —; Split 7, 763.0, 22.0, 40, NE vihar, 6, —, —; Kumbor 7, 763.4, 24.0, 35. NW3, 7, —, —; Rab 7, 766.0, 22.0, 30, mirno, 1, —,

Temperatura: Ljubljana 23.4, 11.8; Maribor 21.5, 10.0; Zagreb 26.0, 13.0; Beograd 24.3, 12.0; Sarajevo 27.0, 8.0; Skoplje 27.0, 11.0; Split 28.0, 19.0; Kumbor —, 18.0; Rab —, 16.0.

22. maja

Ljubljana 7, 769.8, 13.0, 89, mirno, 10, —, Ljubljana 13, 766.9, 24.0, 44, SW, 2, —, —; Maribor 7, 766.6, 15.0, 80, mirno, 10, 7.0, dež; Zagreb 7, 768.7, 18.0, 80, mirno, 5, —, Beograd 7, 767.0, 16.0, 80, W2, 0, —, —; Sarajevo 7, 768.0, 13.0, 80, mirno, 0, —, —; Skoplje 7, 765.5, 20.0, 60, W3, 0, —, —; Split 7, 765.2, 22.0, 50, NE4, 0, —, —; Kumbor 7, 765.9, 24.0, 40, NE5, 0, —, —; Rab 7, 767.2, 19.0, 70, N3, 0, —, —.

Temperatura: Ljubljana 25.2, 11.6; Maribor 22.2, 12.0; Zagreb 26.0, 15.0; Beograd 26.0, 13.0; Sarajevo 22.0, 8.0; Skoplje 24.0 11.0; Split 29.0, 19.0; Kumbor 25.0, 21.0; Rab 26.0, 17.0.

roman skoraj v enaki meri kakor legionarji, saj je Zemanov spis prava apoteoza sokolske misli, ki se je v češki nacionalni zavesti nujno pretvorila v legionarsko akcijo, ko je zanjo napočila usodna zgodovinska doba. Tudi našim Sokolom bi se nedvomno prikupila sugestivno vplivajoča sokolska miselnost te knjige, obenem pa bi temu ali onemu oživeli spomini na predvojne sokolske zlete, zlasti l. 1912., na pragu velike epohe. Vzlic očitni opredeljenosti avtorja pa tendenca nikjer ne posega vsiljivo in nasilno v potek dejanja: Zeman je spreten pripovednik, ki ve, kaj išče čitatelj v romanu: življenja, dejanj, konfliktov, napetosti, groze in lepote. In Zeman daje vse to in daje še ideje.

Zemanov »Plukovnik Švec« bi bil vreden, da ga kdo prevede in izda za naše sokolstvo. Za propagando sokolstva izhajajo tudi dolgočasni traktati, ki nikogar ne vnemajo. Evo knjige, ki ima poleg epičnih vrlin nabrizljivo sokolsko-legionarsko miselnost. In da ni zastarela, pričajo dogodki okoli nas: svet se ni ničesar naučil, stare reči se vračajo, sokolsko-legionarski duh kliče zopet na stražo! V takem razpoloženju je nastal Zemanov roman o polkovniku Ševcu, epopeja moža, ki je prostovoljno padel takrat, ko je ideja vztrajnosti in discipline v narodovi službi podlegla ruskemu kaosu in ko so bogovi usode zahtevali žrtev, da odpro zaslepljenim poglede v bodočnost...

o.—

Razstava mladega slovenskega slikarja. V ljubljanskem umetniškem salonu A. Kosa na Mestnem trgu je otvoril te dni kolektivno razstavo svojih del mladi slovenski slikar Bruno Vavpotič, sin enega najboljših naših slikarjev. Bruno Vavpotič se je že s prejšnjimi svojimi razstavami kaj dobro uveljavil v mladi generaciji in ta razstava izpolnjuje vsa pričakovanja, ki so jih postavljali vanj. V njegovih slikah se izraža nedvomno močna in samosvoja umetniška osebnost. Bogata kolekcija vsebuje same akvarele iz naših planin, Dalmacije, Beograda, Sarajeva, Pariza in Benetk. Ne dvomimo, da si jo ogleda mnogo ljubiteljev umetnosti in interesentov. Izredno zanimiva razstava ostane odprta do 15. junija, a vstop je prost.

Nina Smirnova, Marfa. Roman. Poslovenil L. Mrzel. Prijatelji osvežujoče zabavne literature ne bodo razočarani ob tej knjigi, ki je izšla v lepem prevodu književnika L. Mrzela - Frigida pri založbi »Evalit«. Delu Nine Smirnove pa tudi ni mogoče odreči umetniške vrednosti. Iz romana »Marfa« se nam razgrinja rusko življenje z nove strani. Predvsem pa govori iz njega ženska duša. Ne, ne govori: vpije. Vzlic vsemu lahkotnemu stilu ima tudi to delo nekoliko tiste težke zapletenosti in prikrite mračnosti, ki je tolikani značilna za rusko pesništvo.

čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

12.— in 1.— in 8.— to je Din 21.—

Vas stane fotofilm 6×9 cm, njega razvijanje in 8 fotografij

Drogerija GREGORIČ

dr. z o. z., Ljubljana, Prešernova ul. 5

* **Tatvina zlatnine.** Pred dnevi se je splazil pri belem dnevu v stanovanje trgovca Korena Štefana v Gibini neznan tat in odnesel iz omare zlato damsko zapestnico, zlato ovratno verižico, srebrno ovratno verižico in zlato nalivno pero. Orožniki v Juršincih so tatu že na sledu.

* Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u— **Združenje trgovcev v Ljubljani** priredi za svoje gg. člane v četrtek 24. t. m. ob 8. zvečer v spodnji dvorani hotela »Metropol« (Miklič) predavanje s skioptičnimi slikami. Predmet predavanja je: Izlet v Ameriko ter o čikaški svetovni razstavi, kar je za gospodarske kroge posebno zanimivo. Iz prijaznosti bo predaval znani strokovnjak prof. dr. Pavel Brežnik. Uprava vabi gg. trgovce, da se tega predavanja polnoštevilno udeleže. Vstop prost.

u— **Muzejski trg razširjen.** Kolibe, ki so stale v kotu med Muzejskim trgom in Šubičevo ulico in ki so doslej znatno kazile lepoto tega sicer reprezentativnega ljubljanskega trga, so mestni delavci podrli. S tem se je prostor znatno razširil in trg bo pomalem vendarle prišel do dostojnega lica, zlasti še zdaj, ko so poslopje banovinske hranilnice povišali za eno nadstropje in je trg od treh strani obdan od samih kulturno pomembnih in arhitektonsko zanimivih zgradb (opera, muzej, prosvetni oddelek banske uprave).

u— **Nova preureditev Bleiweisove ceste.** Bleiweisova cesta je od Tržaške ceste do Aleksandrove ulice že nekaj tednov vsa prekopana, ker jo pripravljajo za asfalt.

PRIDE! PRIDE!

Hotel na OCEANU

V spodnjem delu so dela toliko napredovala, da je od Gregorčičeve do Erjavčeve ulice podlaga že pripravljena za tlakovanje in pred bansko palačo so že namestili dva stroja za mešanje materijala, ki bosta vsak čas stopila v akcijo. Kakor smo že svoj čas zabeležili, bo vsa Bleiweisova cesta tlakovana s trdolitim asfaltom. Robnike so položili na obeh straneh ceste na vsem sektorju od Gregorčičeve do Nunske ulice. Bleiweisova cesta, ki je zdaj za daljši čas zaprta prometu, bo po teh izvršenih delih ena najlepših ljubljanskih cest.

u— **Društvo »Dom slepih« v Ljubljani** prosi organizacije, ki so bile vabljene zaradi prireditve Dneva slepcev, k sestanku v sredo 23. t. m. ob 18. v magistratno posvetovalnico, naj zanesljivo pošljejo tja zastopnike ob napovedanem času.

u— **Danes nepreklicno zadnjikrat** ljubka in zabavna opereta »Veseli svatje« z Hansi Niese v glavni vlogi. Za jutri se pripravlja velika premiera najnovejšega Paramountovega filma »Hotel na Oceanu« To delo nas popelje v trup velikega prekooceanskega parnika, na katerem se potniki zabavajo, a tudi trpijo. V petih dneh se lahko zgodi na takem orjaku toliko, kakor v kakem velemestu. Film je prepleten z napetimi dejanji in ljubko godbo.

u— **ZKD film.** Prihodnja kino predstava bo v petek. Na programu je ljubka opereta »Kraljica srca« v kateri poje glavno vlogo slavna pevka Gita Alpar. Film je zaradi godbe in petja izredno lep in privlačen. Mična je tudi njegova komična stran. Prepričani smo, da bo ta film ugajal naši publiki ter da bodo predstave dobro obiskane.

u— **»Kresni večer« na ljubljanskem Gradu** bo nekaj izrednega. Prireditveni odsek »Rdečega križa« je že določil, kje se bo kuril orjaški kres, kje bodo nameščene godbe za promenado in godba za ples, kje bodo nastopali pevski zbori in kje bodo stali buffeti z jestvinami in pijačo.

u— **Zatvoritev poti.** Prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela bivšega otroškega igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni Union, bo v času ob 25. maja do 15. junija zaradi prireditve velesejma zaprt.

u— **Avtobusni izlet v zdravilišče Dobrno 27. t. m.** Odhod iz Ljubljane ob 5. zjutraj, povratek ob 22. Zajtrk, kosilo kopanje v toplicah, vožnja tja in nazaj 135 Din za osebo. Prijavite se najkasneje do sobote v trgovini »Lustra« zraven restavracije Slamič.

u— **Oglejte si v izložbenem oknu Tiskovne zadruge glavni dobitek srečolova Belo-modre knjižnice,** ki obsega celotni Ljubljanski Zvon poleg izvirnega slovenskega leposlovja in primerne knjižne omare v skupni vrednosti 25.000 Din. Vsaka srečka zadene. Srečke po 100 Din se prodajajo v knjigarni Tiskovne zadruge in v pisarni Belo-modre knjižnice. Prečna ulica 2.

u— **Predavanja o Radionu.** Zanimanje za predavanje o Radionu je tako ogromno, da dosedaj niso mogle priti na vrsto vse gospodinje, ki so to želele. Sporočamo torej vsem cenjenim gospodinjam, da smo podaljšali predavanja še za en teden, in sicer od 22. do 26. t. m. Nameravali smo tudi v Šiški najeti primerne prostore. Ker teh žal nismo dobili, opozarjamo posebno gospodinje iz Šiške in Bežigrada, da se naj v prihodnjih dneh udeleže predavanja v kinu Ideal. Predavanje se bo vršilo vsak dan ob 16. in ob 20. Vstop je prost. Zaradi velikega navala, se naj blagovolijo prostori rezervirati že predpoldne pri blagajni kina Ideal.

u— **Z vrta II. državne gimnazije** je bila ukradena lepa angorska mačka. Kdor bi kaj vedel o tej tatvini, naj to javi gimnazijskemu slugi.

u— **Divjaštvo.** Zasebna uradnica gdč. M. G. je bila že dvakrat na ulici dejansko napadena od moškega, ki ga pozna in ki je tudi že ovaden. Enkrat je morala zaradi divjaškega napada iskati tudi zdravniško pomoč.

u— **Nočni ptič.** Ob 3. ponoči je srečal stražnik na Kralja Petra trgu mladega pohajača, ki se mu je takoj zazdel hudo sumljiv. Zaradi tega ga je ustavil ter ga jel spraševati o tem in onem. Tedaj pa je postal neznanec še bolj zbegan. Stražnik mu je nato pretipal žepe in na svoje presenečenje našel notri celo zalogo vlomilskega orodja. Na stražnici so ugotovili, da se piše aretiranec Anton Srčnik, ki je že znana »firma«. Kakor je Srčnik pozneje priznal, je izvršil v zadnjem času več vlomov v razne trafike in manjše lokale, povedal pa je, da je sodeloval tudi pri vlomu v neko večjo banko v Zagrebu. V zadevi je uvedla policija poizvedbe.

u— **Zasledovana tatica.** V frančiškanski cerkvi, v klopi tik pred glavnim oltarjem se je včeraj zjutraj pridružila Pavli Š. neznana, okrog 50 letna ženska male postave in potlačenega nosu. Delala se je kakor da vneto moli, medtem pa je posegla po ročni torbici sosede in izginila. Oškodovanka je seveda tatvino prepozno opazila, da bi mogla navihanko zasledovati. V torbici je imela Pavla Š. okrog 800 Din gotovine in več drugih predmetov.

Iz Celja

e— **Odbor občinske organizacije JNS za mesto Celje** bo imel sejo danes ob 20.30 v klubovi sobi v Celjskem domu. Odborniki so vljudno vabljeni, da se udeležijo seje polnoštevilno in točno.

e— **Proračun okoliške občine odobren.** Občinski urad za Celje-okolico je prejel včeraj od banske uprave dne 10. t. m. odobreni občinski proračun za l. 1934-35. Banska uprava je proračun znatno reducirala. Občinska doklada na drž. neposredne davke je znižana od 94 na 85 odstotkov. Reducirani so predvsem izdatki za občinske nameščence, za socialno skrbstvo, za vzdrževanje cest in javno razsvetljavo ter ubožni proračun. Postavka za regulacijo Savinje je ostala neokrnjena.

e— **Sestanek državnih upokojencev, upokojenk in vdov** se je vršil v četrtek v Celju. Udeležba je bila pičla, toda za Celje še povoljna. Med približno 50 udeleženci je bila skoro polovica vdov. Tajnik društva jugoslovenskih državnih upokojencev in upokojenk v Mariboru g. Anton Ogorelec je v kratkem, a jedrnatem govoru obrazložil namen društva, ki se je ustanovilo, da bi bilo v pomoč in podporo vsem upokojencem in upokojenkam, da varuje in pospešuje koristi in pravice članov in jim nudi v primeru potrebe moralno, po možnosti pa tudi gmotno pomoč. Opisal je razveseljivi razvoj društva in delovanje propagandnega in pravnega odseka. Nasvetoval je, naj bi se v Celju izvolil odsek, ki naj bi izposloval pri raznih tvrdkah in podjetjih ugodnosti za tukajšnje članstvo. Nadalje je podal nekaj slik prikritega siromaštva, bolezni in obupa. Ii koncu je povabil navzočne, naj podpro humanitarno prizadevanje društva s tem, da vstopijo v organizacijo. Temu pozivu se je odzvalo precejšnje število udeležencev.

e— **Na drž. realni gimnaziji v Celju** bodo privatni, popravni razredni, nižji in višji ter sprejemni izpiti po naslednjem redu: Privatni izpiti od 1. do 16. in 21. do 24. junija. Ravnateljstvo bo privatiste-ke pozvalo k izpitu pismeno. Popravni izpiti za redne učence (ke) 4. in 8. razreda od 8. do 10. junija. Razredni izpiti za učence in učenke zavoda, ki so bili po § 54. srednješolskega zakona iz zavoda po 1. tečaju odpuščeni, od 1. do 4. junija. Nižji tečajni izpiti od 14. do 20. junija. 6. Sprejemni izpiti dne 16. junija. Prošnje je treba vložiti do 23. junija (kolek 5 Din). Sprejemni izpiti za 1. razred so samo meseca junija.

e— **Pri šolskih nastopih Glasbene Matice v Celju** nastopi tudi letos posamezno in v skupni igri 60 gojencev in gojenk. Iz nastopov bo razviden razvoj posameznih stopenj. Šolski nastopi bodo 24., 25., 26. in 29. t. m. vsakikrat ob 19.30 v Mestnem gledališču.

e— **O solnčnih pegah in njih vplivu na človeka** bo predaval danes ob 20.30 g. dr. F. Mikuletič v lokalu »Soče« v Narodnem domu.

e— **Izpraznjevanje poštnih nabiralnikov.** V skladu z novim železniškim voznim redom se praznijo mestni pisemski nabiralniki vsak dan ob 9.30 13., 17.30 in 19.50, nabiralnik na poštnem poslopju vsakih 30 minut, nabiralnika na kolodvoru pa četrt ure pred prihodom vlakov, ki imajo poštno ambulanco. Pri tej priliki se občinstvo opozarja, da nima prav nobenega smisla vlagati večje množine pisemske pošte v nabiralnika na kolodvoru, ker se mora, če je v teh dveh nabiralnikih mnogo tvarine, prenesti ta tvarina v poštno poslopje, da se tam porazdeli. Neurejenih se ne sme mnogo pošiljk odpravljati na poštno ambulanco. Za obilno korespondenco je najbolj pripraven nabiralnik na poštdem poslopju. Poslovna pošta naj se le v čisto izjemnih primerih vlaga v nabiralnik na kolodvoru, sicer pa v mestne nabiralnike in če je že pozno v nabiralnik na poštnem poslopju.

e— **Krašnjar okradel krošnjarja.** V ponedeljek zvečer je bil v Celju aretiran in oddan okrajnemu sodišču 29 letni krošnjar Rudolf P. iz Bednje pri Krapini, ker je 3. t. m. v neki celjski gostilni ukradel krošnjarju Slavku Hojsku iz Bednje razno blago v vrednosti 485 Din. Storilca, ki ga Hojsek ni osebno poznal, so izsledili na podlagi osebnega opisa.

e— **Nove srečke drž. razredne loterije** so prispele. Obnovite srečke takoj v podružnici »Jutra« v Celju.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni velefilm »Plesalka Barberina« in dve zvočni predigri.

Iz Maribora

a— **Ustanovni občni zbor društva »Absolventov državnih trgovskih šol« dravske banovine,** pododbor Maribor, bo 23. t. m. ob 20. v palači OUZD.

Samomor poštarja

Nova sela pri Kočevju, 22. maja

Te dni se je nenadno in brez pravega povoda ustrelil naš poštar g. Anton Curl. Pravijo, da se je bil malo pred usodnim dejanjem doma sprl. Ker je bil hudo bolan na živcih, mu je očitno ta huda bolezen porinila revolver v roke, da je napravil usoden korak v trenutku duševne zmedenosti.

Pred dnevi je imel pokojnik revizijo v poštnem uradu, ki je ugotovila da je bil denarni promet v redu, vendar pa mu je očitala nerodno poslovanje. Ni izključeno, da je ta očitek usodno vplival na živčno bolnega moža.

Pokojnik je bil vnet delavec v naprednih društvih in je bil ustanovitelj Sokola. Zadnja tri leta je bil župan in je užival splošno zaupanje med prebivalstvom. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin.

Delovanje Pedagoške centrale v Mariboru

Maribor, 19. maja.

Prvi majski teden je imela Pedagoška centrala v Mariboru IV. pedagoški teden, posvečen vzgojni izobrazbi roditeljev, in hkrati je na občnem zboru podala obračun o svojem letnem delovanju.

Predsednik centrale, profesor Gustav Šilih, je mogel naglasiti razveseljivo ugotovitev, da je složnemu in vnetemu delu odbora v teku leta uspelo uresničiti vse namere in da more centrala prišteti to leto k najplodovitejšim.

Tajniško poročilo strokovne učiteljice Josipine Mlinaričeve je zgovorna priča izredno plodovitega delovanja, namenjenega nadaljni strokovni izobrazbi učiteljstva, širjenju in poglabljanju sodobnih vzgojnih dognanj in izkustev med učiteljstvom in drugimi sloji.

Centrala je organizirala 14-dnevni pedagoški tečaj, na katerem so naši priznani pedagoški delavci podali nove vidike vzgojne vede. Dr. Poljanec je očrtal bistvene biološke osnove pedagogike, profesor Šilih je razvil didaktiko nove šole, šolski upravitelj Doberšek je govoril o bitnih vprašanjih podeželskega šolstva, profesor Jeraj je podal pedagoško sociologijo, dr. Žgeč osnove mladinoslovja, direktor Tominšek pa je predelal izbrana poglavja slovenskega jezikoslovja in stilistike, končno je skladno dopolnil in zaokrožil tečaj profesor Klopčič z obravnavo tehnike risanja in pisanja na šolsko tablo. Pedagoški tečaj je štel nad 100 slušateljev iz raznih krajev naše banovine. Prirejenih je bilo več ekskurzij in ogledov. Ob sklepu tečaja so dobili poseltniki primerna potrdila.

Od svojega početka goji centrala težnjo po čim tesnejših stikih z učiteljstvom. Učiteljskim društvom je zato postregla s seznamkom predavanj, ki bi jih imeli na željo društev člani centrale. Društva so se kaj pridno poslužila te izredne prilike. Naslednje leto nameravamo vrsto predavateljev močno razširiti. V domačem krogu centrale je predaval g. Koprivc, vadniški učitelj, o metodi Marije Montessorijeve. Ob sklepu kakor smo že omenili, IV. pedagoški teden (od 31. aprila do 5. t. m.), ki je služil obravnavi perečih vprašanj domače vzgoje in je bil namenjen najširši javnosti. Prosvetni inspektor dr. Leopold Poljanec je obdelal problem svobode in avtoritete v vzgoji, oblastni šolski nadzornik v pokoju Matija Senkovič je poročal o pravem razmerju otroka do štiva, sledila so predavanja vadniškega učitelja Aleksandra Koprivca o sportu in vzgoji, strokovne učiteljice Josipine Mlinaričeve o dekliški vzgoji in strokovnega učitelja Franja Martinca o poklicnih posvetovalnicah. Tečaj je zaključil predsednik centrale profesor Gustav Šilih s predavanjem o novih potih roditeljske vzgoje. Pedagoški teden je obiskovalo večer za večerom okoli 300 poslušalcev.

Izdajo seznama knjig in četrtletne pedagoške revije, kar je bilo tudi v programu, žal, zaradi nastopajočih neprilik centrala ni zamogla realizirati. Ostane pa naprej njena prva skrb.

Iz blagajniškega poročila strokovnega učitelja Rodeta povzemamo, da je centrala v teku leta prejela 15.029 Din, izdala pa Din 11.207, tako je mogla prenesti v bodoči račun preostanek 3.822 Din. Posebno zahvalo dolguje centrala banski upravi, mestni občini mariborski in Posojilnici v Mariboru za pomoč.

Po poročilu knjižničarjev strokovnega učitelja Mlačnika in vadniškega učitelja Koprivca šteje knjižnica 1084 del. Od teh je bilo posojenih v teku leta preko 1200 številk. Na novo je nabavila centrala 40 del pedagoškoznanstvene vsebine. V čitalnici (slavnostna dvorana državne učiteljske šole) je članom na razpolago 13 pedagoških revij; posebno se priporočajo srbskohrvaške, češke, bolgarske in poljske revije.

V novem odboru, ki se je preteklo nedeljo konstituiral, so profesor Šilih, ki prevzame zopet predsedništvo, potem podpredsednik dr. Poljanec in odborniki: direktor Kaduncc, oblastni šolski nadzornik v pokoju Senkovič, šolski nadzornik Tomažič, šolska upraviteljica Juvančičeva, strokovna učiteljica Mlinaričeva, šolski upravitelj Alt, strokovni učitelj Rode, učitelj Vranc, strokovni učitelj Haberman, profesor Sila, profesor Klopčič, šolski pregled. Fajnik, strokovni učitelj Mlačnik in vadniški učitelj Koprivc. Pregledovalca računov sta Bračičeva in Podgornik.

Za bodoče poslovno leto si je določil odbor za prvo nalogo organizacijo pedagoškega tečaja v božičnih počitnicah, ustanovitev moderne mladinske knjižnice in čitalnice, organizacijo roditeljske šole in izdajo roditeljskega časopisa. Ob koncu poslovnega leta je izrekel predsednik centrale profesor Šilih delavnemu odboru prisrčno zahvalo za vzorno in požrtvovalno vnemo, s katero mu je stal vso leto zvesto ob strani ob reševanju velikih nalog v prid narodu in državi. Prav posebno se pa je zahvalil hišnemu očetu državne učiteljske šole direktorju g. Kaduncu, ki je stavil centrali na razpolago krasno slavnostno dvorano svojega zavoda za knjižnico, čitalnico in odborove seje in interna predavanja.

Tako more Pedagoška centrala v Mariboru zreti na srečno leto uspešnega vzgojnega dela in zasluži vso podporo in pomoč javnosti.

Izsledena detomorilka

Ptuj, 22. maja

Orožniki na Ptujski gori so dognali, da je 21letna G. M. iz Bolečke vasi nedavno porodila dete, o katerem pa potem ni bilo več sledu. Pri preiskavi so orožniki mladenko trdo prijeli. Nesrečnica je naposled priznala, da je ob koncu aprila rodila dete, ki je prišlo živo na svet. Izjavila je, da je rodila brez vsake pomoči in da je pri porodu padla v nezavest. Ko se je prebudila, da je našla svoje dete mrtvo. Iz strahu pred sramoto da je potem trupelce zakopala na vrtu, kjer ga je komisija tudi res našla.

Orožniki so odredili prenos trupelca v mrtvašnico v Ptujski gori in o tem obvestili ptujsko sodišče. Na kraj se je napotila sodna komisija, ki je ugotovila, da je otrok prišel živ na svet. Na vratu pa so se detetu poznali znaki davljenja. G. je bila aretirana in bo preiskava dognala, ali je G. odgovorna za svoje dejanje ali ne.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

GOSPODARSTVO

Kongres samoupravnih hranilnic

V nedeljo dopoldne se je vršil v Beogradu pod pokroviteljstvom Nj. Vis. prestolonaslednika Petra prvi kongres samoupravnih hranilnic kraljevine Jugoslavije. S tem kongresom je bila zvezana III. glavna skupščina Saveza hranilnic kraljevine Jugoslavije in **II. glavna skupščina Slovanske zveze hranilnic.**

Ob 9. uri dopoldne se je pričel kongres Saveza jugoslovenskih hranilnic, na katerem je ravnatelj Poštne hranilnice dr. Novaković poročal o likvidnosti in plasiranju vlog, g. I. Čop o položaju hranilnic v kreditnem sistemu Jugoslavije, dr. Borota o razmerju med samoupravnimi telesi in hranilnicami, dr. Kajon o izobrazbi uradništva samoupravnih hranilnic in Egon Lovinčič o banovinskih hranilnicah. Zborovanje je vodil predsednik saveza ravnatelj zagrebške Gradske štedionice g. Rudolf Erber.

Kongresu je prisostvoval odposlanec Nj. Vel. kralja in Nj. Vis. prestolonaslednika polkovnik g. Dušan Stojanović. Navzoči so bili nadalje predstavniki notranjega in trgovinskega ministrstva, Državne hipotekarne banke, Narodne banke in beograjske občine. Kongresu so prisostvovali tudi številni delegati iz Češkoslovaške in Poljske, ki so prišli na II. glavno skupščino Slovanske zveze hranilnic. Iz Češkoslovaške je bilo nič manj kakor 70 delegatov, iz Poliske pa 19. Tudi iz dravske banovine je bilo znatno število delegatov, med drugim za Mestno hranilnico ljubljansko gg. Olup, Urbas, ravn. Pretnar, za Banovinsko hranilnico dr. Niko Zupanič in rav. dr. Božič in za ljubljansko Zvezo jugoslovenskih hranilnic g. Hiter.

Številni delegatje iz Češkoslovaške in Poljske so bili živahno pozdravljeni. V imenu Čehoslovakov je prvi govoril gospod František Ružička, direktor Praške hranilnice, ki je izjavil, da so češkoslovaški delegati prišli v Beograd, da pokažejo slovansko vzajemnost in da moralno podprejo napore jugoslovenskih hranilnic. V imenu Zveze češkoslovaških hranilnic pa je imel daljši govor g. Menger, ki je poudarjal značaj hranilnic v kreditnem gospodarstvu vsake države in važno vlogo hranilnic v propagiranju štednje. Svoj govor je gospod Menger zaključil z vzkliki Ni. Vel. kralju Aleksandru in Jugoslaviji. V imenu trgovinskega ministra dr. Demetrovića je izrazil pozdrave kongresu načelnik gospod Bošković, ki je izjavil, da bo zakon o hranilnicah, ki se pripravlja, postavil naše hranilnice na boljše in čvrstejše temelje za vso bodočnost. Na kongresu je bila sprejeta daljša resolucija, ki pravi v glavnem naslednje:

Resolucije.

Samoupravne hranilnice kraljevine Jugoslavije, zbrane na I. kongresu v Beogradu, pozdravljajo slovansko solidarnost na ekonomskem polju, manifestirano s prisotnostjo in s sodelovanjem številnih odličnih predstavnikov komunalnih hranilnic bratskega češkoslovaškega in poljskega naroda.

Držeč se modrih in velikih besed Nj. Vel. kralja, da je štednja osnova sreče vsake rodbine in države ter njihove ekonomske svobode in samostojnosti, zahteva kongres, da se z vsemi sredstvi skuša ohraniti stabilna vrednost našega narodnega denarja, ker je to prvi pogoj za razvoj štednje.

Ker je štednja ena osnovnih dolžnosti vsakega državljana, mora tudi celotna družba **omogočiti štednji popolno sigurnost in dovoljno likvidnost.** Kongres smatra, da dosedanje svobodno tekmovanje med državnimi in samoupravnimi ustanovami na eni strani in privatnimi denarnimi zavodi na drugi strani v zbiranju in upravljanju narodovih prihrankov ni prineslo rezultatov, ki bi ustrezali gori poudarjenim načelom. Zato je potrebno, da se na tem polju izvrši razdelitev dela in da se štednja usmerja predvsem k onim ustanovam, ki najbolje ustrezajo zahtevi glede sigurnosti in likvidnosti vlog.

Kongres smatra, **da samoupravne hranilnice po svojem ustroju najpopolneje ustrezajo zahtevi sigurnosti in likvidnosti** in da so prvenstveno pozvane, da organizirajo štednjo, da upravljajo prihranke, ker so hranilnice najbližje onim, ki denar sprejemajo in ki ga dajo.

Da bi se mogle hranilnice **še uspešneje** razviti in nuditi usluge vsej državi, je potrebno, **da se čim prej donesejo zakonske norme za njihovo delovanje,** pri čemer ne smejo biti zanemarjeni naslednji principi: a) da se hranilnicam omogoči organizacija na podlagi samouprave; b) da se njihove funkcije točno in tako odrede, da se lahko prilagodijo potrebam kraja in časa; c) da se jim prizna altruistični značaj v pogledu javnih dajatev in da se izenačijo z državnimi in drugimi pooblaščenimi denarnimi ustanovami; d) da se odnošaj med ustanoviteljem (samoupravo) in hranilnico normira tako, da se docela zajamči samostojnost poslovanja hranilnice, ustanovitelju pa prizna pravica kontrole in možnost, da se lahko poslužuje koristi hranilnice do racionalne mere.

Ker se je izkazalo, da **banovinske hranilnice** koristno dopolnjujejo mrežo samoupravnih hranilnic, smatra kongres, da je treba omogočiti njihovo osnovanje in da je treba njihovo organizacijo tako predvideti, da bodo tudi one mogle razvijati svoje poslovanje v harmoniji z občinskimi in mestnimi hranilnicami. Končno smatra kongres, da je za pravilni razvoj hranilnic neobhodno potrebno strokovno izobraženo uradništvo, ki bo prežeto s hranilnično ideologijo. Zato je treba to uradništvo stalno izpopolnjevati v teoretičnem in praktičnem pogledu, in da je treba uradništvu regulirati službeni položaj v materialnem in moralnem pogledu.

Resolucija II. skupščine Slovanske zveze hranilnic naglaša potrebo jačanja popaganda za štednjo, ki je osnova za ustvaritev boljših gospodarskih odnošajev v državi. Sigurnost in mobilnost prihrankov in vlog mora biti zajamčena v vsem svetu. Slovanske države morajo imeti za geslo razumne finančne politike, stabilnost valute, ker se le pri zaupanju v denar lahko ustvarjajo nove vrednote, ki lahko povečajo splošno blagostanje.

Nekaj popolnoma novega
NIVEA -pasta za zobe
Odličnega okusa
Nenatkrilivega učinka
Velika tuba samo Din 10

Plačevanje priznanične takse na plače privatnih nameščencev

Na stavljeno vprašanje glede plačevanja takse iz tarifne številke 33. taksne tarife (taksa ½% na priznanice) na plače privatnih nameščencev, je oddelek za davke pri finančnem ministrstvu izdal naslednje pojasnilo:

Iz drugega odstavka 1. pripombe k tarifni št. 35. taksne tarife, se vidi, da morajo privatni uslužbenci to takso plačati, bodisi da se pri tem izdajajo potrdila in priznanice ali ne, bodisi da se plača knjiži na tekoči račun, kar pomeni, da je **za pobiranje te takse potrebno izplačilo**, medtem ko potrdilo o izplačilu ni potrebno. Po gornjih določbah prihaja v poštev taksa iz tar. št. 33., ako privatna oseba ali ustanova izplačilo plače svojih uslužbencev, kjerkoli v svojih knjigah zabeleži, tako da obstojajo o tem izplačilu pismeni podatki. Ako sploh ne obstoja noben pismeni podatek o izplačilu teh plač, tedar ne more biti osnove za pobiranje te takse. Za telesne delavce v službi privatnih oseb se ima ta taksa pobirati samo v primeru, ako telesni delavci izdajo potrdila o prejemu svojih dnevnic in zaslužkov, odnosno ako podpisujejo mezdne sezname.

Op. ur.: Z gornjem pojasnilom se očividno spreminja dosedanje tolmačinje predpisov, po katerem je veljalo načelo, da se mora plačati priznanična taksa (½%), kadar obstoja kak seznam o izplačilu prejemkov, bodisi da je ta podpisan ali nepodpisan, odnosno kadar se plača knjiži na tekočem računu **dotičnega** uradnika. Drugi odstavek 1. pripombe namreč izrecno pravi: Ta oprostitev se ne tiče uslužbencev, ki prejemajo plačo od denarnih zavodov in drugih korporacij in privatnih oseb in se mora ta taksa plačati, bodisi da se sprejema plača na podlagi podpisanega ali nepodpisanega seznama, bodisi da se vknjižuje na tekoči račun dotičnega uradnika. S tem pa po našem mnenju še ni rečeno, da obstoja taksna dolžnost že s tem, da se plača izplača in da je kjerkoli v knjigovodstvu izplačilo zabeleženo. Drugi odstavek 1. pripombe ne pravi, da obstoja taksna dolžnost, kadar se izplačilo vknjiži, temveč pravi, da obstoja takrat, kadar se vknjiži na tekoči račun **dotičnega** uradnika. K zadevi se bomo še povrnili.

Gospodarske vesti

= **Rumunske banke.** Slično kakor v naši državi, so razni moratoriji v zvezi s konverzijo kmetskih dolgov izzvali tudi v Rumuniji nezaupanje proti denarnim zavodom in težkoče pri bankah. Položaj pa se polagoma izboljšuje. Iz podatkov, ki jih objavlja »Frankfurter Zeitung«, posnemamo naslednje podrobnosti: V zadnjem času se je v Rumuniji zopet povrnilo zaupanje v denarne zavode. Pri bankah, ki še redno in nemoteno poslujejo, se je lani stanje hranilnih vlog nekoliko dvignilo. Tako so vloge narasle pri banki Romaneasca od 1268 na 1543 milijonov lejev, pri banki de Credit Roman pa od 1223 na 1313 milijonov lejev. Pri tem pa je treba upoštevati, da ima vsaka od teh dveh velebank pri rumunski Narodni banki za 1¼ milijarde rediskontnega kredita. Nadalje poslujejo nemoteno in deloma celo brez rediskontnega kredita pri novčanični banki Banca Comerciala Romana, Banca Comerciala Italiana & Romana, Societatea Bancara Romana, Sedmograška banka in hranilnica in Temešvarska banka. Seveda pa obstoja tudi vrsta večjih in manjših bank, ki že dolgo časa ne vršijo nikakih izplačil. Likvidacija poslov pri velebanki Marmorosch, Blank & Co. ugodno napreduje. V likvidaciji se nahajata tudi Banca Moldova in Banca Berkowitz.

= **Izplačilo kupona 7% stabilizacijskega posojila.** Državna hipotekarna banka obvešča imetnike državnih obveznic 7% mednarodnega stabilizacijskega posojila od l. 1931 jugoslovenske tranše, da dospe 6. kupon 1. junija t. l. in da ga bo od tega dne izplačevala bančna centrala v Beogradu, kakor tudi njene podružnice.

= **Privilegirana delniška družba za izvoz kmetijskih proizvodov kraljevine Jugoslavije** (Prizad) bo imela 25. t. m. v Begradu izredni občni zbor delničarjev, na katerem se bo razpravljalo o spremembi in dopolnitvi statutov in o volitvi upravnega in nadzorstvenega odbora.

= **Avstrijska lesna tranzitna skladišča v Trstu.** V zvezi z zadnjimi trgovinsko - političnimi dogovori v Rimu, kakor tudi v zvezi z dogovorom glede ustanovitve avstrijske proste luške cone v Trstu, so se velike avstrijske lesne tvrdke že odločile, da uredijo v Trstu svoja carin prosta skladišča. Lesni trgovci v St. Pöltenu so sklenili, da bodo skupaj ustanovili v Trstu carine prosto skladišče.

= **S hmeljskih tržišč** Na žateškem hmeljskem trgu je tendenca nespremenjeno čvrsta in so se pretekli teden zaloge skrčile na 4400 starih stotov. Stanj hmeljske rastline je v žateškem okolišu neenako. Del nasadov je močno razvit, drugje pa je hmeljska rastlina v razvoju precej zaostala. Nekatere nasade je močno napadel bolhač. Vreme doslej ni bilo ugodno, deloma zaradi suše, deloma pa zaradi velikih temperaturnih sprememb. Prejšnji teden je nastopila celo slana. Izredno zgodaj se je letos pojavila krilata uš. — Na nürnberškem hmeljskem trgu je postala pretekli teden kupčija še živahnejša, povpraševanje je bilo tako veliko, da ga ni bilo mogoče v celoti kriti. Prvovrstni hallertauski hmelj je razprodan, prav tako spaltski, tettnanski in badenski. Predvsem so kupovale domače pivovarne, pa tudi izvozniki. Skupaj je znašal pretekli teden dovoz 100 bal, prodanih pa je bilo 3000 bal.

= **Slabo stanje letine v Rumuniji.** Navzlic padavinam, ki so bile zabeležene nedavno tudi v Rumuniji, so izgledi za žitno letino še vedno zelo slabi. V rumunski nižavi Dunava je približno 40% letine izgubljenih. V Transilvaniji in Besarabiji računajo še z 80% letino. Povprečno pa smatrajo za izgubljeno 30% letine. To je seveda trenutno stanje, ki pa se bo še znatno poslabšalo, če ne bo v bližnji bodočnosti izdatnejšega dežja. Če bo suša nadalje trajala, bo izgubljenih 70% letine.

= **Olajšave udeležencem ljubljanskega velesejma v pomorskem prometu. Jadranska plovidba** d. d. Sušak je dovolila udeležencem XIV. ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 30. maja do 10. junija, vozno olajšavo na ta način, da se bodo lahko potniki vozili v višjem razredu, plačali pa bodo ceno enega razreda nižje (za dopotovanje od 20. maja do 8. junija, za povratek od 1. do 20. junija). **Dubrovačka plovidba** d. d., je priznala iste ugodnosti v času od 20. maja do 20. junija. **Brodarska A. D. Boka**, je dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih od 20. maja do 20. junija t. l.

= **Gospodarski stroji in gospodarsko** orodje bo razstavljena v posebni skupini na letošnjem XIV. ljubljanskem velesejmu (od 30. maja do 10. junija). Zastopani bodo izdelki naše države, deloma pa tudi inozemskega izvora. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomotive, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom.

= **Razširjena doba voznih ugodnosti za razstavljalce ljubljanskega velesejma.** Z odlokom generalne direkcije državnih železnic je razveljavljena obava v »Prometnem vestniku« št. 14 od 8. aprila t. l., v kolikor se nanaša na velesejem v Ljubljani in se nadomesti z naslednjo objavo: Izjemno od določb čl. 13. potniške tarife se dovoli 50% popust od normalne voznine pri prihodu in povratku za obiskovalce velesejma, ki se bo vršil v Ljubljani od 30. maja do vštetega 10. junija t. l. Razstavljalci se lahko okoristijo s popustom pri odhodu v dobi od 26. maja do vštetega 10. junija in pri povratku od 9. do vštetega 14. junija t. l. Potniki naj kupijo pri odhodu cel vozni listek do Ljubljane in ustrezajočo legitimacijo ter jim bo ta vozni listek veljal tudi za brezplačni povratek. Razstavljalci morajo pri povratku z velesejma pokazati potrdilo, da so se kot razstavljavalci udeležili velesejma. Razstavljeno blago je deležno posebnega popusta po tarifi za prevoz blaga zvezek 1a) IX., 9. odstavek.

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave ene troglasne parne žvižgalke za tvornice, 500 m manesmanovih cevi, 500 m črnih plinskih cevi, razno usnje za čevlje in konjsko vprego. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 25 ton negašenega apna, žganega z drvmi. Dne 23. t. m. se bo vršila v pisarni režijske komisije komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 12.000 kg bencina in 29. t. m. za dobavo strojnega in motornega olja, nafte, konzistentne maski in krp. Dne 26. t. m. se vrši v pisarni komandenta 4. planinskega bataljona v Ljubljani druga ustmena javna licitacija za prodajo govejih kosti.

Borze

22. maja.

Na ljubljanski borzi se oficielni tečaji deviz niso znatneje spremenili, le deviza Berlin je popuščala. Avstrijski šiling notira v privatnem kliringu 9.37 do 9.50 (v Zagrebu promet po 9.4650), za španske pezete pa je nadalje povpraševanje po 6.45 (v Zagrebu promet po 6.25). Angleški funti so se v Zagrebu trgovali v privatnem kliringu po 252.50.

Na zagrebškem efektnem tržišču ni bilo zabeležiti večjih sprememb. Zaključki so bili zabeleženi v 7% investicijskem posojilu po 70.50, v 7% Blairovem posojilu po 53 in 7% Seligmanovem posojilu po 55.50.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2312.35 — 2323.71, Berlin 1341.25—1352.05, Bruselj 796.91 do 800.85, Curih 1108.35—1113.85, London 173.43—175.02, Newyork 3373.55—3401.81, Pariz 225.07—226.19, Praga 141.95—142.81 Trst 289.46—291.86 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.37 do 9.50.

Curih. Pariz 20.30, London 15.66 Newyork 306.375, Bruselj 71.85, Milan 26.1650, Madrid 42.15, Amsterdam 208.50, Berlin 121.1750, Dunaj 57.55, Stockholm 80.85, Oslo 78.70, Kobenhavn 69.95, Praga 12.8075, Varšava 58.1250, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 10.69, London 27.51, Milan 45.70, Newyork 535.91, Pariz 35.58, Praga 21.79, Curih 174.89 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 305 — 308, 7% investicijsko 70 — 71, 7% Blair 51 — 51.50, 8% Blair 55 — 56, 4% agrarne 37 — 38, 6% begluške 53 — 53.50.

Zagreb. Državne vrednote: 7% investicijsko posojilo 70.50 — 71, 4% agrarne 51 do 53, 7% Drž. hipotekarna banka 65.50 — 68; delnice: Narodna banka 4150 den., Privil. agrarna banka 214 — 216, Gutmann 80 bl., Šećerana Osijek 130 — 150, Trbovlje 87.50 do 90, Isis 20 bl.

Beograd. Vojna škoda 308 zaklj., za september 308 — 309, 7% investicijsko 71.50 bl., 4% agrarne 37 — 38, 6% begluške 54 do 54.25, 8% Blair 56 den., 7% 65 — 66, Narodna banka 4050 — 4065, Priv. agrarna banka 215 zaklj.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 11.50, Državne železnice 14.85, Ruše 7, Trboveljska 11.06, Alpine-Montan. 11, Šećerana 16.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago, 22. maja.** Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 89.875, za julij 88.50, za september 89; **koruza:** za julij 51.50, za september 53.

+ **Winnipeg, 22. maja.** Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 69, za julij 70, za avgust 71.875.

Sečna kislina je strup človeškega telesa.

Najprej se občuti nejevolja, lahka razdražljivost, glavobol, utrudljivost, nervoznost, slabo spanje, male bolečine, nemirno srce: vsi znaki notranjega zastrupljenja in slabe krvi. Na organih, kjer se useda največ sečna kislina, se bolezen dalje razvije: ledvice, jetra, srce, krvne žile, skleroza, giht itd. Najuspešnejši mineral za raztapanje in izločanje sečne kisline je litij, a

Radenska slatina

je najjačja litijska prirodna voda cele Jugoslavije, zato tudi najuspešnejše naravno sredstvo zoper razne notranje bolezni.

+ **Ljubljanska borza** (22. t. m.) Tendenca za žito čvrsta. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica (po mlevski tarifi):** baška, 79-80 kg po 182.50 — 185; baška, 80 kg po 185 do 187.50; **koruza** (po mlevski tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za maj 135 — 137.50; **moka:** baška »0« po 275—280, banatska 282.50 — 285.

+ **Novosadska blagovna borza** (22. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet je bil slab. **Pšenica:** baška okolica Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška, sremska 125 — 127.50; baška okolica Sombor, gornjebanatska 122.50 — 125; baška potiska 130 — 132.50; ladja Tisa 135 — 137.50; banatska 120 do 122.50; slavonska 127 — 130; banatska ladja Begej 132.50 — 135. **Oves:** baški, sremski, slavonski, banatski 92.50 — 95. — **Koruza:** baška, sremska 726 — 78; okolica Sombor 77 — 79; banatna 73. — 75; ladja Begej 79 — 80; ladja Tisa in Dunav 80 — 81. — **Moka:** baška, banatska »0g« in »0gg« 200 — 220; »2« 180 — 200; »5« 160 — 180; »6« 135 — 155; »7« 100 — 110; »8« 95—100; sremska slavonska »0g« in »0gg« 200—210; »2« 180 — 190; »5« 160 — 170; »6« 135 do 155; »7« 100 — 110; »8« 95 — 100. **Otrobi:** baški, sremski 87.50—90; banatski 85—87.50; baški ladja 97.50 — 100.

+ **Somborska blagovna borza** (22. maja). Tendenca nespremenjena. Promet 45 vagonov. **Pšenica:** baška, okol. Sombora, sremska, banatska 120 do 122.50; gornjebaška, slavonska 122.50—125; baška in banatska potiska 127.50 do 130. **Oves:** baški, sremski, slavonski 90 do 95. **Koruza:** baška 76—78; za junij - julij 80—82.

ŽIVINA.

+ **Mariborski sejem za živino.** Na sejem 22. t. m. so prignali 626 glav živine, in sicer 18 konj, 16 bikov, 157 volov, 410 krav in 25 telet. Kupčija je bila dobra, prodanih je bilo 313 glav. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile: debeli voli 3 do 4 Din, poldebeli 2 — 2.50, voli za rejo 2 — 3.25, biki za klanje 2.75 — 3.25, klavne krave debele 2.75 — 3.25, plemenske 1.75 — 2.25, klobasarice 1.75 — 2, molznice in breje 2.25 do 2.50, mlada živina 3.25 — 3.75, teleta 4.50 do 5 Din za kg. Cene mesu: voli I. 8 do 10 Din, voli II. 6 — 8, meso bikov, krav in telic 5 do 6, teletina I. 8 do 12, teletina II. 6 do 10, sveža svinjina 12 do 15 Din. za kg.

Iz Beograda v Pančevo

Beograd, 22. maja

Dela na dunavskem mostu in pančevski progi so počivala vso zimo in tudi dobršen del pomladi, s prvim majnikom pa se je zopet začelo delati in celo precej hitro.

Kakor znano, je železna konstrukcija dunavskega mostu že zdavnaj dovršena in jo treba izdelati le železniški tir, cestišče in hodnik za pešce. Železniški tir se napravi, ko se dovolj vleže prožni nasip na pančevskem barju. Zato pa je tvrdka Batignol pričela sedaj izgotavljati cestišče in pešpot. Sedaj se po mostu polaga betonska podlaga in robniki. Na viaduktu pa se na pančevski strani že asfaltira. Vsa ta dela bodo dovršena v treh mesecih. Drugače pa je s cesto po pančevskem barju in mostom čez Tamiš (cesta ne bo vodila čez železniški tamiški most, temveč poseben), ki bosta rabila vozovnemu prometu in pešcem. Cesta in most nista niti še dokončno projektirana, ali se upa, da bo ministrstvo za javna dela v kratkem storilo vse potrebno v tem pogledu. V ostalem pa bo sedaj, ko je barje že skoraj popolnoma osušeno, itak vožnja in hoja mogoca tudi po sedanjih vaških potih. Peš se bo moglo iz Beograda v Pančevo vsekako že letošnje jeseni.

Dela na železniški progi se vrše v velikem obsegu. Na beograjski strani se gradi ranžirna postaja v bližini občinske klavnice. Obenem se grade tudi trije podvozi: v ulici maršala Pilsudskega 260 m dolg, v Dubrovački 230 m dolg, tretji pa ob skladiščih Prometne banke z odprtino 32 m.

Železniška proga, ki bo vezala Beograd s Pančevim, bo dolga 26 kilometrov in bo tekla po nasipu, ki se dviga od enega do 11 metrov nad okolico. Tu je 900.000 kubičnih metrov prstenega nasipa, okoli 500 tisoč kubičnih metrov pa zidu in kamna. Dela napredujejo tu zelo hitro, da bodo menda dovršena še pred pogodbenim rokom. Doslej se je dovršila že dobra tretjina. Nasipa, ki vodita s pančevskega barja na dunavski in tamiški most, sta že dovršena. Prvi je visok 11 m in meri v dolžino poldrug kilometer, drugi pa je visok 10 m, dolg pa en kilometer. Na progi bo osem čuvajnic, ki se tudi že zidajo.

Vsa dela na železniški progi z obema mostovoma vred, dunavskim in tamiškim, morajo biti dovršena do jeseni prihodnjega leta, tako da se more proga tedaj izročiti prometu. Sodeč po hitrici, s katero se dela sedaj, bo tudi v resnici tako, če ne pridejo vmes kake prav posebne ovire. Zveza z glavno beograjsko postajo pa bo vodila seveda okoli trdnjave po dunavski in savski obali, ker za predor pod mestom in nameravano temeljito preuredbo glavne postaje ni sredstev. Za to bo pač treba počakati boljših časov.

Hitrostni rekord ameriškega poštnega letala

Neko ameriško letalo za prevažanje pošte je postavilo te dni nov hitrostni rekord. Preletelo je skoro 4000 km dolgo progo Los Angeles — New York v enajstih urah 31 minutah in je letelo s povprečno brzino 360 kilometrov na uro. Medpotoma se je ustavilo v Kansas City Postanek je trajal samo deset minut. V tem času je pilot oddal in prevzel pošto ter obnovil potrebne zaloge goriva.

Pokopani reševalci

Dve eksploziji treskavih plinov pri Monsu — V rudnik, kjer leži 31 žrtev, bodo napeljali vodo

Sredi prošlega tedna se je primerila v belgijskem premogovniku Fief de Lambrechies pri Monsu blizu francoske državne meje strahovita rudniška eksplozija. Vneli so se treskavi plini in v rovih je nastal zadušljiv ogenj.

V trenutku nesreče je bilo pod zemljo 48 rudarjev. Nekateri so se v naglici rešili z begom, a ko so prišli iz rova, so bili strašno ožgani. Rudarske družine, ki so na ta način izvedele, kaj se je zgodilo v rudniku, so navalile z materami, ženami in otroki ponesrečencev k vodstvu obrata in so zahtevale, naj odide v rove nemudoma reševalna odprava.

Ravnatelj rudnika je poklical vodilnega inženjerja, ki pa je svaril pred takšnim prenagljenim korakom. Toda svojci niso odnehali in direktor se je res dal omajati ter obljubil množici, da pojde z reševalnim oddelkom in tremi inženjerji v goreče podzemlje. Ko pa so se pogreznili reševalci komaj 20 m globoko, se je eksplozija ponovila. Sedem reševalcev je strahoma pobegnilo na prosto, ostali so se zadušili. Med njimi je tudi vodja obrata.

Belgijski kralj med rudarskimi družinami

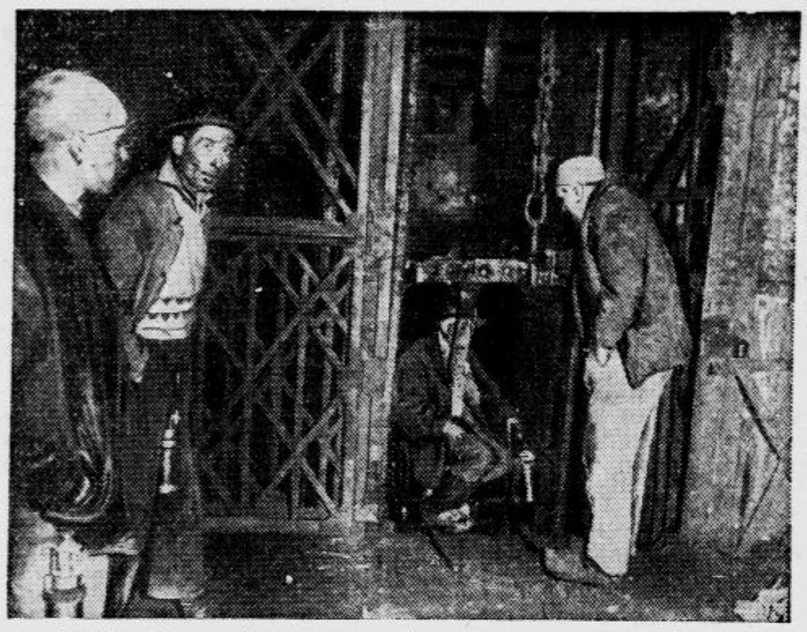

Dvigalo prinaša ranjenca na površje

Reševalna kolona je štela 24 oseb. Kmalu potem, ko se je spustila v rudnik, je priteklel skozi vhod rudar in začel s strahotno preinačenim obrazom pripovedovati, da se je v rovu ponovila drama, ki je dan poprej pobrala toliko rudarskih življenj.

Katastrofa se je primerila v bližini, kjer je smrt prejšnji dan neusmiljeno kosila. Za tem rudarjem, ki je ljudem oznanil strahotno novico, so pridrli iz rudnika še nekateri, v vsem sedem oseb, ki so komaj ušli smrti. Vsi so bili prepadeni in niso mogli od prestanega strahu in razburjenja spraviti iz ust niti besedice. V lambrechieškem revirju je vest o ponovni katastrofi učinkovala porazno, tembolj, ker se je izkazalo, da ni mogoče niti vseh žrtev prve eksplozije potegniti iz jame smrti.

Kljub temu pa je odšla v rudnik druga reševalna kolona, ki je s skrajnim naporom potegnila na dan nekaj rudarskih trupel. Pri agnosciranju teh žrtev so se odigravali pretresljivi prizori. Tako je neka žena v trenutku, ko so stopili rudniški samaritani iz rova, spoznala na nosilih svojega moža. Dobila je živčni napad. Množica jo je jedva zadržala, da si še sama ni vzela življenja v navalu obupa.

Druga katastrofa je tembolj obžalovanja vredna, ker se je primerila zgolj po neprevidnosti rudniškega ravnatelja, ki je kljub svarilom vodilnega inženjerja dovolil, da so odšli reševalci v rov. Usoda je hotela, da je pri tem sam izgubil življenje, prav tako pa je zakrivil smrt treh inženjerjev, ki so vedeli, da gredo najbrže v pogubo, a ga niso mogli odvrniti od njegove namere.

V Belgiji je zaradi nesreče zavladala splošna narodna žalost. Parlament je, čim je doznal za katastrofo, odgodil zasedanje ter zaključil svoje delo z žalno sejo. Kralj Leopold je v spremstvu notranjega ministra in ministra za javna dela odšel v Mons, kjer je obiskal več družin ponesrečenih rudarjev in tolažil obupane svojce. Obe katastrofi sta zahtevali 55 žrtev, ker je naknadno umrl tudi en rudar, ki je bil v trenutku rešitve pri življenju.

Razburjenje prebivalstva je velikansko. Še vedno oblegajo vhod v premogovnik razžaloščeni svojci in čakajo prilike, da bi smeli stopiti v rov, ki jim je ugrabil sinove, može in očete. Oblast pa je zaradi možnosti nadaljnjih eksplozij dala strogo zastražiti vhode v podzemlje in ne dovoli nikomur vstopa. Raznašajo se celo govorice, da bodo rove zazidali in spustili vanje vodo, da se preprečijo morebitne naknadne eksplozije, ki so v sedanjem položaju še vedno mogoče.

Srečniki, ki so utekli smrti

Pod zemljo je šel živ, iz rudnika se vrača mrtev

IVERI

Življenje je bogato, ker je otrok, in tragično, ker je mati.

Marsikateri samotar je strahopeten razdiralec, ki beži pred ljudmi, da bi ga razdiranje ne zavedlo v priložnosti.

Nič ni nevarnejšega od neumnosti, ki ni več nedolžna.

Veliko postaja nevarno, če se približuje, malo pa, če beži.

Sence pritlikavcev so velikani.

Obisti so povprečno 12 cm visoke, 6 cm široke in 3.5 cm debele.

Toča v tokajskem ozemlju

Prošli torek so imeli v okolici Egyalja na Madžarskem, kjer uspeva trs, ki daje grozdje za tokajca, hudo nevihto s točo. Neurje je napravilo ogromno škodo zlasti v Tallyji, kjer je padala toča, debela kakor orehi. Vinski zarod je mestoma do 70 odst. uničen. Na mnogih mestih je toča prebila strehe hiš in skednjev.

Dillinger v Michiganu

V Flintu (Michigan) je bil te dni izvršen napad na ondotno banko. Kratko pred napadom se je ustavil pred poslopjem banke oklopni avtomobil, ki je pripeljal 100 tisoč dolarjev gotovine.

Neki očividec pripoveduje, da je videl, kako se je ustavil kmalu za oklopnim avtomobilom osebni avto, v katerem je sedelo pet moških in ena ženska. Bili so oboroženi z repetirnimi samokresi. Medtem, ko so prenašali iz oklopnega avtomobila denar v zakladnico, je vozil gor in dol po ulici še drugi avto, v katerem sta sedela moški in ženska. Tudi ta dva sta bila oborožena z nabitimi samokresi. Očividec, ki je vse to opisal, pripoveduje, da je spoznal v enem izmed banditov, ki so po odhodu oklopnega avtomobila navalili na banko ter jo oplenili, bandita Dillingerja.

Zaradi stenice

Sodišče v Los Angelesu je obsodilo lastnika nekega odličnega hotela v tem mestu na plačilo 7000 dolarjev neki mladi filmski igralki, ki je prenočila v tem hotelu in jo je stenica ponoči ugriznila v obraz. Igralka bi morala naslednjega dne nastopiti v nekem filmu, toda režiser jo je zaradi otekline v obrazu zavrnil.

Finska naselbina zgorela

V petek je izbruhnil zaradi velike suše in ugodnega vetra v finski vasi Kannus požar, ki je upepelil 50 hiš. Zgorelo je tudi župnišče, šola in edina restavracija.

Psa rešil, sebe pogubil

Društvo za zaščito živali v Filadelfiji je odlikovalo z zlato svetinjo za hrabrost malega Edvarda Allena, ki je rešil svojega psa pred kolesi drvečega brzega vlaka. K nesreči se mu sam ni mogel izogniti in mu je odrezalo obe nogi

Brezžična železnica

Nov izum Nikole Tesle

Iz Amerike poročajo, da je našemu slavnemu rojaku, izumitelju Nikoli Tesli uspel nov izum, ki pomeni ogromen prevrat v uporabi prometnih sredstev. Brezžični prenos električne energije je izpopolnil v takšni meri, da je mogel iz neke električne centrale ravnati z brezžičnimi valovi vožnjo celega vlaka.

Poskusi v malem so tako izborno uspeli, da jih bodo ponovili sedaj v ozemlju niagarskih slapov na železniški progi, ki meri 60 km. Na tej progi bo obratoval vlak, ki bo prejemal svojo energijo po brezžični poti iz električne centrale ob slapovih. V znanstvenih in tehn. krogih Amerike so zbudili Teslovi poskusi seveda ogromno pozornost in z napetostjo pričakujejo, kakšen bo izid teh poskusov na veliko.

Piccardovi načrti

Pionir stratosfernih poletov se hoče dvigniti 30 km nad zemljo

Po prvem dvigu v stratosfero je prof. Piccard obljubil svoji ženi in otrokom, da ne bo nikoli več ponovil tveganega poskusa z balonom v velike višine. Toda ni dolgo trajalo, ko je povzel z asistentom prof. Cosynsom drugi polet v kraljestvo kozmičnih žarkov. Sreča mu je bila naklonjena, vrnil se je srečno na zemljo. Po tem poletu je zopet dal obljubo, da ne bo nikoli več ponovil nevarnega eksperimenta.

Zdaj pa poročajo iz Bruslja, da pripravlja Piccard z znanim fizikom Maxom Cosynsom tretji polet v stratosfero. Govorilo se je, da pojde tokrat v zrak Cosyns z nekim dijakom. Toda stratosferni rekord Američana Seattleja, ki je dosegel 18.616 metrov višine (in so ga pozneje prekosili Rusi), ne da Piccardu miru. Zdaj mu ni več toliko do tega, da bi prekosil višinske rekorde v stratosferi, kakor do tega, da napravi novo odkritje v svetu kozmičnih žarkov.

V Belgiji gradijo balon, ki bo imel 60 tisoč kubičnih metrov prostornine in se bo lahko dvignil 30.000 m visoko v zrak. Profesor Piccard je napravil za ta podvig načrte, ki predvidevajo pri balonu hermetično zaprto kabino iz aluminija. Balon bodo napolnili samo s 1300 kubičnimi metri plina. Ta plin se bo polagoma tako razširil, da se bo plašč balona napolnil šele v višini 20 km nad zemljo.

Stroški novega balona bodo znašali 1 milijon belgijskih frankov. Piccard pravi, da gre zaenkrat samo za znanstveni eksperiment, a kolikor ga svet pozna, ne bo nič čudnega, če bomo nekega dne čitali, da se je nenadoma dvignil v zrak z namenom, da premaga stratosfero in napravi v področju raziskovanja kozmičnih žarkov novo odkritje.

Granata zažgala gozd

Beg divjih prašičev in jelenov

Ob Hartmannsweilerkopfu v Vogezih, kjer so se v svetovni vojni vršili najhujši boji, je nastal na čuden način velik požar. Neki gozdar je odkril v goščavi kakšnih 30 nerazpočenih granat, ki so ležale tam še iz vojnega časa. Opozoril je vojaško oblast, ki je poslala tja četo vojakov, da nevarnost odpravijo.

Uničili so že več granat, ko je več žarečih granatnih drobcev zažgalo suho travo. V hudem vetru se je ogenj tako hitro razširil na ves gozd, da ga niso mogli na noben način lokalizirati. Cele črede divjih prašičev in jelenov so se razbežale na vse strani, eksplozije še ne uničenih granat so gasilna moštva postavljale v smrtno nevarnost. Požara doslej še niso mogli pogasiti.

Najsamotnejši poklic

V Adelaide v Avstraliji se je vrnil po 52-letnem izvrševanju najsamotnejšega poklica na svetu neki W. Holtze, da bi užival zasluženi pokoj.

Holtze je 52 let oskrboval sredi avstralske celine dvojni kabel brzojavne proge, ki veže avstralski jug in sever, od Adelaida do Darwina. Njegova samotnost je bila neredko večja nego Robinzonova. Brzojavna proga je dolga 3200 km in ob njej so v velikanskih presledkih postavljeni čuvaji, ki pazijo, da se proga ne pokvari. Le redko se čuvaji srečajo. Vsak ima svojo hišico, vrt in svoje živali, mnogi tudi svoje družine, a Holtze je živel vedno sam. Ta služba ob progi je bila določena sicer le na tri leta, marsikateri med čuvaji pa je ne spreminjajo radi. Rekord med vsemi je odnesel Holtze, ki je v tej samotni službi zdržal več nego pol stoletja.

Žrtev je, krvnika ni

V Budimpešti je sodišče obsodilo 23letnega kovaškega pomočnika Szaboja zaradi umora nekega orožnika na smrt na vešalih. Nastale pa so težave zaradi justifikacije, ker je Madžarska trenutno brez krvnika. Dosedanji krvnik Kovacs je bil nedavno obsojen in odpuščen iz službe. Madžarski juristi močno ugibajo, kaj bo vlada ukrenila spričo tega slučaja. Mogoče bo, da se izogne prestopku, predlagala obsojenca v pomiloščenje na dosmrtno ječo, mogoče pa bo odgodila izvršitev smrtne kazni, dokler ne bo imenovan nov krvnik.

Kisla reka

V Kolumbiji, mimo še delujočega ognjenika Puracéja, teče Jesihova reka (Rio Vinagre). Ta reka ne nosi zaman svojega imena, okus njene vode je kisel. Seveda ne prihaja to od jesiha, temveč od 11 promilov žveplene in 9 promilov solne kisline, ki izvirata menda iz vulkana Puraceja. Nobena riba ne more živeti v tej reki, ki je prav za prav del reke Kavke in se izliva po 680 milj dolgem teku v Magdalensko reko.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Nova bivališča jamskega človeka

Iz Moskve poročajo, da so v bližini postaje Karatuli odkrili jamo, ki jo je rabil človek iz kamene dobe za svoje bivališče. Poleg številnega orodja iz kremenca so našli v njej tudi ostanke jamskih medvedov, turov in drugih velikih izumrlih živali.

VSAK DAN ENA

Pesnik Heredia je bival v Parizu nekaj časa v podstrešju silno visoke hiše. Vprašali so ga, zakaj stanuje tako visoko.

»Občujem z bogovi,« je odvrnil Heredia«, in je prav, da jim prikrajšam del poti, ko prihajajo k meni.«

ANEKDOTA

Pogovor

»To je šarmantna ženska, moja velika ljubezen!«

»In vendar je ne vzamete za ženo!«

SPORT

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za moštva

V soboto in nedeljo na igrišču Primorja

Prijave po vsej državi so že zaključene! Oba ljubljanska kluba Ilirija in Primorje, sta prijavila dosedaj rekordno število tekmovalcev 235 (Ilirija 106 in Primorje 129). To ogromno število atletov je najvišje, kar ga je kdaj bilo na naših tekališčih!

Borbo v Ljubljani je treba oceniti z dveh vidikov! Za lokalni prestiž se bosta dolgoletna nasprotnika Ljubljane, Ilirija in Primorje, borila za naslov prvaka Ljubljane. V jugoslovenski lahki atletiki pa se mora Primorje, ki je od lani državni lahkoatletski prvak za moštva, najbolj resno boriti proti trem nevarnim naskakovalcem, Concordiji, Hašku in Iliriji, ki vsi stremijo za tem častnim naslovom. Ilirija sama, ki je lani zasedla za Pančevom šele peto mesto, posebej resno stremi, da bi se dvignila bolj proti čelu tabele ali celo prav na vrh. Med prijavljenimi atleti čitamo imena iz vzorne sokolske vrste, ki bi morala zastopati jugoslovenske barve na svetovnem prvenstvu v Budimpešti.

Kaj pa dosedanji državni prvak Primorje!? Po ponesrečenem prvem večjem nastopu v letošnji sezoni na cross country prvenstvu Jugoslavije v Zagrebu, kjer je moral po dveletnem primatu oddati naslov državnega prvaka svojemu največjemu nasprotniku Iliriji, je vsa atletska ekipa spet oživela. Od tedaj so pristopili v njene vrste celo mnogi novi talenti, ki so spet ojačali njeno silo.

Ako razporedimo to, za naše prilike ogromno število tekmovalcev na posamezne discipline, vidimo, da je največ prijavljenih za sprinterske in srednje proge ter za skoka v daljino in višino in za met diska. Medtem ko prevladuje Primorje v večini tekov, stafeti in troskoku, je Ilirija na boljšem v vseh metih, skokih v daljino in ob palici ter v tekih na dolge proge.

Zaradi zanimivosti priobčujemo skupne prijave, kakor tudi ločene po disciplinah:

Tek 100 m: 136 prijavljenih, Primorje 81, Ilirija 55; tek 200 m: 101, P. 62, I. 39; tek 400 m: 49, P. 39, I. 10; tek 800 m: 44, P. 28, I. 16; tek 1500 m: 60, P. 28, I. 32; tek 5000 m: 28, P. 12, I. 16; tek 10.000 m: 15, P. 1!, I. 14; stafeta 4×100 m: 155, (okoli 38 stafet); P. 114 in okoli 28 stafet, I. 41 in okoli 10 stafet!) skok v daljino: 53, P. 23, I. 30; skok v višino: 72, P. 41, I. 31; troskok: 23, P. 16, I. 7; skok ob palici: 22, P. 3, I. 19!; met krogle: 34; P. 11, I. 23; met diska: 49, P. 23, I. 26; met kopja: 9, P. 4, I. 5; met kladiva: 13, P. 3, I. 10.

Dosedaj so smeli tekmovalci nastopiti pri državnih prvenstvih za moštva v največ šestih disciplinah vštevši semkaj tudi stafeto 4×200 m, letos je bilo število disciplin reducirano na štiri! Ogromno število prijav je z ozirom na to redukcijo zelo čudno, tako da se moramo vprašati, ali bosta oba kluba letos sploh mogla doseči rekordno število točk, ki sta jih dosegla (Primorje 107,037.615; Ilirija 44,523.65). Ker poznamo resno delo in stremljenje za napredkom pri obeh klubih, smo prepričani, da bodo uspehi obeh klubov celo večji od maksima!

Prvi odlični reprezentanti naše lahke atletike: dr. Perpar, Valtrič, Deržaj, Vidmajer itd. so dobili številno gardo naslednikov in bodo kot orači ledine v slovenski lahki atletiki — lahko s ponosom občudovali sadove svojega dela.

Letošnje balkanske igre v Zagrebu bodo druga revija našega kvantitativnega in kvalitativnega napredka. Naši atleti bodo za to poskrbeli. Ljubljansko občinstvo pa naj oba dneva napolni igrišče in tako tudi s svoje strani priloži obol za priprave k še večjemu napredku!

V nekaj vrstah. Iz binkoštne nogometne kronike povzemamo še naslednje pomembnejše dogodke: V tekmi za pokal »sedmih« je igral Hajduk na svojih tleh z Gradjanskim in zmagal s 3:0 (0:0). V tabeli vodi še zmerom BASK. — BSK je bil v ponedeljek v Osijeku in je igral s tamošnjo reprezentanco »samo« neodločno 3:3. — Zagrebška Concordia je bila dva dni v Slav. Brodu in je zmagala prvič nad Marsonijo s 5:3, drugič pa nad reprezentanco Broda z 1:0. — V Čakovcu je gostovala graška Austrija in zmagala najprej s 4:2, drugo igro je izgubila s 3:5. Nasprotnik je bil ČSK, ki gostuje to nedeljo v prv. tekmi proti Iliriji v Ljubljani. — V Nizzi je doživel katastrofalen poraz zmagovalec v tekmah za angleški pokal Manchester City, ki je na velikem mednarodnem turnirju izgubil tekmo z FC Milanom z 0:5! Po obeh porazih Angležev v Budimpešti in v Pragi je to že tretji udarec za klasični angleški nogomet. — Dunajski Sportklub je izgubil dve igri v Španiji proti FC Barceloni z 2:3 in 1:5. Skoraj preveč... — Poljaki so na turneji po severu in so prvo igro proti reprezentanci izgubili z 0:4. Začetek ni prida. — Prvenstvena hazenska tekma med BSK in Jugoslavijo v Beogradu je bila ob 4:3 za modre prekinjena, ker se je igralka Jugoslavije dejansko lotila slabega sodnika. Dosedaj menda edinstveni primer med ženskami na zelenem polju!

Binkoštni nogomet v Domžalah. Agilni SK Domžale je povabil za binkošti v goste celovški klub Austrijo, ki je poslala v Domžale precej močno enajstorico. Austria je v Domžalah znan in cenjen klub, saj je tu nastopila že v tretjič. V nedeljo je igrala proti Domžalam in dosegla le neodločen rezultat 2 : 2 (1 : 1). Igra obeh enajstoric je bila enakovredna. Gostje so v tehničnem pogledu nadkriljevali domačine in nudilo Domžalcem priliko, da se naučijo marsikaj koristnega. Odličen je bil njihov vratar, v napadu pa sta bila najboljša levi krilec in srednji napadalec. Enajstorica Domžal je nastopila v oslabljeni postavi brez Jovića, V. Janežiča in Staneta Kovača. Igra je bila brez onega elana in ostrega tempa, ki je lasten domžalskemu klubu. Najboljši del moštva je bila tudi to pot obramba, ki je uspešno razdirala vse akcije nasprotnega napada. V napadu se je posebno odlikoval Amon, ki je zabil oba gola. Ako bi bil napad količkaj odločen, bi Domžale izvojevale proti močnemu nasprotniku prav lepo zmago. V ponedeljek so Celovčani nastopili proti kombinirani enajstorici obeh domžalskih klubov in zmagali s 4 : 1. Domžalska reprezentanca ni bila najmočneje sestavljena in je pokazala še mlačnejšo igro kot prejšnji dan Domžale. Austria se je zelo potrudila in je zmago popolnoma zaslužila. Edini gol za Domžale je zabil Šme. Publike je bilo oba dneva dovolj. Sodnik g. Gottwald je sodil v ponedeljek v večje zadovoljstvo kot pa v nedeljo. Obe tekmi sta bili zelo fair in uspela propaganda za nogomet.

Podsavezna tekma med SK Celjem in SK Rapidom v Mariboru, ki bi bila morala po sklepu LNP biti odigrana na binkoštno nedeljo v Celju, je bila odpovedana, ker je SK Celje vložil protest zaradi prepozne določitve tekme. LNP je to tekmo odgodil na 27. t. m. SK Celje je tudi proti temu vložil protest in zahteva, da se prej odigrajo še vse jeseni izostale podsavezne tekme. Vse tekme pa se naj odigrajo na prvotno določenih igriščih. Ker je prišlo lani pri tekmi SK Rapid : SK Celje na Glaziji v Celju zaradi nesportnega obnašanja nekaterih igračev Rapida do izgredov, SK Celje ne more več jamčiti za miren potek tekme z mariborskim Rapidom v Celju.

Zbor sodnikov JLAS v Ljubljani. Prijave za polaganje lahkoatletskih sodniških izpitov sprejemajo do 28. t. m. inž. Baltič, Ljubljana, Gajeva ulica 1 in g. Megušar, Prekmurska 1. Prijave je poslati priporočeno s prijavnino Din 50. Izpitni termini se objavijo v časopisih. **Sodniški zbor za državno prvenstvo moštev v Ljubljani.** Vodstvo tekmovanja geom. Černe, pomočnik dr. Kuhelj; vrhovni sodnik Windisch, pomočnik Gregorič; reditelji starta Megušar, dr. Alujević; glavni sodnik za skoke in mete Kos; starter za teke Luin, starter za skoke Mihel, starter za mete Kermavner sodniki za skoke in mete: Cimperman, Pevalek, inž. Baltič, Stepišnik; zapisnikar S. Sancin, pomočnik Potokar; časomerilci: Grünfeld, Gorjanc, Keber, Gregorič, Cek, Karoa, Windisch, Vidic, Černe, Stepišnik; števec krogov Bradač; službeni nadzorniki proge geom. Černe, Bradač, S. Sancin; sodniki na predajah: Cimperman, inž. Baltič, Stepišnik, Pevalek, Mihel, Kermavner, Kos; megafonisti: S. Sancin, Megušar; zdravnik dr. Prodan; izvestitelj za tisk Kermavner. Vsi imenovani morajo sodelovati. Sestanek junija pol ure pred pričetkom tekmovanja.

Ustanovitev kolesarske sekcije »Perun« pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na binkoštno nedeljo se je ustanovila pri Sv. Lenartu v Slov. goricah četrta kolesarska sekcija kluba slovenskih kolesarjev in motociklistov »Perun« v Mariboru. Z ustanovitvijo nove sekcije je »Perun« pridobil zopet lepo postojanko in združil veliko število podeželskih kolesarjev pod svoje okrilje. Ustanovni občni zbor je vodil g. Kukovec, ki je uvodoma orisal in poudaril potrebo združitve vseh šentlenarških kolesarjev v močno organizacijo. Kot zastopniki matice »Peruna« so občnemu zboru prisostvovali gg. A. Hlebš, Ivan Kvas, F. Jaki, za motosekcijo pa gg. O. Crepinko, M. Višer in E. Fašing. Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava: načelnik Alojz Kukovec, podnačelnica Ivanka Polančeva, tajnik Hinko Brumen, blagajnik Franjo Arnuš; odborniki: J. Kocbek, A. Mulec, P. Pogar, I. Stelcar; nadzornika: O. Križan, P. Senčar; tehnični referent Ivan Kranjc. Po končanem ustanovnem občnem zboru je takoj pristopilo nad 20 članov, tako da je naš agilni »Perun« ponovno narastel za nad 40 članov.

Kolesarska dirka Celje — Rimske toplice — Laško. Klub slov. kolesarjev v Celju priredi v nedeljo 27. t. m. klubsko dirko na progi Celje — Rimske toplice — Laško (25 km). Start ob 14. pred gostilno Radej na Bregu pri Celju, cilj okrog 15. pred hotelom Henke v Laškem. Obenem bo tudi kolesarski izlet v Laško. Prijave za dirko sprejema g. A. Šumer, Celje, Prešernova ulica.

Zanimiva old-boy tekma v Celju. V nedeljo 27. t. m. ob 10. dopoldne bo na sportnem igrišču pri »Skalni kleti« nogometna tekma med old-boy moštvoma celjske podružnice »Merkurja« in Atletikov. Moštvi se marljivo pripravljata na odločilno bitko. Občinstvo bo gotovo prišlo na svoj račun. Atrakcija dneva bo gostovanje Jugo-Schmelinga v golu »Merkurja«. Dobiček tekme je namenjen dobrodelnim svrham. Podrobnosti bomo še objavili.

Koturaški podsavez »Ljubljana«. Seja upravnega odbora podsaveza »Ljubljana« bo v četrtek ob 20. v posebni sobi gostilne pri »Amerikancu«. Vsi odborniki točno!

LTTP. (Službeno.) Danes ob 18.30 seja upravnega odbora v posebni sobi restavracije Emona. Važno; udeležba vseh potrebna!

Službeno iz LHP. Drevi ob 18.30 v damskem salonu kavarne Emona redna seja u. o. Vabljeni so vsi člani uprave.

SK Ilirija. (Nogometna sekcija.) Trening za prvo moštvo bo danes od 18. dalje na Stadionu. Zaradi prvenstvenih tekem vsi in točno! — **(Lahkoatletska sekcija.)** Jutri ob 19. na igrišču sestanek vseh članov, ki so prijavljeni za državno prvenstvo za moštva. Sestanek je važen za vse, zato je udeležba za vse strogo obvezna in nujno potrebna. Obvestite se med seboj. Na sestanku se bodo izdala važna navodila za tekmovanje.

TKD Atena. Danes ob 18. trening na igrišču, obvezen za vse članice.

Radio

Sreda, 23. maja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — **12.45: Poročila.** — 16: Romorna glasba radio kvinteta. — 18.30: O verstvih (F. Terseglav). — 19: Radio orkester. — 19.30: Literarna ura: Knjižni pregled (Lud. Mrzel). — 20: Simfonični koncert (Beethoven), izvaja radio orkester. — 20.30: Violinski koncert Roberta Primožica s spremljevanjem radio orkestra. — 21.15: Klavirski koncert C-mol, izvaja Božena Mucha s spremljevanjem radio orkestra. — 22: Čas, poročila, lahka glasba na ploščah.

Četrtek, 24. maja.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — **12.45: Poročila.** — 13: Čas, plošče. — 18: O človeku (dr. Škerlj). — 18.30: Srbonrvaščina. — 19: Plošče po željah poslušalcev. — 19.30: Pogovor s poslušalci. — 20: Ura sladkih melodij, izvajata gg. Marko Jelačin in Oton Vondrasek (pianist).

BEOGRAD 17: Orkestralen in pevski koncert. — 19: Plošče. — 20: Zborovski koncert. — 22: Ciganska godba. — 22.45: Plošče. — **ZAGREB** 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.15: Plesna glasba. — **PRAGA** 19.30: Prenos opere iz gledališča. — **BRNO** 19.30: Prenos opere iz Prage. — **VARŠAVA** 20.02: Koncert orkestra in solistov. — 22.40: Godba za ples. — **DUNAJ** 12: Dunajski simfoniki. — 16.10: Nastop mladih solistov. — 19.15: Narodni plesi. — 20.15: Dramski večer. — 22.15: Plesna glasba. — **BERLIN** 19.20: Pesmi. — 20.30: Plesni večer. — **KOENIGSBERG** 19: Baletna glasba. — 20.30: Koncert solistov. — 21.15: Plesna glasba. — 22.30: Plošče. — **MUEHLACKER** 20.30: Serenade. — 23: Koncert Beethovnove glasbe. — 22: Nočni koncert na ploščah. — **BUDIMPEŠTA** 17: Koncert orkestra. — 18.50: Pesmi. — 19.35: Slušna igra. — 20.30: Plošče. — 21.50: Ciganska godba. — 22.45: Koncert opernega orkestra. — **RIM** 17.10: Lahka glasba. — 20.45: Mešan glasbeni program.

Na križišču centruma Ljubljane oddamo za 1. avgust v I. nadstropju

komfortno stanovanje

obstoječe: iz 5 velikih sob in dveh kabinetov, primerno tudi za poslovne lokale za:

zdravnike
zobozdravnike
zavarovalnice
odvetnike
agenture
modne salone. 4740

Vprašati v oglasnem oddelku »Jutra«.

GOSTILNA

hiša, enonadstropna, večdružinsko stanovanje; 4 gostilniški lokali, velike kleti, večje gospodarsko poslopje, vse masivno in novo zidano, sredi lepega mesta tik uradov; krasen vrt in 6 oralov zemlje; kompleten gostilniški in gospodarski inventar, se ugodno proda ali pa zamenja za večje arondirano vinogradno ali drugo posestvo. Gostilna je dobičkanosna in dobro uvedena. Proda ali zamenja se zaradi starosti. Točne ponudbe na naslov: Roman Bendé, Gregorčičeva 7 I. 4745

Sokol

Zlet celjske sokolske župe

Priprave na zletišču na Glaziji se bodo pričele te dni, pred vsem s postavljanjem tribune. V soboto dne 9. junija popoldne bodo tekme naraščaja, katerih se bo udeležilo 150 naraščajnikov in naraščajnic izven Celja. Zvečer istega dne bo v primeru lepega vremena na Glaziji akademija. Nastopili bodo posamezni oddelki s telovadnimi točkami, izpopolnjenimi s petjem, za kar je prijavljenih 115 sokolskih pevcev. Vsi ti številni gostje bodo večinoma nastanjeni v skupnih prenočiščih, v telovadnici Sokolskega doma v Gaberju, v telovadnici deške okoliške narodne šole in meščanske šole. Mnogi izmed pevcev, vodnikov in sodnikov (ic) pri tekmah se bodo poslužili prenočišč v lukajšnjih hotelih in ni izključeno, da bo primanjkovalo sob. Župni upravi bi bilo zelo ustreženo, ako bi se med posameznimi našimi člani našli dobrotniki, ki bi bili voljni za tisti večer nuditi prenočišče. Prijave sprejema župna uprava v Celju, Narodni dom.

Cene sedežev na tribuni: I. vrsta 20 Din, II. vrsta 15 Din, III. vrsta 10 Din. Priporočamo, da si udeleženci nabavijo že v naprej vstopnice k sedežem na tribuni, da se jim na dan župnega zleta ne bo treba izpostavljati gneči pred zletno blagajno. — Župna uprava.

Sokol Ljubljana II. poziva vse članstvo, ki se namerava udeležiti pokrajinskega izleta v Sarajevu, da se takoj prijavi danes od 19. ure dalje v pisarni na realki pri br. tajniku Kebru, kjer se bodo dobila vsa navodila.

V ospredju sokolskega zanimanja je sedaj vsekakor sarajevski zlet, ki bo že prihodnji mesec. Računajo, da bo na Vidovdan zbranega v Sarajevu okrog 25.000 sokolskih pripadnikov. Telovadišče bo imelo prostora za okroglo tri tisoč telovadečih in okoli 20 tisoč gledalcev. Zletni odbor že izdaja informativni zletni list, katerega sta izšli dosedaj dve številki. Tudi beograjski radio je pričel s propagandnimi predavanji za zlet. Dosedaj je predaval 26. aprila starosta sarajevske župe br. dr. Besarović o pomenu vidovdanskega zleta in 6. maja br. Miljutin Janjušević o važnosti Sarajeva in bližnje pokrajine za državo v zvezi z zletom. Tretje propagandno predavanje bo imel 7. junija br. dr. Gregor Čremošnik o zgodovini Sarajeva.

Iz življenja na deželi

Iz Škofje Loke

šl— **Škofjeloška podružnica SPD** se je oddolžila v nedeljo svojemu zvestemu prijatelju, zasebnemu uradniku g. Bogušu Burdychu, ki je strmoglavil pred letom dni pod Ljubnikom čez pečine v smrt. Planinci so položili na kraju nesreče pri Kobili lep venec zelenja s črnim trakom in opisom: sodelavcu SPD.

Iz Kranja

r— **Avtobusni izlet v zdravilišče Dobrno** 27. t. m. Odhod ob 4. zjutraj, povratek ob 23. Zajtrk, kosilo, kopanje v toplicah, vožnja tja in nazaj 135 Din za osebo. Prijavite se najkasneje do sobote v trafiki Komatar nasproti hotela »Pošte«.

Iz Tržiča

č— **Avtobusni izlet v zdravilišče Dobrno** 27. t. m. Odhod ob pol 4. zjutraj, povratek ob 23.30 Zajtrk, kosilo, kopanje v toplicah, vožnja 135 Din za osebo. Prijavite se najkasneje do sobote 26. t. m. na avtop. I. Goričan.

Iz Murske Sobote

ms— *Zbor učiteljstva murskosoboškega in lendavskega sreza* se je vršil te dni. Vodil ga je šolski upravitelj g. Gabrijelčič. Za njim je še izpregovoril predsednik sosednega učiteljskega društva šolski upravitelj g. Peternel. Po vsestranski debati o neki pereči zadevi je učitelj g. Hočevar iz Maribora zanimivo govoril o moralni strani učiteljskega stanu. Prav tako zanimivo je bilo tudi predavanje šolskega upravitelja g. Drekonje iz Turnišča, ki je predaval o sodobnem zgodovinskem pouku v osnovni šoli. Obe predavanji sta dosegli mnogo priznanja. H koncu zbora se je oglasil k besedi še zastopnik Kluba prekmurskih akademikov g. Škerlak, ki je naglašal potrebo popolne gimnazije v Murski Soboti. Zbor, ki se je končal popoldne, je pokazal solidarnost učiteljskega stanu v Prekmurju. Želeti bi le bilo, da bi se obe sreski društvi večkrat sestali.

ms— *Mladinska prireditev.* Pod okriljem sreskega odbora Rdečega križa je priredila v Sokolskem domu mladina osnovne šole in realne gimnazije proslavo materinskega dne in dan Jadranske straže. Prvi del programa (deklamacije, pevske in glasbene točke) so izvajali učenci osnovne šole; posvečen je bil našim materam. Mnogo priznanja je bil deležen mladinski pevski zbor, ki ga je vodil učitelj g. Bračko. V početku drugega dela programa, ki so ga izvajali dijaki realne gimnazije, je imel zanimivo predavanje profesor g. Štrukelj o kulturnih in gospodarskih vrednotah Jadranskega morja. Njegovo strokovno predavanje je zapustilo najglobljі vtisk. Ostale točke sporeda so bile deklamacije, solistični nastopi in glasbene točke, ki jih je dobro izvajal dijaški orkester pod vodstvom g. Laha. Mnogo priznanja je dosegel pevski zbor, ki ga je vodil profesor g. Justin. Vsa prireditev je bila prisrčna počastitev naših mater in lepa manifestacija za naš Jadran.

ms— *Šolska kuhinja* je pred dnevi prenehala poslovanje. Pozimi se je ubožnim otrokom razdelilo nad 2000 porcij mleka in kruha. Plemenita akcija je uspela le spričo dobrodelnosti občine in nekaterih trgovcev. Velik del pa prispeva mladina sama, ki pod okriljem RK prireja mladinske igre.

Iz Ptuja

j— Kino bo predvajal v sredo in četrtek ob pol 19. in pol 21. film »Pat in Patachon kot čuvarja morale«. Dodatek Ufin tednik.

KOZJE. Te dni nas je posetil poslanec g. Vekoslav Špindler. Sreski pododbor JNS je sklical sestanek članov, ki so se vabilu v lepem številu odzvali in so sledili z velikim zanimanjem izvajanjem g. poslanca. V krepkih potezah nam je g. poslanec očrtal notranjepolitični položaj. Obravnavala so se še nekatera vprašanja, ki so bolj lokalnega pomena in ki živo zadevajo ves okraj. G. poslanec je obljubil svojo pomoč. Spet smo ugotovili, kako potrebno je, da nas večkrat poseti g. poslanec, saj smo tako oddaljeni od vseh centrov, da nam je orientacija zelo otežkočena. Navezani smo na poročila dnevnega časopisja, vse druge informacije pa pridejo do nas po številnih vmesnih poročevalcih, da se njih vsebina med potom dostikrat popolnoma izpremeni. Jasno pa se je na tem sestanku spet videlo, da je tukajšnja organizacija JNS prav trdna.

POLJE. Svoji mladini je priredil Sokol v soboto kaj veselo presenečenje. Povabil je Jurčka Zmagača v Polje, da spozna tudi naša mladina tega prebrisanca. Jurček Zmagač je bil deležen navdušenega sprejema, kakor pravi junak iz devete dežele. Šolska dvorana je bila polna mladine, ki je kakor junaku ploskala tudi godbi-tercetu, ki je spremljala Jurčka v Polje. Da je lutkovna predstava tako dobro uspela, je predvsem zasluga lutkovnega odseka Sokola na Taboru. Težava je le ta, da je glas odraslega človeka zelo težko spraviti v sklad z malimi lutkami, kar je za verjetnost doživljajev odločilne važnosti. Našemu Sokolu, ki je poskrbel naši mladini to zabavo, ki je bila tudi prav poceni in za to dostopna vsakomur, v kolikor pa ne, je za to poskrbela neka naša dobra dama, so starši prav hvaležni.

Brezposelne žene v Ameriki

Preko 2 milijona brezposelnih žena ne najde zaslužka
Večino tvorijo članice priseljenih rodbin

Cleveland, sredi maja

V Ameriki je danes preko 2 milijona brezposelnih žena. Toliko jih uradno priznava statistika zveznega delavskega urada. Vsako večje mesto ima na tisoče deklet in mladih žena, ki že tretje, četrto in celo peto leto zaman iščejo dela in zaslužka. V Clevelandu jih je najmanj 25.000. Mnogo je takih, ki imajo srednješolsko in trgovsko izobrazbo. Izobrazba jim ne pomaga pri iskanju zaposlitve. Mnogo žensk je v bedi zašlo v prostitucijo, številk glede teh nesrečnic pa ni, ker jih nihče ne zbira.

Brezposelne ženstvo se deli na tri skupine: priletnejše ženske, za katere ni nikjer več prostora, poročene ženske, ki ne dobijo službe zaradi družin, in mlada dekleta, ki so dovršila razne šole in še nimajo praktičnih izkušenj.

Dekle, ki dovrši šolo, najde slučajno za nekaj tednov delo v kakem podjetju, obrati pa so sploh od danes do jutri in ob prvi redukciji se dekle znajde brez zaslužka. Mnoge poizkušajo potem s hišnim delom, kjer pa tudi ni pravega uspeha zaradi nestalnosti in prevelike konkurence. Dekleta in žene hodijo od ene posredovalnice do druge, toda zaman. Delodajalci ne marajo neizkušenih deklet, povedo v vsaki posredovalnici za službe. Skoraj vsak delodajalec, ki išče pomoč, zahteva dekle, ki se razume na razne posle. Odkar je vlada uvedla minimalne mezde, so stalna tovarniška dela za ženske docela izginila. Tovarne obratujejo tako rekoč od rok do ust in kadar dobe kako naročilo, pokličejo delavce. Pokličejo jih morda za en teden, ali tudi samo za nekaj dni. Ko je naročilo izvršeno, jih pošljejo domov, dokler ne pride drugo naročilo. Pri tem pa je v vseh obratih do skrajnosti izveden sistem priganjanja. Kdor naglice in priganjanja ne izdrži, izgubi zaslužek.

Lani je v Clevelandu dovršilo srednje in trgovske šole 4860 mladenk, v službah pa jih je samo 9 odstotkov. Brez vsakega posla in upanja na zaslužek jih je preko polovice, okrog 10 odstotkov pa obiskuje razne strokovne in nadaljevalne tečaje, da bi si pridobilo več prakse za razne obrate.

Minimalne mezde so se izkazale kot velika ovira pri pridobitvi dela. Največja ovira so pri mladih delavnih močeh obeh spolov, kajti delodajalci, ki lahko dobijo za enake mezde tudi izkušene moči, ne bodo sprejemali v delo začetnikov in celo žensk, katerim bi morali plačati ravno toliko kakor najspretnejšim delavcem. Ravno tako žalosten pa je položaj tudi onih žena, ki so stare že preko 30 let. Vsak delodajalec jih smatra za prestare.

Žena preko 30 let je velik, nov problem, pravijo vse socialne agencije. Malo je delodajalcev, ki jo bodo sprejeli. Ženska, ki hoče danes dobiti delo, mora biti mlada, sveža, dobro oblečena in sposobna. In takih je malo med stotinami, ki dan na dan iščejo pozicij, ki jih zanje sploh ni več. V revnih družinah že davno ni več svežih, dobro oblečenih deklet. Najrevnejše so priseljene rodbine in izhaja tako iz njih tudi večina brezposelnih žena.

Repertoar

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sreda, 23.: Mojster Anton. B.
Četrtek, 24.: Družba. Premiera. Četrtek.
Petek, 25.: Zaprto.
Sobota, 26.: Beograd nekdaj in sedaj. C. Zadnjič.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sreda, 23.: Libuša. Sreda.
Četrtek 24. ob 15.: Viljem Tell. Poslednja letošnja operna dijaška predstava po znatno znižanih cenah. Izven.
Petek, 25.: Proslava akademskega društva Danica.
Sobota, 26.: Kata Kabanova. Premiera. A.

*

Premiera Galsworthyjeve drame »Družba«. Glavni ulogi igrata gg. Levar in Skrbinšek, v ostalih ulogah ge. Mira Danilova, Medvedova, Boltarjeva ter gg. Kralj, Cesar, Gregorin, Jerman, Drenovec, Sancin, Lipah, Železnik, Plut, Potokar in drugi. Režira g. Bratko Krefl. Galsworthyjeva »Družba« je repertoarno delo v pravem pomenu besede ter se stalno uprizarja na vseh velikih gledališčih.

Smetanova svečanostna opera »Libuša« se uprizori po daljšem presledku z go. Kunčevo v naslovni ulogi drevi. Ker je to poslednja uprizoritev tega češkega veledela, se vabi občinstvo, da se udeleži predstave.

Premiera Janačkove opere »Kata Kabanova«, v kateri sodelujejo prvi naši solisti, bo v soboto. Poleg »Jenufe« je »Katja Kabanova« najbolše Janačkovo operno delo, ki se odlikuje po izredno dramatični vsebini in glasbi. Predstavo pripravljata kapelnik Štritof in režiser Ciril Debevec.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.15.

Četrtek, 24.: Vražji Rudi.
Sobota, 26.: Dama na slabem glasu. Zaključna predstava.

Zaključni predstavi v Šentjakobskem gledališču. V četrtek ponovijo poslednjič v letošnji sezoni v Šentjakobskem gledališču izvrstno burko »Vražji Rudi« z g. Karusom v naslovni vlogi. V ostalih vlogah nastopa skoro vse članstvo odra. V soboto pa se bo igrala poslednjič v sezoni veseloigra v treh dejanjih »Dama na slabem glasu«, z go. Ervino Wrischer-Petrovčičevo v naslovni vlogi. Predstavi se pričneta ob 20.15 in se končata ob 22.30. To bosta obenem tudi poslednji predstavi v letošnji sezoni.

Požari se vrste

Ptuj, 22. maja

V noči na 19. t. m. je nastal ogenj v parmi posestnika Mihelaka Franca v Šikolah. Družina se je prebudila šele, ko je bilo že vse v plamenih. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje s kolarnico in živinskimi hlevi. Razen tega je ogenj uničil še ostrešje stanovanjskega poslopja in v bližini stoječi leseni svinjak Pernata Mihaela.

Le gasilcem iz Šikol in Cirkovc se je zahvaliti, da ni spet prišlo do večje požarne katastrofe. Nastanek požara pa je prav tako nepojasnjen kakor pri skoro vseh v tem okolišu nastalih požarih.

Kostanjev les

kupuje celo leto proti takojšnjemu plačilu

ZLATKO KRALJ, Zagreb

Dordičeva ulica 6-III. 4656

Službo občinsk. delovodje

razpisuje občina DVOR, srez Novo mesto. Pogoji za sprejem so zapopadeni v členih 7 in 8 Uredbe o občinskih uslužbencih. Pravilno vložene in svojeročno pisane prošnje je vlagati do 1. julija 1934 na predsedstvo občine DVOR. Na pozneje vložene prošnje se ne bo oziralo. 4732

zašč. znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepča živce in mišice. Telo postane odporno in z lahkoto premaga vse napore. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.—, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naprej Din 15.—. Športniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno! 126

Plise za volane v različnih gubah, **specielni entel oblek**, volan, šalov itd., **ažuriranje, entel** vložkov in čipk, **predtiskanje, vezenje** monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Strukelj. 129

✝

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je danes ob ½2. zjutraj Bog poklical k sebi v 59. letu starosti našo predobro soprogo, mamico, taščo in staro mamico, gospo

Barico Radaj

Predrago pokojnico spremimo k večnemu počitku iz hiše žalosti Cerina v četrtek, dne 24. t. m. ob ½9. uri zjutraj po sv. maši-zadušnici na pokopališče na Čatežu ob Savi.

Čatež ob Savi-Ljubljana-št. Jernej na Dol.-Bregana, 22. maja 1934.

MARTIN RADAJ, posest. in gostilničar, soprog; KRISTINA, PAVLA in ZORICA, hčere; CIRIL VRANČIČ, JANKO RECELJ in JOSIP KALIN, zetje, vnuki in vnukinje ter ostali sorodniki. 4746

L. Wolff:

Garragan

Roman 2

Garragan je odprl okno. Svet je majhen, Glorija, je pomislil, in maščevalnost je vnovič zažarela v njem.

Macpherson je sedel na solncu ob bregu Risserskega jezera, in gledal, še vedno zaljubljen, za Glorijo, ki se je z mladim Heniksteinom drsala po zrcalnogladkem ledu.

»Kako čudno je, da sedim tukaj namestu v svoji pisarni v New-Yorku,« je pomislil Macpherson in nekaj trenutkov v glavi sestavljal odgovore na kablograme, ki jih je bil davi dobil. Vsekako bi bilo moči s tovarnami več napraviti, če bi bil sam na licu mesta. Ford je postajal prevelik. Če bi bil Macpherson onkraj morja, bi spravil vrlega Forda v nekatero zagato. Z božjo pomočjo!

Ali — mar ni bila Glorija podobna mlademu dekletu? Ali se ni bleščala vsa sreča tega sveta, kadar je bila Glorija vesela in se je smehljala? In kadar je Glorija rekla» dragi Leslie«, ali ne bi bil dal za to besedo zveličanja svoje duše? Seveda, Glorija je imela mnogo otožnih ur in se ni smehljala prepogosto. Macpherson je bil mlademu avstrijskemu grofu kar hvaležen, ker je pripravljal Glorijo v smeh.

Časih je bil Macpherson malce ljubosumen, ne zaradi Glorije, na katero se je smel zanesti kakor na nikogar drugega na svetu ne — ampak ljubosumen na svetlo mladost tega pažeta, ki je plul skozi življenje na rožnatem oblaku, ne da bi se le enkrat zamračil. Kadar je človek star, takrat že ve, da se rožnati oblak nazadnje izpremeni v siv dež, ki pada na umazane predmestne ulice.

Glorija je pridrčala s Henikstemom do njega in skrbljivo vprašala: »Ali te zebe, dragi Leslie?«

»Ne, prav nič me ne zebe. Toplo je kakor poleti,« je odvrnil Macpherson in se srečno nasmehnil.

»Še deset minut se bova drsala, Leslie. Samo še pet minut!«

Pomahala mu je z roko in odbrzela.

»Ali ste že kdaj doživeli takšen dan, Klemen Henikstein?« je zamaknjena vprašala Glorija in se ozrla na Alpski vrh, ki je nalik iskrečemu se bodalu štrlel v encijanastosinje nebo.

»Tako nepopisno lepo je, da bi človek najrajši tulil od sreče.«

Glorija se je mahoma zresnila.

»Sreča je kratka.«

»Sreča je brez konca, gospa Glorija,« je prekipevajoče vzkliknil Henikstein in ji pogledal v oči, ki so bile užgale njegovo mlado srce. Bile so svetlovišnjeve oči, oči njenega očeta-kapitana, v temnolasem, južnjaškem obrazu.

»Sreča bo trajala v najboljšem primeru še dva meseca.«

Henikstein se je zasmejal.

»Zakaj baš dva meseca, gospa Glorija?«

Glorija je obstala in se zastrmela v led.

«Čez dva meseca bo Garragan prost.«

»In kaj potem?«

»Potem me bo ubil.«

Henikstein se je zasmejal, kakor da on to bolje ve.

»Garragan na to niti ne misli, gospa Glorija.«

Ujezila se je in nejevoljno vzkliknila: »Kaj razumete o tem, mali Klemen! Ali poznate Garragana?«

»Dokler jaz živim, se vam ne bo skrivil noben las na glavi, gospa Glorija,« je resno dejal mladi človek, pripravljen na vsako žrtev.

Pogledala ga je z očmi, iz katerih je plal divji, brezumen, malone blazen strah, in skrivoma vprašala: »In če zaslužim, da me ubije? Kaj tedaj?«

Henikstein je odprl usta, kakor da bi hotel reči nekaj odločilnega, in obmolknil.

»In če sama hrepenim po tem, da me Garragan ubije? Kaj tedaj?«

Glorija se je burno zasmejala.

»Nikar tako prestrašeno ne glejte, otroče! Menda niste sedli romantični laži na limanice? Ne verjemite ženski nikoli ničesar, niti besedice ne, to je najdragocenejši svet, ki vam ga morem dati za življenje. Ženska, ki je res ženska, se mora lagati.«

»Lepo se norčujete iz mene, gospa Glorija. Pa nič ne de. Vi smete vse. Celò resnico smete govoriti.«

»Oh, kako zvit je deček!« je veselo vzkliknila Glorija. »A pojdiva, treba je odrešiti Macphersona, da nama ne zmrzne.«

Čez nekaj minut sta se peljala Glorija in Macpherson s sanmi v Partenkirchen. Grof Henikstein je bil še ostal na drsališču.

Ker Glorija med vožnjo ni izpregovorila besedice in je strmela v zrak, kakor da bi bila z duhom kdo ve kje, je Macpherson previdno vprašal: »Tako tiha si, Glorija? Kaj ti je?«

Zdrznila se je, kakor da bi jo bilo vrglo iz spanja, in boječe odgovorila: »Žalostna sem, Leslie. Najrajši bi jokala.«

Rahlo jo je prijel za roko in jo pobožal.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.- v znamkah.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Potniki

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnika
agilnega, proti proviziji, za dravsko banovino išče zastopstvo s skladiščem tekstilnega blaga. Gospodje, ki stalno potujejo po vseh krajih, dobro uvedeni, naj se javijo z navedbo tvrdke katero zastopajo, na ogl. oddelek Jutra pod »Zagreb«. 14393-5

Zaslužek

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nad 100 Din
dnevne nagrade lahko dobi vsak-a. Za odgovor je priložiti znamko. — Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Nagrada 217«. 14217-3

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za vkuhavanje gob
sprejmemo osebo, ki je bila zaposlena v konzervni tovarni in ji je bilo slično delo poverjeno. Sever & Komp., Ljubljana. 14033-1

Postrežnico
za popoldanske ure sprejmem v Knezovi ulici 37/I levo. 14372-1

Gostiln. kuharico
popolnoma samostojno iščem za takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 14375-1

Frizerko
prvovrstno moč sprejmem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Damski salon«. 14410-1

Postrežnico
srednjih let, ki je vajena pospravljanja parketiranih sob, sprejmem za dopoldanske ure. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14376-1

Mlajšo natakarico
ki opravlja tudi druga hišna dela, sprejmem za Laško. Ponudbe s sliko na oglasni oddelek Jutra pod »Brihtna«. 14368-1

Kolar. pomočnika
sprejmem takoj v službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14371-1

Plačilno natakarico
s 4000—5000 Din kavcije, iščem za prevzem točilnice na račun, za sezonsko restavracijo. — Ponudbe z navedbo starosti in dosedanjih služb. če mogoče s sliko, pod šifro »Sezona« na oglasni oddelek Jutra. 14366-1

Služkinjo
ki ima veselje do gospodinjstva, iščem. Prednost one, ki nekoliko šivajo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »2 otroka«. 14397-1

Sedlar. in torbar. pomočnika
sprejme Keber Cesta v Rožno dolino štev. 11. 14398-1

Natakarico
sprejmem proti kavciji. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14421-1

Vajenci-ke

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Klepar. vajenca
s primerno šolsko izobrazbo sprejme Josip Cilenšek, Laško. 14367-44

Službe išče

Beseda 50 para davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din Najmanjši znesek 12 Din

Kot blagajničarka
ali prodajalka v špecerijski trgovini, ozir. v kavarni trafiki iščem službo. Ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod značko »8 let prakse«. 14069-2

Šofer-ključavničar
išče stalno službo šoferja ali sprevodnika k avtobusu. Naslov pri podruž. »Jutra« v Celju. 14061-2

Dobro dekle
pošteno, z znanjem kuhanja in hišnih del išče službo na Gorenjskem. — Ponudbe na naslov: Marica Smrdel, Zalog št. 80, pošta D. M. Polje. 14377-2

V hotelu
restavraciji ali sličnem podjetju išče nameščenje strokovno izvežban, ki govori 6 jezikov. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Plačilni 1001«. 14390-2

Boljše dekle
vajeno vseh gospodinjskih del, ki zna tudi kuhati, išče službo s 1. junijem — najraje v Mariboru ali pa Ljubljani. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Trbovljah pod šifro »Pridna«. 14395-2

Majer
trezen in zanesljiv, ki zna dobro molzti, išče službo za takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 14389-2

Poštena sobarica
ki zna več jezikov, išče mesto v hotelu — tudi za sezijo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »M. L.« 14403-2

Kupim

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Obločnico za fotografiranje
cca 10—15 Amp., kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Najboljše«. 14369-7

Avto, moto

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Fiat 501
odprt, v zelo dobrem stanju se proda proti gotovini. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 14099-10

Šasijo
poldrugotonsko prodam. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj« 14378-10

Avto Steyer
Kabriolet, skoraj nov, se proda izpod polovične cene. Vprašati v Metelkovi ulici 5. 14219-10

Motorno kolo
znamke Indian 7—9 HP, novo lakirano, zelo ugodno naprodaj. Na ogled pri g Gameu, mehaniku Gaberje pri Celju. 14412-10

Kolesa

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kolo
prvovrstne znamke poceni naprodaj v Dvořakovi ulici št. 3, I, nadstropje levo. 13909-11

Moško kolo
dobro ohranjeno kupim ali zamenjam za svojega proti doplačilu. Kolodvorska ulica 27. 14416-11

Prodam

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Zelo poceni se oblečete pri Preskerju
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14. 188 6

Brinjevo olje
pristno kupim vsako množino. Ponudbi je navesti količino ter ceno postavno v drogeriјo A. Florjančič, Ljubljana. Sv. Petra c. 19. 14137-6

Pisalni stroj
prvovrsten — kakor tudi
gramofon
s stojalom in ploščami prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14362-6

Rabljen biljard
prodam. Vprašati Čuček, Ptuj. 14093-6

Otroška vozička
prav poceni naprodaj v Polakovi ulici 11, Ljubljana VII. Ogledati med ½ 13. in ½ 15. 14381-6

Avbo k narod. noši
rute, pasove, upreniko in zavijačke prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 14382-6

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Hranilne vloge vseh bank
kupujemo, prodajamo in kreditiramo najugodneje. — Vsa naročila izvršujemo takoj. Poslovni zavod d. 1., Zagreb, Praška ul. 6/II, Telef. 38-38. Za odgovor priložite 3 Din v znamkah 148-16

Kupim vlogo
Mestne hranilnice Novo mesto. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vloga mestna Novo mesto«. 13891-16

Investiram
100.000 proti sodelovanju v varno, rentabilno podjetje

Posojilo
50.000 in 25.000 iščem na prometno vknjižbo. Kratkoročno, visoke obresti.

Hranilno knjižico
Vzajemne posojilnice, Din 20.000 do 30.000 kupim. Zajec Lojze, Gledališka 7/I 14000-16

Mlada posestnica
išče 20.000 Din posojila proti dobri garanciji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »20.000«. 14385-16

Posest

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krasna parcela
793 m² velika — z vsemi udobnostmi takoj naprodaj Marija Sterickar, Ljubljana, Prule 25. 13870-20

Novo hišo
enodružinsko, z 1800 m² njive proda Končan, Kozarje 87, pošta Dobrova pri Ljubljani. 14373-20

V najem ali naprodaj
majhno posestvo v vinskih goricah, 1 uro od Litije. Obstoji iz hiše z gospodarskim poslopjem, majhnega vinograda, sadno drevje, senožeti za rejo 2 govedi in več prazne zemlje, prikladne za regolanje Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14394-20

Nova hiša
enonadstropna, s 3 stanovanji v Vodmatu naprodaj. Delno plačljivo z vložnimi knjižicami tukajšnjih hranilnic. I. Oražem, Moste. 14396-20

Vrednote

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Srebrne krone
staro zlato in srebro kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani Ilirska ulica štev. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste (pri gostilni Možina). 70

Lokali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din Najmanjši znesek 17 Din.

V kopališču na Ljubljanici
oddam brivski lokal za dame in gospode. — Več se poizve v kopališču. 14414-19

Lokal, mesarijo in prekajevalnico
z novimi stroji in vsem inventarjem takoj pod zelo ugodnimi pogoji oddam zaradi odpotovanja. — Ponudbe na podruž. »Jutra« v Celju pod značko »Prometna točka«. 14411-19

Vinotoč
na najprometnejši točki v Ljubljani, s stanovanjem in inventarjem takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek»Jutra«. 14360-19

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Enosob. stanovanje
veliko, oddam z junijem v Rodni dolini, cesta XV št. 6. 14374-21

Enosob. stanovanje
oddam odraslim osebam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14364-21

Dvosob. stanovanje
solnčno in suho z balkonom, s posebno sobico, predsobo in vsemi pritiklinami oddam s 1 avgustom za Bežigradom — Podmiličakova ulica 33. 14365-21

Podstrešno stanovanje
2 sob, kuhinje in drvarnice takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 14386-21

Enosob. stanovanje
s kopalnico oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 14405-21

Enosob. stanovanje
v mestni hiši za Bežigradom, zamenjam z enakim v mestu. E. Gutnik, Apihova 34. 14419-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Stanovanje
2—3sobno, išče drž. upokojenec s tričlansko rodbino Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Nujno«. 14400-21/a

3—4sobno stanovanje
z vsem komfortom, v bližini Tabora ali vojašnice Vojvode Mišića iščem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Prikladno stanovanje«. 14413-21/a

Sobo odda

Beseda 50 para davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din Najmanjši znesek 12 Din

Za velesejem ali stalno
oddam sobo z uporabo kopalnice, eni ali dvema osebama v Gajevi ul. 3/V levo (Lift). 14361-23

Opremljeno sobo
solnčno, s separatnim vhodom ugodno oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14370-23

Sobo
s posebnim vhodom oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14386-23

Sobo
oddam takoj solidni osebi na Bleiweisovi cesti 15/II vrata 18. 14384-23

Sobo
z lepim razgledom, blizu kolodvora in sodišča oddam na željo s hrano in pranjem perila. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 14418-23

2 opremljeni sobi
s hrano ali brez takoj oddam na Sv. Petra nasipu št. 43. Kopalnica na razpolago 14404-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom in souporabo kopalnice pravkar preslikano, v centru mesta oddam za 300 Din mesečno. Gledališka ulica št. 7, visoko pritličje — desno. 14391-23

Lepo sobo
strogo separirano, prazno ali opremljeno, v centru mesta oddam s hrano. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14401-23

Veliko prazno sobo
separirano, v lepi in mirni hiši poceni oddam uradnici v Križevniški ulici 14. 14406-23

Opremljeno sobo
oddam gospodu ali gospodični od 10. junija do septembra. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14415-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom — v centru oddam dvema osebama. Križevniška ul. 5/I. 14417-23

Dopisi

Beseda 2 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Erika
Erika ljubi samo Tebe. — Poljubo. 14383-24

Ženitve

Beseda 2 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Ločenec
ne po lastni krivdi, 50 let star, trgovec, gostilničar in posestnik, želi dobro gospodinjo z nekaj premoženja, za skupno gospodinjstvo ali poročitev. Resne ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod značko »Srečna bodočnost«. 11928-25

Živali

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Nemški bokser
psica, ki sliši na ime »Frika« je ušla. Najditelj naj jo proti nagradi pripelje v vilo dr. Schweiger, Svetčeva ulica 4 — pod Rožnikom ali pa naj javi svoj naslov. 14420-27

Obrt

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Slaščičarna
dobro vpeljana, v centru Zagreba naprodaj. — Ponudbe pod br. 37.558 na Publicitas, Zagreb. 13986-30

Informacije

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Svarilo!
Za vsa obrekovanja in klevete, naperjene proti moji osebi, bom postopal proti raznašalcem sodnijskim potom! Železnik France — Trbovlje-Retje. 14393-31

Izgubljeno

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Nalivno pero in srebrn svinčnik
na poti čez Rožnik izgubljena. Proti nagradi 100 Din oddati upravi policije 14399-28

Dražbe

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Dražba košnje
sena in otave na parcelah Kmetijske družbe — Ceста v mestni log — v nedeljo 27 maja ob 3. popoldne. Kupci se vabijo. 14363-32

Razno

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Telefon 2059
Premog Karbopakete drva in koks nudi
POGAČNIK
Bohoričeva ulica 5

Moški
ki trpite na seksualni nevrasteniji oziroma impotenci, nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite
OKASA TABLETE,
ki so preskušene in odobrene od mnogih zdravnikov kot hormonski preparat. Naročila in vprašanja naslovite na zastopnika: lekarno Bofer, Zagreb, oddelek Okasa. Berislavićeva 8. Zahtevajte v vseh lekarnah. Ogl. reg. Sp. br. 382. 28. III. 1934.
Vsaka originalna škatlica je prevezana z zeleno, numerirano vrvico.

Uspeh za uspehom
žanje, kdor se ob vsaki priliki poslužuje
»Jutrovega« malega oglasnika!

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom »Clavèn« je mast
Zaščitni znak — Clavèn — Zaščitni znak
Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča Čuvajte se ponaredb!
M. Hrnjak
lekarnar — Sisak.

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je umrla v 73. letu po dolgi in mučni bolezni, naša predraga mati, stara mati in tašča

Marija Buničič

soproga podkapetana trgovske mornarice

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 23. maja 1934 ob ½5. uri popoldne iz hiše žalosti Lepi pot 3 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 23. maja 1934. 4741

Žalujoči rodbini: Gasparini, Gržina.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri soprog, oče, očim, stari oče, brat, tast in stric, gospod

Franc Demšar

trgovec in posestnik

včeraj po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere za vedno preminil.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 23. t. m. ob ¼4. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče Zalilog.

Zalilog, dne 22. maja 1934.

4733 **Žalujoči ostali.**

Oglasi v „Jutru" imajo siguren uspeh!

HRANILNICA IN POSOJILNICA V ŽELEZNIKIH naznanja, da je na binkoštni ponedeljek v Zalem logu preminil njen **soustanovitelj in podpredsednik**, gospod

Fran Demšar

ki si je s svojim požrtvovalnim in vztrajnim delom pridobil za zavod največjih zaslug.

Pogreb pokojnega bo v sredo ob 15. iz hiše žalosti na pokopališče na Zalem logu.

Vzornemu delavcu za koristi selške doline najhvaležnejši spomin.

Železniki, dne 22. maja 1934. 4742

Ljuba Jurkovič:

MALA KRALJICA NOČI

(Ilustriral V. Mazi)

91

Krokodil se je takoj spustil v vodo, Lili in šarik sta mu pa stopila na hrbet, vesela, da tako zlahka uideta gotovi smrti. Samo nesrečnega misijonarja jima je bilo žal. Ko sta tako potovala po reki, so se jima klanjale vse živali in ptice, ki so živele ob njenih bregovih: žabe, race, čaplje, štorklje, pelikani, krokodili in razni ptiči, ki so v kšrogih letali mali Lilici in šariku okoli glav. Oba sta jim odzdravljala z ljudomilim božanskim smehljajem.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.